

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s): Jacobsen, Axel.
Titel | Title: En Journalist : Fortælling.
Udgivet år og sted | Publication time and place: Kjøbenhavn : Wilhelm Prior, 1882
Fysiske størrelse | Physical extent: 185 s.

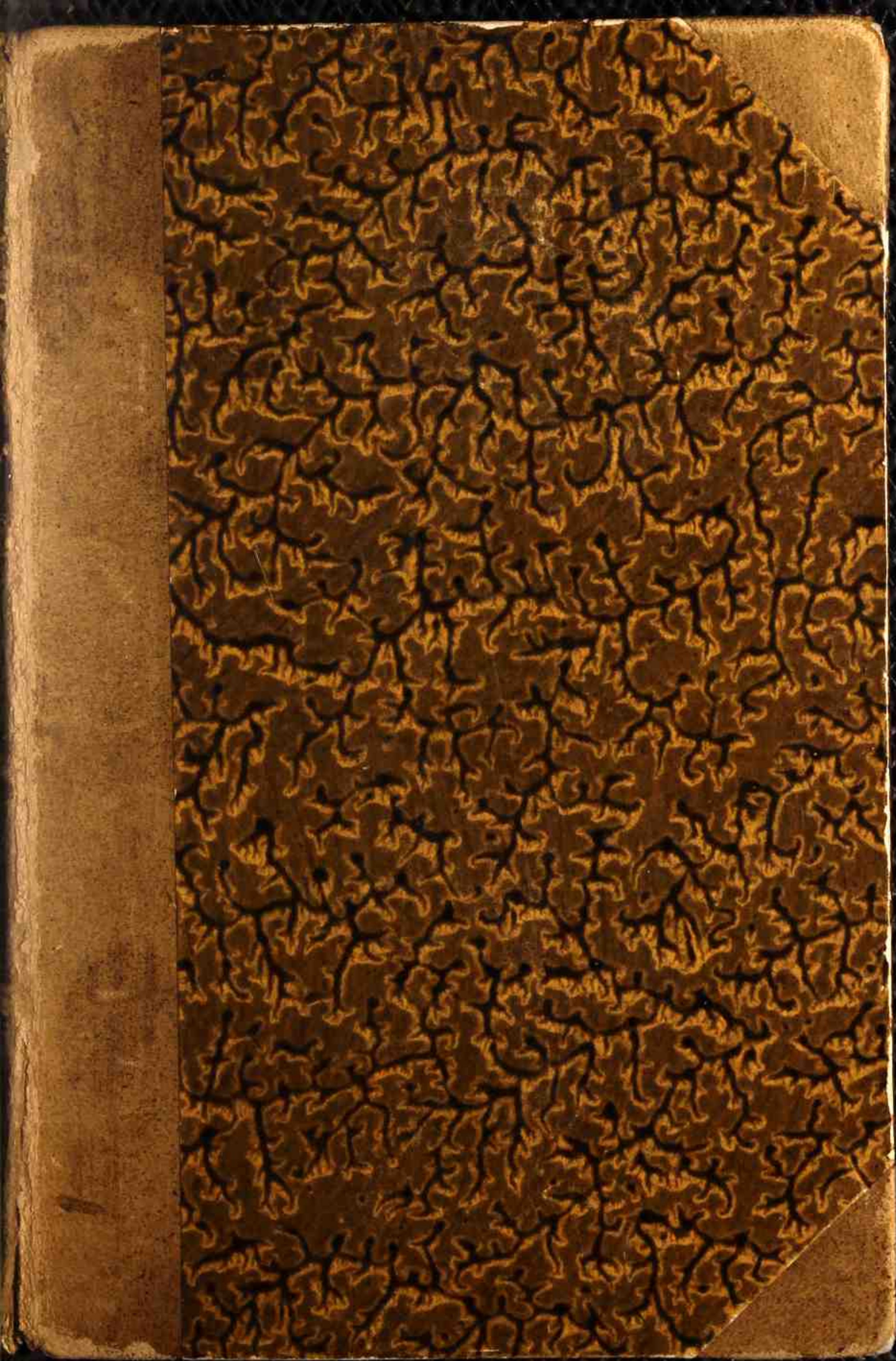
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

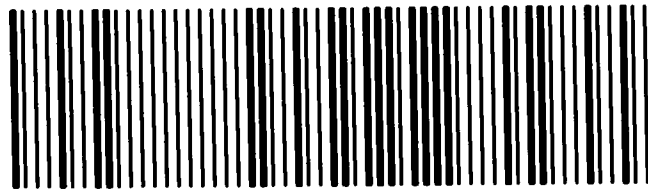
The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019377858

EN JOURNALIST.

EN JOURNALIST.

FORTÆLLING

AF

AXEL JACOBSEN.

— kun ikke Fred for hver Pris!
Støt saa med Roret — og Kursen sat!
O Luft fra det bølgende Blaa,
som skyder sig frem og frem for vort Øje
mod Maalet, vi aldrig skal naa',
mod Maalet, vor Manddom skal styre efter
hist bag den skinnende Sky —
saa følger vel de, som fik større Kræfter:
nu lægger vi ud paany.

Holger Drachmann.

KJØBENHAVN.

WILHELM PRIORS FORLAG.

1882.

O. C. Olsen & Co. Kjøbenhavn.

I.

En Mærkedag for Domænekontoret!

»Vi maa have en rød Streg paa Kalenderen,« sagde Kontorbudet.

Mandag; og alligevel Kl. 10 var hele Kontorpersonalet næsten fuldstændig til Stede. Var en Ministerdimission i Sigte, et Thronskifte, Krigserklæring? nej, en Begivenhed af en endnu større Rækkevidde for Kontoret var kjørt op, Dommens Dag var kommen paa Syndernes Mangfoldighed, Taalmodigheden bristet, Finantsministeriet rokket i dets Grundvold.

»Folkebladet« — Københavns oppositionelle Hovedorgan — havde i Søndagsnumret bragt et Angreb paa Kontorets Forretningsgang, og det et Angreb af den kraftigste Art. I de mest skarpe Udtryk var Sløseriet, Driveriet paa Kontoret blevet paatalt; man ankede over, at de simpleste Sager bleve maanedsviis opholdte, man oplyste, at Kontorchefen aldrig var at faa i Tale, Fuldmægtigene og Assistenterne altid til Frokost, Volontæren komplet Idiot i alt, hvad angik Expeditionen.

Kontorchefen — den skikkelige Justitsraad — havde ikke haft en god Søndag, Angrebet var »naturligvis« ganske ubeføjet; men desværre vare enkelte af Ankerne ikke i den Grad blottede for Skygge af Sandhed, at de vilde kunne falde bort af sig selv. Konferentsraaden havde været hos ham og foreholdt ham, at en Imødegaaelse maatte og skulde gives; Bladet maatte tilbagekalde — godvillig eller gjennem Proces.

En Injurieproces! Kontorchefen bævrede af Rædsel ved Ordet; han skyede dette Middel som Døden, dette tveæggede Sværd, der altid saarer den, som fører det. Han vilde vinde Processen — naturligvis — naturligvis. Men hvis nu... Domstolene ere ofte saa uberegnelige... saa besynderlige — hvis Mortifikationen ikke blev fuldstændig... uh ha, han gyste... saa, saa var han færdig.

Godvillig Tilbagekaldelse; det var jo meget dejlig, og Departementschefen kunde let nok tage det i Munden, men det gik ikke saa glat; disse Knolle nede i »Folkebladet« var han slet ikke Mand for at tumle, det vidste han. Han kunde ikke slippe fra dem med et Par Komplimenter, dem troede de ikke paa; han kunde ikke tage dem med en Trumf, det bed ikke paa dem... og saa for Pokker, han slog op i Udgiftsbogen... han kunde ikke trække Avertissementer tilbage... hvor ærgreligt, Ministeriet averterede ikke i »Folkebladet«.

Og i det sorteste Humør af Verden spånkulerede Justitsraaden frem og tilbage i Kontoret, stampende

magtesløst i Gulvet. Sagen var ikke at spøge med det gjaldt Embedet, det rare, hyggelige, lune Embede.

En efter anden blev Kontorpersonalet kaldt ind i hans Værelse, Fuldmægtigen, Assistenterne ja tilsidst Volontøren — men gode Raad vare dyre; man stod og maabede dumt paa hverandre, vidste hverken ud eller ind.

Først og fremmest maatte man forsøge en mindelig Overenskomst, man maatte opsøge Fjenden i hans skidne Hule, men hvem var Manden for det? Kontorchefen havde ikke Mod paa at stille paa Redaktionskontoret og staa Skoleret: opnaede han intet af denne sin Gang, var Skandalen kun endnu mere eklatant. Ingen af de andre Herrer tilbød sig; Fuldmægtigen følte sig slet ikke oplagt til at rage Kastanierne ud af Ilden for Chefen i Unaade, og Assistenterne hørte ikke til den Sort Mennesker, man betror et Hyerv, naar virkelig noget skal udrettes.

»Hr. Delacroix,« tillod Volontøren sig langt om længe at sige. »Hr. Delacroix er Abonnent paa »Folkebladet.«

»Ja Delacroix — naturligvis Delacroix . . . hvor er Delacroix,« sagde Kontorchefen og raabte ud i Kontoret: »lad Hr. Delacroix strax komme ind!«

»Hr. Assistenten er ikke kommen endnu,« lød det dumpt fra Kontorbudet med hans rustne Stemme.

»Men hvor Satan stikker Delacroix,« brølte Kontorchefen, der til daglig aldrig bandede. »Klokken er strax tolv . . . er Fyren gal . . . paa en Dag som denne.«

»Vi kan have Hr. Delacroix om en lille halv,«

svarede Kontorbudet, der havde bedst Rede paa Arbejdstiden og det overhængende Arbejde. »Han tager immer et lille Slag herop lidt over 12;« og tilføjede ærbødigt-fortroligt, som han gik tilbage til det yderste Kontor: »Justitsraaden skal blot inte vente ham før.»

Lidt efter gik Døren.

»Er det Hr. Delacroix,« spurgte Justitsraaden ud i Stuen.

»Nej, en »Paaløber,« Hr. Justitsraad,« svarede Budet. »Skal jeg lade ham stryge«, fortsatte han sagtere hen til Fuldmægtigen.

»Nej for Djævlen!« raabte Kontorchefen, »vil De blot se, at De kan faa expederet Sagen.«

Hele Kontorpersonalet, Justitsraaden i Spidsen, foer mod »Paaløberen« — en skikkelig Bondemand, der slet ikke skulde ind i »Domænen« men over i Finantshovedkassen. Assistenten tog strax paa sig at bugsere ham hen i det rette Kontor, man vilde vise, hvor smukt man vidste at behandle Publikum.

Kl. 12¹/₄ stillede Hr. Delacroix, hverken før eller senere, det Budet havde anmeldt nøjagtigt i Forvejen af gammel Vane. Han drev ind i Kontoret, som om intet var i Vejen, i den mest muntre Frokoststemning — en Angostura, to Pilsner. Men hvor gned han sig i Øjnene, han troede ikke, at han var vaagen; han saa Kontorpersonalet in pleno i Stuen, det var noget nyt, ubegribeligt!

Naturligvis, den eneste, der ikke havde læst Artiklen i »Folkebladet«, var Abonnementen, den radikale Assistent, Hr. Delacroix. Om Søndagen var han, som forøvrig

ogsaa om Hverdagen, alle Steder undtagen i Ministerialbygningen. Havde det været en Theaterskandale, Avisen var kommen med, Bynyt, en æsthetisk Anmeldelse af Dr. Herman Weil, Nordens store Æsthetiker, vilde Hr. Delacroix have slugt det, som Avisen kom ind af Døren — men Stykker om Politik og Ministerialnyt sprang han principmæssig over; det fik han tidsnok at vide.

Han maatte strax møde hos Chefen. Han ventede en Tordentale, og han havde Færden af, at han fortjente den; men Kontorchefen betvang sin Harme; skulde nogen kunne frelse ham ud af hans Vaande, maatte det være Delacroix, og ingen uden ham.

Albert Delacroix var Kontorets gode Hoved. Han havde været en flink Student om end ikke en dygtig Jurist; det vil sige, hans udmærkede Evner havde skaffet ham Artium med en god Første Karakter, men Studenteraarene soldede han bort i Stedet for at arbejde, og Embedsexamen havde han kun taget med et knebent Laud.

Han var Kontormand som de andre — maaske drev han det en Smule videre, dog hans elskværdige Væsen havde trods hans Efterladenhed og paasagte Studenter-Radikalisme skaffet ham de Foresattes Velvillie, og hans Karriere frembød langt bedre Udsigter, end den i Virkeligheden fortjente.

Kontorchefen oplæste Artiklen for ham inde paa Værelset, forklarede ham Situationen, sagde, at han maatte og burde tage Sagen i sin Haand; han —

Delacroix havde Chancer, han var Katholik, udpræget Radikal, og hans Mundlæder var af første Kvalitet.

Vor Assistent var glad over at slippè med saa billig Absolution for den fortjente Røffel. Han lovede at forsøge alt, men Justitsraaden maatte ikke vente store Resultater, han maatte gjøre opmærksom paa, at han ikke kjendte det ringeste til Redaktøren af »Folkebladet« eller nogen af Medarbejderne . . . men han skulde i Embeds Medfør gjøre sit Bedste, og som han føjede til med et stjaalent Blik fra Siden af; han haabede trygt, den gode Sag, den faste Jordbund, skulde bringe Kontoret Sejr.

Nok saa vigtig stavrede han ned ad de mange Trapper, noget hurtigere, end han før var gaaet op ad dem.

Det vilde ogsaa have været Affektation, hvis han havde frasagt sig Hvervet. Saadan Forretning laa netop for hans Stemme; han var henrykt over denne fornøjelige Afvexling i det daglige Lirum-Larum, Ministerialliv er trods de gode Dage ikke morsomt. At være Afsending fra Ministeriet hos Pressen, Forhandler mellem to saa mægtige Potentater, det var ganske pikant.

Foruden det udmærkede Grundlag for Vigtigmageri, som Missionen afgav, var Sendelsen ham særlig behagelig, fordi det gav ham Lejlighed til at se en Redaktion paa nært Hold — noget han længe havde haft Smag paa.

Som Student var han ikke kommen i Berøring med Journalisterne. Sit lystige Liv havde han ført

med en lille Kreds af Medicinere og Jurister, der i de Dage skyede Journalisterne som Pesten — som Politibetjenten der søgte at hindre deres kaade Løjer. Han gik vel oppe i Studenterforeningen for det gode Hoved, men det varede længe, inden han følte Trang til at udbytte sine Talenter i Pressens Tjeneste. Nu var det kommen over ham: han havde moret sig ud. Lyst havde han, og Tid havde han i Overflod, det manglede kun paa en Lejlighed, som skulde sætte ham i Forbindelse med et eller andet Blad.

Pressen stod for ham med den Nimbus, den har for mange yngre Mænd, der personlig aldrig er kommen i Berøring med den.

Man kan nok tale haant om Pressen og dens Betydning; i sit stille Sind forundres man over dens Indflydelse, imponeres af dens Magt. Og det er naturligt nok: et Blads saa meget spaltede og dog saa sammensveiede Organisme maa forbavse de Uindviede, som vanskelig kan fatte, hvorledes en Avis kan udgaa saa helstøbt, saa enkelt i Anskuelsen af mange forskellige Menneskers Arbejde. Se ned paa Journalisterne, kan man nok, naar enkelte, som det kan hænde, bringe Standen i Miskredit, man maa se op til Journalisterne, naar man ser deres Virksomhed som Brændpunkt for Livet, og alt dette indhyllet i et Mørke, som det uøvede Øje — hvor skarpt det end er — ikke evner at trænge igjennem.

Og nu »Folkebladet«! Det havde han altid betragtet med særlig Forkjærlighed . . . set paa det som Mønster for Journalistik, det havde jo gjort sig til

Organ for de Anskuelse som i større eller mindre Udstrækning deltes af hele den frisindede ungdoms-friske Lejr, han sluttede sig til trods det adelige Blod, der randt i hans Aarer — Adelsmand var han jo, det sagde allerede det sammensatte Navn. Han glædede sig ret til at lære Bladet at kjende, ja maaske at komme i personligt Bekjendtskab med Redaktøren. Han lovede sig meget af Sendelsen.

Ganske vist havde han kunnet ønske Bekjendtskabet indledet anderledes. Komisk var det, at han skulde komme som forurettet Modstander til den radikale Lejr, han den utrættelige Satiriker paa Kancellistupiditeten og Bureaukratbornertheden — han havde taget dets Forsvar paa sin Kappe. Men her var intet Valg, han havde givet Justitsraaden sit Ord, og han maatte opfylde sin Pligt. —

Oppe i Nyhavn i en smudsig Baggaard laa Redaktionskontoret. Han nølede nogle Minuter udenfor Indgangen. Rendestenen syntes ham Rubikon, og dog var det kun et simpelt Forretningsanliggende, der førte ham til Bladet.

Kontoret, han kom ind i, var skummelt og utilbørligt smudsigt. Oppe paa en Kontorstol ved en høj Pult hang en sygelig, gusten Mand over et Regnskab.

»Avertissementer, vær saa god, ved denne Pult,« sagde Manden i en eddikesur Tone uden at se op fra sit Arbejde, da Delacroix traadte ind.

Delacroix bragte ikke Avertissementer, men han maatte alligevel hen til Pulten, thi han saa ikke noget

andet levende Væsen i Kontoret end en lille Kat paa Avisreolen, og den kunde han jo ikke spørge.

»Jeg ønskede gjerne at tale med Redaktøren.«

»Forhuset, anden Sal til højre, det staar udenfor; kan De ikke læse?« snærede Manden bidsk hen til ham.

Vor Bureaukrat paa Mission gjorde flov omkring og stavrede op ad Hovedtrappen. Oppe paa anden Sal fandt han omsider en Dørplade, hvorpaa der var indgraveret: Kristoffer Nielsen, Kand. polit., Redaktør. Døren var lukket. En Seddel angav Redaktionstid fra 11—1. Delacroix saa paa Uhret; det var over Tiden. Han ringede dog paa, man kunde da i værste Tilfælde ikke andet end lade være med at modtage ham; det syntes saa, ingen kom til Døren; han ringede endnu en Gang, denne Gang stærkt; to smaa Drengene — en paa tre, den anden paa fem Aar rev Døren op, klyngede sig til ham, og trak ham i uhyre Jubel afsted ind i Korridoren, det var jo en hel kjærlig Modtagelse; og han havde ikke faaet sagt et Ord, førend en ung Dame kom løbende. »Fy! fy! Hans og Julius, vil I se, at I kan komme bort fra den fremmede Mand.« Hun tog Børnene i Haanden og saa undskyldende paa Assistenten.

»Er Redaktøren at faa i Tale?«

»Jo, min Mand er hjemme. Vær saa god at gaa lige ind.«

Den unge Frue var tarvelig klædt, men hun saa i al sin Tarvelighed nydelig ud, og gjorde strax en Erobring i vor Assistent. Klarere Fuglekvidder i Stemmen havde han aldrig hørt, det milde Blik, det

friske, ungdommelige Ansigt, det lyse Lokkehoved, den vævre Skikkelse fuldendte Fortryllelsen, det var noget andet end den sure Bogholder nede i Bagstuen.

Døren blev aabnet ind til et lyst tofags Værelse. Stuen var rummelig, hyggelig at se til, med lyse Gardiner og rentvasket Gulv. Møblerne vare godt-kjøbs, men nye eller særdeles godt vedligeholdte. Dog trods den store Renlighed og det bortfejede Støv var Værelset et Billede af den størst tænkelige Uorden. Overalt hvor man saa hen laa Aviser spredte ud. Bordet foran den lille Sofa var en Mødding fra Literaturens Mark; Bøger i Dyngevis paa Sofaen, i Stabler paa Vinduskarmen, paa Gulvet, ja under Bordet — kun Reolen stod halvtom. Blade og beskrevet Papir flydende rundt om, gjorde Uordenen kun mere synlig. Alt tilsammen dannede et stort og tilsyneladende uigjennemtrængeligt Uføre.

Foran det eneste kostbare Bohave i Værelset, Skrivebordet, rimeligvis en Gave fra taknemmelige Holdere, sad en høj, sværlemmet Mand med ludende Hoved, foroverbøjet Ryg, sysselsat med Korrektur. Fruen pegede hen paa ham; det var Redaktøren. I samme Øjeblik, som han blev opmærksom paa den Fremmede, sprang han op fra sin Plads og gik sin Gjæst helt i Møde, og inden Delacroix havde set sig om, var han allerede placeret i en Lænestol, der stod op ad Skrivebordet saaledes, at det fulde Dagslys faldt ind paa ham, Redaktørens Træk laa i Skygge.

Han fik dog set, at Redaktøren var en kjon Mand paa en syv otte og tredive Aar. Det første

Indtryk var særdeles gunstigt. Assistenten kunde ikke faa i sit Hoved, at denne Mand med dette godmodige Udseende skulde have været Ophavsmanden til de berømte, drilske Artikler, »Folkebladets« Specialitet.

Men da i Samtalens Løb Redaktøren flyttede sig, og et stærkere Lys faldt over hans Ansigt, opdagede vor Fysiognom peu à peu, at Godmodigheden ikke var saa fremherskende; og i hvert Tilfælde ikke det eneste fremspringende Træk hos Manden. Nu vakte det mere hans Forundring, at han havde en bondefødt Mand foran sig. Hele Skikkelsen — fra de smukt formede Hænder til det aristokratiske Ansigt med den lange Kavalleri-Knebelsbart tydede mere paa Adelsmanden end paa Plebejeren og paa Plebejerens Værner. Han kunde kun ikke komme fra en Besynderlighed, og det var, at en saa routineret Redaktør var saa daarlig Herre over Situationen: han famlede mærkeligt, som han passiarede, hans Tale lød forlegen, en Forlegenhed som først tabte sig langt ind paa Samtalen.

En Drejning i Stolen tillod vor Helt endnu flere Iagttagelser: han saa, at Redaktørens Øjne, skjærmede af askegraa Briller, vare svage og trætte, og da Brillerne gled ned paa Næsen, som han talte, og han vanemæssig saa paa Gjesten over Glassene, opdagede Delacroix, at Øjnene vare matte og rødlig, det komme nu af ihærdige Studier eller af Nattesvir, han vidste, begge Ting kunde gjøre det.

»Jeg har den Ære at se . . . ?«

»Her har De mit Kort. Jeg hedder Albert Delacroix . . . er Assistent under Domænekontoret.«

»Hm, hm,« brummede han, bed sig i den venstre Knebelsbart og satte sig i Positur.

»I Anledning af Deres Artikel om Domænekontorets Forretningsgang vilde jeg gjerne gjøre Dem . . .«

»Undskyld et Øjeblik,« afbrød Redaktøren og drejede paa Kaartet. »Deres Fader er vel ikke Godsejer Hans Delacroix til Lyngbyhus?«

»Nej, jeg er aldeles ikke i Familie med Godsejeren. Min Fader var Timelærer. I den Anledning . . .«

»Timelærer . . . nu har jeg det . . . Deres Fader var M. de la Croix . . . rigtig . . . ikke sandt?«

»Har De kjendt ham?«

»Om jeg har kjendt ham . . . den prægtige gamle Mand. — Han var min første franske Lærer. Deres Fader var fra Lyon?«

»Han blev fordrevet under Revolutionen.«

»Det sagde han jo nok. Kun Skade, at Aars-tallene fortæller, at Napoleon blev kronet, da Deres Fader fyldte to Aar.«

»Ja, ærlig talt, jeg har heller ikke haft megen Tro paa mine legitimistiske Forbindelser.«

»Deres Moder var dansk?«

»Ja og borgerlig.«

»Gud bevares, Deres Faders Adel var vist meget ægte; det var dog underligt, at Gesandtskabet aldrig kunde finde Verifikationen.«

»Pokker med det; jeg har, som De kan se, trukket mit Navn sammen i et; hvad skal man med de

Narrestreger med »de la«. — Nutildags har Adelskabet heldigvis intet paa sig.«

»Men De er Katholik?«

»Jeg er gaaet i Skole i Bredgade, konfirmeret i St. Ansgari Kirke — men med Katholicismen er det kun saa som saa.«

»Jeg kjender mange Katholiker; det er brave Folk, flinke at komme ud af det med. Kommer De til Grev Lerche fra Mollerupgeard . . . De veed, vor udmærkede Politiker.«

»Nej, jeg kjender ikke Grevens.«

»Men Dr. Weil, Deres store Trosfælle, maa De vel kjende?«

»Heller ikke . . . undskyld, at jeg kommer bort fra mit Ærinde, det var om det Domænekontor, at . . .«

»Ja Gu' var det om Domænekontoret,« svarede Redaktøren gabende. »Sig mig, Hr. Delacroix, hvorledes kan et fornuftigt sammensat Menneske holde det ud oppe i den Kasse?«

»Aa, det er ikke saa galt for en Mand i min Alder.«

»Hvor gammel er De, om jeg maa være saa fri?«

»24 Aar.«

»Og har De en god Examen?«

»Første Karakter.«

»Begrave Dem med første Karakter i saadan en Anstalt . . . sidde og slide i nogle dumme Regnskaber fra Morgen til Aften.«

»Det er ikke saa drøjt med de Regnskaber.«

»Og hvad kan det føre til?«

»Jeg tør ikke beklage mig. Jeg har ret gode

Chancer for Avancement; om en fire fem Aar er jeg rimeligvis Fuldmægtig.«

»Aa, en Fuldmægtigs Gage, hvad er det? En Kommis hos en Grosserer har langt mere.«

»Men han skal ogsaa bestille noget derfor. Hm, hm; det var virkelig en meget graverende Artikel, »Folkebladet« bragte i Gaar.«

»Aa, mener De. Naa vor Avis har vel ikke stor Kredit oppe hos Dem?«

»Nej, det har den sandelig ikke. De maa kunne forstaa, at denne saa saarende Maade, hvorpaa De polemiserer . . . nu f. Ex. denne Artikel om De . . .«

»Ja, jeg veed det nok; han er giftig vor lille Redaktionssekretær. Vær nu ærlig, er Damberg ikke morsom?«

»Det skal Gud vide — han fører den vittigste Pen i hele Landet. Og hvor forstaar han ikke at træffe netop den mest følsomme Plet. De kan ikke tænke Dem den Fryd, med hvilken vi nyder Artiklerne, hvori Finantsministeren faar læst og paaskrevet. De veed, den, der har Skoen paa . . . «

»Alt ingen Ting mod den Artikel, der kommer i Bladet i Morgen. De skal tro, den har baade Næb og Klør.« — Paa et Redaktionskontor er altid Artiklen, der kommer den næste Dag den bedste . . . Artiklen i Dag tænker man ikke paa . . . Bladet igaar ligger Aarhundreder tilbage. Redaktøren greb Korrekturarket foran sig og læste et Par Linier op af en Kampartikel mod Ministeriet i den sædvanlige Dambergske Stil.

»For at komme tilbage til mit Ærinde — Domænekontoret. De har været meget drøj i Deres . . . «

»Men De ere ogsaa meget drøje mod os.«

»Hvorledes?«

»Naturligvis . . . hm . . . hm . . . det bliver mellem os. De maa ikke sige det igjen . . . De kunde nok unde os nogle af disse »Skovauktioner«.«

»Justitsraaden har meddelt mig, at »Folkebladet« fra Nytaar vil modtage Avertissementerne fra Kontoret.«

»Kontorchefen maa naturligvis bedst selv vide, hvad der betaler sig for Kontoret. Enhver Udgift fra Administrationen maa have Indtægt i Følge, det byder tilbørlig Finantspolitik.«

»Deres ærede Avis Udbredelse rundt om i Landet gjør naturligvis »Folkebladet« særlig skikket til den Art Bekjendtgjørelser. Men tillad mig, for at blive ved Spørgsmaalet, naar De i Deres Artikel meddeler«

»Undskyld, naar er Kontorchefen at faa i Tale?«

»Mellem Kl. 11^{3/4} og 12. Som sagt naar De i Deres Artikel hævder . . . «

»Ærligt! har Artiklen vakt Opmærksomhed, bliver saadanne Ting virkelig læste?«

»Jeg forsikrer Dem: hele Kancelliet er i Oprør . . . og netop desaarsag er det at jeg . . . «

»Tænkte jeg det ikke nok«, afbrød Redaktøren atter, reiste sig og kaldte ud i Korridoren: »Guttenberg, spring op i Sætteriet og sig: »Weil« gaar ud — man skal tage fat paa »Kvægtorvet«. Her er Manu-

skript, min Dreng. — Folk bliver s'gu' kjed af den evige Æsthetik.«

»Sig ikke det, Hr. Redaktør Især ikke af Artikler, der hidrører fra en saa aandfuld Mand som Dr. Weil.«

»Ja! Dr. Weil er en meget talentfuld Mand, en Mand, hvis umaadelige Evner vi skylder saa uhyre meget — vi Demokrater. — Men,» fortsatte han noget mere lavmælt, »jeg kan kun ikke bruge, at han altid ligger i Klammeri, snart med en, snart med en anden. Var det kun med Fjenden, fik det endda være . . . men vore Venner faar ogsaa ofte deres Rap, og det bringer saa meget ondt Blod.«

»Hans fyrige Sind taaler ingen Lunkenhed hos Vennerne, det er saare naturligt.«

»Aa ja! men han kunde for det nok være fordrageligere. De hørte hans Forelæsninger i Forsommeren?«

»Hvert et eneste; det var jo en Selvfølge.«

»Fordi han er Katholik?«

»Hr. Redaktør, De er vist ikke mindre Katholik end jeg.«

Det bankede paa Døren fra Dagligstuen.

»Hvad er det, Therese,« spurgte han sin Kone, som forlegen, undseelig aabnede Døren.

Hun kom hen til ham og hviskede ham noget i Øret.

»Aa, Korrespondenten fra Island, det kjedelige Asen . . . lad ham vente. — Gaar De gjerne til Forelæsning,« fortsatte han til Delacroix, da Konen atter var forsvunden.

»Naar de ere værd at høre.«

»Saa skal De saamænd høre Prof. Larsen; det er virkeligt et fortrinligt sociologt Grundlag, han yder — rigtig at faa Forstand af.«

»Jeg maa bekjende, at jeg har lagt Statsretten paa Hylden efter Examen. Til Stadighed hører jeg kun Prof. Smidts Forelæsninger over Filosofi.«

»De følger godt med den moderne Aandsudvikling.«

»Tydsk Filosofi har jeg studeret i vid Udstrækning.«

»Kun Filosofi?«

»Jeg har ogsaa læst en Del Æsthetik.«

»Og naturligvis selv produceret Æsthetik i store Kvantiteter?«

»Kun for privat Fornøjelse . . . ene min Bordskuffe er lyksaliggjort med mine utrykte Romaner.«

»Aa, det er vel ikke saa mange?«

»Jeg tror saamænd, at jeg har produceret en 30 à 40 Ark.«

»Hvor faar De Stunder til at faa alt det revet af Dem?«

»Jeg har jo ingen Ting at bestille hele Dagen.«

»Men Deres Arbejde paa Kontoret . . . Regnskaberne . . . ?«

»Hvad har man Volontærer til?«

Redaktøren sprang op af Stolen, skjød den ind mod Skriverbordet med en Kraft, der bragte Aviser, Papirer og Bøger til at danse.

»Min Herre!« udbrød han i den argeste Fanatikers mest skærende Tone, stillede sig i Position som,

Alvorsmanden og slog sig paa Brystet, som stod han som Personifikationen af Sandheden. »Min Herre! De kommer til mig som Klager over en Artikel mod Deres Kontor. Og hvad er det saa, De har at forebringe os? De erkjender alle vore Ankers Berettigelse! De fortæller, at Kontorchefen er at træffe fra Kl. 11^{3/4}—12! De indrømmer, at Fuldmægtigen aldrig bestiller noget, og at De, Assistenten, har Tid til at gaa paa alle mulige og umulige Forelæsninger . . . skrive Romaner, og jeg veed ikke alt. Menneske! veed De da ikke, at vi har et Ansvar, veed De ikke, at vi, Organet for den offentlige Mening er vort Publikum en Borgen for vederhæftig og behørig Undersøgelse af de forskellige Dele af Statsmaskineriets Funktioner. Tror De, at vi rolig kan se, en doven, uvidende Embedsstand sløser den saa dyrt betalte Tid bort og varetager Publikums Interesse paa en skammelig Maade! Nej min Herre, en Stopper skal min Sandten sættes for det Uvæsen, og vil ikke andre, saa skal jeg være Mand derfor. De kræver en Tilbagekaldelse af vor Artikel . . . en Dementi. Skammer De Dem ikke! Indser De ikke, at Opfyldelsen af Deres Fordring var intet mindre end at forlange, at jeg mod bedre Viden bedrog Publikum: det var jo et Bedrag af den skammeligste Art. Jeg staar her som Dommer. . . . Min Stillings Pligter fordrer, at jeg uden Persons Anseelse kjæmper for Sandhed og Ret. . . . Det nytter ikke, hvad De siger . . . jeg staar her i Moralens Navn . . . jeg taler for den offentlige Orden og Friheden . . . selv om Deres Chef, selv om Finantsmini-

steriet in pleno — fra Geheimeraaden ned til Kammeraadene kom til mig, tilbagekaldte jeg ikke en Tøddel.«

Øjnene, de matte fra før, skjød Lyn, som Redaktøren sagde dette; Brillerne gled op og ned paa Næsen.

Delacroix stod maalløs over Tordentalen, ledsaget som den var, af Børnenes Latter fra Dagligstuen ved Siden af; og næppe var det sidste Ord runget gennem Stuen, førend det med stærkt akcentueret islandsk Akcent lød gennem Døren:

»Jeg staar her . . . jeg kan ikke andet! Gud hjælpe mig! Amen!«

»De er en ung Mand,« fortsatte Redaktøren noget roligere. »De veed ikke, hvad De er kommen for, jeg tilgiver Dem . . . ,« og han tilføjede nedladende som Departementschefen ved en Audiens: »Kom en anden Gang til mig, naar De for egen Regning har et og andet paa Hjærte, saa faar jeg se, hvad jeg kan gjøre for Dem.«

Redaktøren slog ud med Haanden som Tegn paa, at han ikke havde mere at sige ham, aabnede Døren til Dagligstuen og lod den islandske Korrespondent træde ind — en yngre filologisk Kandidat, som Delacroix daglig traf sammen med i Studenterforeningen, saa at det var ham noget ubegribeligt, at denne Mand kunde være Forfatter af de famøse Breve fra Reykjavik.

Dog Delacroix grublede ikke længe over dette Fænomen. Forbløffet, fortumlet over Redaktørens

Taskenspiller-Forhør, kunde han i sin Forvirring knap finde Udgangen. Han slubrede vaad som en Hund ned ad Trapperne, ja det forekom ham, som om han hørte en Fnisen bag sig, men han saa ikke op, skyndte sig kun ud paa Gaden og sneg sig slukøret afsted langs Husrækkerne.

Han gik ikke op i Finantsministeriet, skjøndt Kontorchefen nok ventede ham; han skammede sig over Missionens Vanheld, saa ringe Resultat havde han ikke ventet; tidsnok i Morgen at blive let ud. Fortabt, slappet, drev han hjem, smed sig ned i Chaiselonguen og laa døsende hele Eftermiddagen, skar Tænder, stampede i Gulvet, lo sig selv ud . . . gav sig de mindst hyggelige Tillægsnavne: han maatte være en fuldblods Idiot, han maatte være dummere end den dumme Kancellist, saaledes som han havde ladet sig trække om ved Næsen af den lune Bondetamp.

Men hvem skildre hans Overraskelse, da han fløj og gnaven den næste Dag, højt op paa Formiddagen, pansret med adskillige Undskyldninger og Forestillinger om Redaktørens Umedgjørlighed indfandt sig paa Stuen og i Stedet for den paaventede Regn af Skoser og Spidser blev modtaget af sin Kontorchef, der kom ham glædestraalende i Møde med »Folkebladet« i Haanden.

»Det var bravt, Hr. Delacroix, De forstod at tage ham. Ja, kjære Mand, det gik langt bedre, end jeg havde ventet. De kan paa mit Ansvar tage Ferie i otte Dage.«

Delacroix greb den udstrakte Avis og læste, tabende Næse og Mund af Forbavselse:

Domænekontoret og Publikum staar ingenlunde i saa mørkt et Forhold til hinanden som udviklet af en Indsender i vort Søndagsnummer. Kontorchefen er, efter hvad vi have bragt i Erfaring, hver Dag paa bestemt Tid til Stede. Expeditionen af Sagerne fremmes saa betids som gjørligt, naar det tages i Betragtning, at Finantsministeren ved den Kortsynethed, hvormed han har afvist Dyrtidstillæget for de lavere Embedsmænd, tvinger Expedienterne til gjennem private Bestillinger at skaffe sig det nødvendige Gagetillæg. Enhver Anke mod Smøleriet bør rettes mod den højtærede Finantsminister fra Sandbygaard og mod ingen uden ham.

Delacroix tog, idiotisk smilende, mod Justitsrådets Taksigelser, men Manden var ikke saa snart ude af Sigte, førend Assistenten kastede sig ned i Sofaen, og overladende Volontæren at faa Paaløbere til at »stryge« paa bedste Vis, grundede han Resten af Kontortiden paa Forklaring over Redaktørens besynderlige Adfærd.

II.

Det kgl. Theater.

Billet til fri Adgang til Første Parket til Højre
for »Folkebladets« Redaktør eller Anmelder.

Han betragtede Fribilletten med Henrykkelse; den var, syntes han, Tegnet paa Jordens største Herligheder. Hvad førte den ikke til, hvad aabnede den ham ikke Døren for? han skulde have Sæde mellem dem, der bestemte Smagen; han skulde være Leder af den offentlige Mening — kunde man tænke et større, mere attraaværdigt Kald?

Et Øjeblik skjød den Tanke op i ham: hvilken Berettigelse har han fremfor andre til at være Dommer og Vrager, hans smule gode Hoved, hans smule Læsning var det alene fyldestgørende; kunde det alene give ham Adgang til Dommersædet? Dog han jog hurtig dette ubehagelige Samvittigheds-Spørgsmaal paa Flugten; han betragtede sig som en Lykkens Pamphilius, der en Morgen var vaagnet og havde

fundet sig berømt. Han havde let erobret sin Plads, det erkjendte han, men han skulde til Gjengjæld ogsaa fuldt ud vise sig Sejren værdig; han skulde sætte alt ind paa at fyldestgøre sin store, ansvarsfulde Posts Krav.

Han stod hjemme foran Spejlet timevis, inden han gik i Theatret. Han iagttog sine Ansigtstræk, undersøgte, om han evnede at beherske dem. Det var af yderste Vigtighed: man maatte ikke af hans Ungdom drage ufordelagtige Domme om hans Ydelser. Han prøvede, om han i sit Ydre kunde lægge tilstrækkelig Myndighed — det var jo først og fremmest det, som det kom an paa. Desuden bestræbte han sig efter Udtryk for Kulde og Ro; han vilde ikke gjøre sig til af sin Stilling, men han følte sig samtidig saa stor, at han ikke ligefrem vilde skjule den. I Tiden mellem Kl. 6 og 7 forsøgte han endog at give sit Ansigt et blaseret Anstrøg, det, mente han, var af stor Virkning i vore Dage; dog naturligvis fremfor alt Kulde, Myndighed, Retfærd.

Albert Delacroix var kommen til Journalistiken, lettere end de fleste unge Mænd. Ikke som saa mange Journalister havde han behøvet arbejde sig op fra Nyhedsreferent til Magtens Tinde; han var plumpet i lige fra oven af. Men man vilde gjøre ham for megen Ære, hvis man troede, at det alene skyldtes hans glimrende Talenter, Sandheden vilde komme en Del nærmere, naar man tillagde det hurtige Avancement hans forholdsvis gunstige pekuniære Forhold. Uformuende unge Mennesker have fra Begyndelsen af

deres journalistiske Løbebane trods deres store Ærgjærighed og store Selvtro maattet skrive om alt muligt, levere Bynyt og »Ildebrande«, og kom det højt, figurere som Anmelder for den zoologiske Have. Delacroix, som havde Raad til at bortvise Biindtægter, kunde rolig afvente den, som det forekom ham, eneste attraaværdige Plads i et Blads Redaktion, den han fra første Færd havde udset som sin private Domæne.

Han var naturligvis hurtig efter det første Bekjendtskab kommen i Kast med »Folkebladet«. Som Svar paa Redaktørens Velvillie mod ham i Domænekontorspørgsmaalet, havde han kort efter Dementiens Fremkomst søgt Redaktør Nielsen igjen og takket ham for hans uformodede Imødekommenhed. Redaktøren hørte smaaleende paa hans Forundring i Anledning af Tilbagekaldelsen, og bad ham, ikke tage Sagen for alvorlig, man kunde ikke være principfast paa Svovlstikker. Han spurgte Assistenten, om han var bleven meget bange for ham — paa saadan og lignende Maade maatte han ofte væрге sig mod de Kaskader af stillede Imødegaaelser, hvormed det fra Dag til Dag regnede ned over ham. Bladet vilde synke ned til et blot Organ for Polemik og Kjævl, hvis han skulde fyldestgjøre alle Krav. Ja, han skulde ærlig tilstaa, at han under sidste Samtale havde haft til Hensigt at lade Domænesagen ligge, som den fortjente. Tilfældig havde han ladt et Ord falde til sin Hustru om Sagen, hun havde fortalt ham, at ogsaa hun havde læst med M. de la Croix — hun havde taget sig af Delacroix's Sag, havde foreholdt ham, at deres gamle

Vens Søn vilde faa Ubehageligheder, hvis Spørgsmaalet kom til at staa hen. Altsaa skyldte han Fru Nielsen al Takken, ham ingen. Mod disse redaktionelle Opstillinger kunde Delacroix ikke indvende synderligt, og det saa meget mere som han vidste, at han i dette Spørgsmaal ikke havde saa aldeles rent Brød i Posen. Han gjentog sin Tak for den smilende Redaktrice, som afviste den energisk, det var kun Retfærdighed, simpel Retfærdighed, man havde vist ham. Ogsaa Redaktøren var meget venlig imod ham, han spurgte ham gjentagende, om han ikke havde Lyst til nu og da at sende Bladet lidt literære Bidrag, han kunde forud erklære, at de vilde være meget kjærkomne, thi det hed sig ude i »Byen«, og paa »Byen« lagde den gode Redaktør for Landbointeresser megen Vægt, at Bladet i den seneste Tid var blevet vel tørt, saa at det nok kunde trænge til nye Kræfter. Delacroix gav som Svar paa dette nogle Komplimenter om Bladet. Men Redaktøren lod sig ikke overbevise — det var ikke af Beskedenhed, han talte, men kun, som han sagde, efter Hörensagen, de egne Iagttagelser stolede han ikke paa; den evige Syslen fra Dag til Dag med Avisen gjorde, at han, som saa mange andre Redaktører, tabte det rette Maal for Bedømmelsen af Stoffets Værd.

Delacroix greb med Iver den udstrakte Haand. Ikke otte Dage efter dette Besøg, stod han atter i Redaktionskontoret og præsenterede en Feuilleton for »Folkebladet«. Denne Artikel blev ganske vist ikke optaget; kan være, at den traf Redaktøren i det gnavne Lune, kan være, at han virkelig havde Ret i

sin Paastand om en uventet stor Stofrigdom i de Dage. Faktum var, at den unge Redaktørfrue blev den eneste Læser af hans første feuilletonistiske Udgydelse.

Redaktøren bad Delacroix om kun taalmodig at vente: der vilde nok snart blive Virkerum, i hvilke hans Talent fyldigt og vægtigt kunde gjøre sig gjældende.

Da den første Løftelse — den unge sydende Begejstring, bortflygtede, og ved stadig Færden i et Redaktionskontor behøves som Regel ikke mange Maaneder til det, opdagede den unge Æsthetiker, at der var tomme Rum nok i det store Bladmaskineri. Set ude fra, gjør et Blad — især et Oppositionsblad — langt bedre Indtryk end inde fra Bagstuerne. Man læser Bladet nu og da, morer sig over de ledende Artikler, tager derimod det øvrige Stof fra de andre Blade, hvilket har til Følge, at en Avis, beregnet ene og alene paa opsigtvækkende Artikler, gjør et saa ufortjent gunstigt Indtryk paa den almindelige Læser. Undersøges Bladet med mere prøvende Blikke, gennemgaas det fra Dag til Dag, opdager man imidlertid snart, at det daglige Stof forsømmes, Klummerne falde fra hinanden, Kontinuiteten i Meddelelserne — denne saa væsenlige Fordring til et Bladforetagende — brister.

Det vilde allerede strax have været let for Delacroix at finde en Plads ved Bladet, ja han kunde i Grunden have fundet ti for en. Men det var ham ikke om at gjøre at blive Liniearbejder, han havde sat sig større Maal.

Dog det er nu en Gang en Skjæbnens Tilskikkelse, der gjentager sig næsten for alle og enhver med ufravigelig Nøjagtighed: naar man pludselig paa Hovedet dumper ned i et Blad, fuld af store Planer og Forsætter, vaagner man snart og opdager, at man, trods den bedste Villie og de formodede store Evner, ikke kan udrette meget.

Hans store Reformplaner maatte en for anden opgives. Som de fleste intelligente Mennesker, der sysselsætte sig med Journalistik, fik han at føle, at selv om man sætter hele sin Person ind, evner man ikke at paatrykke Avisen i vid Udstrækning et specifikt Præg. Man trættes, man arbejder til daglig som »sædvanlige« Dødelige, man indser langt om længe, at man, tvungen til dagligt Arbejde, til Regel ikke vil kunne skrive meget bedre end Middelmaadighederne. Endelig lærer man, at de før den egen Journalisttid forhaanede Artikler, nær besete, ikke vare saa slette; man bedømmer dem mildere, man indser, at Pressen ikke er kommen milevidt op, fordi en Literat med en smule Navn har givet Møde som Medarbejder, det er ikke det, det kommer an paa. Det er saare vanskeligt for et enkelt Menneske — selv om han er Redaktøren — at bestemme et Blads Udvikling, og dette er næsten umuligt, naar denne ene, hvor dygtig han end i og for sig kan være, ikke har en anerkjendt Fortid at vise tilbage til. Dog Decroix var fuld af store Planer, og han vilde ikke opgive de store Forsætter, selv om Forgyldningen gik noget af St. Gjertrud, som han kom Helgenbilledet nærmere.

Hans levende Interesse for Scenen drev ham naturlig hen mod Theaterrecensionen, hvortil endnu kom andre Grunde. Som mange yngre Mennesker med sceniske Interesser havde han en Skuespillerinderaptus: der var en Skuespillerinde, som han sværmede for, uden at han dog nogensinde havde talt med hende. Hun hørte ikke til Theatrets Fejrede, nej Gud bevares, han gik ikke om med samme Smag som Mængden; det var en ung Elev, Frk. Gjelstrup, der havde debuteret for et Par Vintre tilbage, men ikke havde gjort synderlig Lykke. Delacroix tiltroede hende store Evner, han slog rask om med hendes sceniske Kvalifikationer som Tegn paa den herskende slette Smag, og det var saa uheldigt, eller heldigt som man tager det, at han kun i ringe Grad havde fundet Medhold i Pressen. Nu skulde hans dramaturgiske Virksomhed begynde; Frk. Gjelstrups Talent skulde slaas op, og det var troligt nok største Parten af det Program, han mødte med.

Det var saa heldigt for Delacroix, at specielt som Theateranmelder var der noget at gjøre ved »Folkebladet«. Dette Blads Theateranmeldelser havde tidligere haft stor Anseelse, men vare efterhaanden sunkne ned til ikke at blive læste. Som Theateranmelder figurerede nu en Journalist, hvis Dygtighed paa andre Omraader Delacroix snart lærte at skatte, men der ikke turde stilles op som særlig Indehaver af grundig dramaturgisk Viden. Recensenten, »Gamle Hansen« som han kaldtes, var Seminarist; han havde været knyttet til Bladet fra dets første Tid, det var den

mest skikkelige, grundhæderlige Mand, man kunde tænke sig; han var i Skolespørgsmaalet, som i Fæstespørgsmaalet, i alt hvad Landbovæsenet angik, en sand Guldgrube for »Folkebladet«, men han var unægtelig kun en laber Recensent.

I samme Nu som Spørgsmaalet om Delacroix som Theateranmelder kom op, veg Hansen med Glæde Pladsen for den unge Mand. Han var vant til Turen, det var saa omtrent fjerde Gang, at han var blevet sat ud af sin Plads, sidst havde det været Dr. Weil, han maatte afløse. Han haabede paa nogle Aars Hvile, sagde han, Delacroix var en ung Mand; og det tog mere end et Aar paa at slide ham op. Desværre, sukkede han, kommer man nok til ham igjen. Theateranmeldelse er en Bestilling, som unge Literater en Tidlang nok kunne være lystne efter, men alle som en blive kjede af, de faa snart at føle, at Skyller af Ubehageligheder drukner Fornøjelsen, naturligvis for den alvorlige Kritiker. ←

Det var ingen Nyhed, som Aftenen bragte, kun en mindre Reprise, hvori Theatrets første Skuespillerinde, Fru Fris, havde en af de for hendes Talent saa ejendommeligt anlagte Roller. Den i Journalistiken erfarne Redaktør havde ikke været for, at Delacroix allerede den Aften skulde begynde sin Anmeldervirksomhed; han mente, at en Recensent vilde aabne en ny Æra med større Eklat, hvis hans første Artikel afhandlede et vigtigere Æmne, en Première, en Debut: men vor unge Ven var utaalmodig; han vilde og maatte begynde.

Hvor var han stor, som han sad i Theatret, han kroede sig ret paa Dommersædet mellem de andre Dommere, blandt de mange strenge Vogtere for Kunsten og den gode Smag. Han følte sig saa uendelig meget, saa overvættets tilfreds, han mente allerede at have naaet Maalet, var blind for, at han maaske akkurat var kommen paa gal Vej.

Theatret var udsolgt! det er rigtigt et morsomt Syn, naar man fra Hjørnet i Første Parket betragter Publikum. Menneskemassen ligger foran som et Hav; den bølgende Flade afgiver den behageligste Afvexling i Farvenuancerne. Især er Skuet pragtfuldt saadan en Aften midt i Oktober, naar Vintertoiletterne endnu ikke helt ere komne op, og de brogede Efteraars-toiletter bryde den mørke Tone. En Mellemakts i en udsolgt Skueplads er mere værd end de Scenens Trivialiteter, som serveres til daglig. Man ser Bekjendte, man smiler her, nikker hist, skifter Bemærkninger med Sidemanden, morer sig trods det tarveligste Spil, hvis kun ikke Humøret er inkurabelt, eller man er i Theatret ex officio.

Delacroix kjendte ingen af Referenterne ved Siden af sig. Han slog Sædet op og saa spejdende rundt i Theatret. Han fandt kun faa Bekjendte, var i Grunden ret glad derved, han skjøttede ikke om, at de skulde se ham paa Referentpladsen.

I Mellemakten traf han oppe i Balkonetagens Foyer et Par unge Damer af sit Bekjendtskab.

Den ene, en Frk. Hjort — en lille kvabset Frøken, der vraltede omkring som en Skildpadde, medens

Sveden under Paavirkning af Heden perlede ud af Huden, gestikulerede ivrig om Spillet's Godhed og Klassifikation; hendes Veninde, Frk. Hovgaard, en ung Pige med friske men ubestemmelige Træk holdt sig mere til Jorden, kom af og til med en Bemærkning om Toiletterne, hun var ikke saaledes oppe i de brændende Spørgsmaal om Idealisme og Realisme i Kunsten, Udtryk, hvormed Frk. Hjort slog om sig, som vare de Nøgle og Garn.

Den tykke Frøken var helt borte i Henrykkelse over Fru Fris's Kunst. Delacroix udtalte sig mere forbeholden, han anerkjendte villig hendes Talent, men i hendes Spil var dog et og andet, som ikke tiltalte ham; i dette Øjeblik, hvori han endnu ikke var fuldt inde i Dramaturgien, hvor han ikke evnede at gjøre Rede for sine Sympathier og Antipathier i kunstnerisk Terminologi, var det maaske nærmest det, at Fruen stod i Vejen for hans beundrede Frk. Gjelstrup, der gjorde, at han var uretfærdig mod Fru Fris.

»Hvor Fru Fris er henrivende.«

»Synes De virkelig,« svarede den unge Theateranmelder. »Ogsaa De Frk. Hovgaard?«

Det var aldrig før faldet ham ind at spørge den beskedne, stilfærdige Frk. Hovgaards Mening om Skuespilkunst. Nu i Udøvelse af sin Embedspligt følte han ligesom Trang til Støtte i sin fra den gængse Mening afvigende Dom.

Frk. Hovgaard rødmede dybt, hun følte den »Ære«, der blev vist hende:

»Aa nej; jeg synes, hun ikke er naturlig nok;

hun er saa nervøs, spiller saa anstrengt. Men fy De, le nu ikke, fordi ogsaa jeg vover min ringe Mening.«

»De har Ret . . . Ret . . . Ret. Netop det samme mener jeg.« Det Pigebarn, tænkte han, har ganske god Smag, som jeg alle Tider har haft Fornemmelse af. Frk. Hjort saa helt misundelig hen paa sin Veninde, som ellers ikke plejede at blive beundret for sine æsthetiske Udtalelser.

Samtalen gik nærmere ind paa dramaturgiske Undersøgelser, men vi ville forskaane vore Læsere for disse. Delacroix omtalte ikke for de unge Damer sin nye Egenskab som bestaltet Æsthetiker, han vilde, at hans Navn skulde naa dem som hans andre Venner paa Berømmelsens Vinger. Han huskede ikke paa, at det var aftalt, at han skulde skrive anonymt eller under Mærke af Hensyn til Kontoret — eller maaske troede han, at et nyfigent Publikum, opfyldt af Begejstring, vilde opbryde Anonymitetens Hylster — hvor var han naiv, og dog havde han allerede i Maaneder set til paa et Redaktionskontor; han havde endnu ikke lært, at Journalisterne kun ere saa meget, som de selv gjøre sig til.

Foyerklokken afbrød Samtalen og kaldte hver til sin Plads.

Umiddelbart efter Tæppets Fald for det første Stykke gik vor Theaterrecensent overladende Publikum Balletten. Han skyndte sig hen til Kontoret i Nyhavn for at skrive sin Anmeldelse, Hovedet fuldt af de Bemærkninger — de Indvendinger, han vilde og maatte gjøre.

Henne paa Redaktionskontoret var alt i Travlhed som altid paa denne Tid af Aftenen: Nyhedsreferenter kom og gik; Korrekturlæserens snøvlede Stemme trængte over begge de to Humre, man havde til Raadighed for Redaktionen; dog vor kunstbegeistrede Ungersvend lod sig ikke genere af saa lidt. Han fik en Lampe anbragt paa et af de overfyldte Borde, satte sig paa en Tabouret med tre Ben og kjørte rask væk paa Anmeldelsen. Henad Kl. 11 kom Redaktøren ned i Kontoret, han snakkede lidt med en og anden, kiggede paa Korrekturarkene, rettede hist og her — saa hen til Delacroix's Arbejde, som endnu ikke var færdigt. Tiden blev Redaktøren vel lang, han bad Delacroix huske paa, at Bladet snart maatte sluttes af Hensyn til Morgenposten.

Saa tog Delacroix det overtvært — en flot Slutningsudgang og Anmeldelsen var færdig.

Han rakte Artiklen over til Redaktøren, denne læste den langsomt igjennem, læste den endnu en Gang, tyggede saa lidt paa sin Knebelsbart, men sagde ingen Ting. Han holdt Anmeldelsen et Øjeblik i Haanden, ligesom vejende den. Saa tog han en Sax, klippede det øverste Stykke fra og rakte det til en »Guttenberg«, der sporenstrengs bragte det til Sætteriet. Paa Stykke Nr. 2 foreslog han Delacroix at stryge et Par Linier; vor Æsthetiker gik kun nødvendig til denne »Lemlæstelse«, men fandt virkelig Redaktørens Bemærkning om de udpegede Sætningers Overflødighed beføjet og gav efter. Mere ubehagelig berørt blev han, da Redaktøren henstillede, om han ikke vilde mildne et

Par Ord i den egenlige Omtale af Spillet; Redaktøren, som ikke havde set Stykket, kunde jo aldeles ikke have nogen Mening om Ankernes Berettigelse, og dette Forlangende blev naturligvis heller ikke taget til Følge.

Det sidste Stykke gik op i Sætteriet, og Redaktøren bugserede Delacroix over den smudsige Gaard med dens mange Vandpytter.

Som Redaktøren satte Nøglen i Porten, gjorde han et lille Holdt og sagde lidt nølende og med noget Forbehold i Stemmen:

»Ser De, Hr. Delacroix, Deres Anmeldelse kan jo i og for sig være god nok, jeg skal ikke indvende en Stavelse mod den i Realiteten . . . men . . . men . . . jeg saa dog gjerne . . . om mulig . . . helst, at De tog mere Hensyn til Fru Fris. Om hendes Talent er stort eller ringe, skal jeg ikke tillade mig den ringeste Dom. De har vist 1000 Gange Ret i Deres Indsigelser. Men ser De, Kjæreste; hendes Mand er en af vore driftigste Boghandlere, og jeg har . . . som andre Kolleger i Pressen . . . lagt Mærke til, er bleven gjort opmærksom paa, at hans Avertissementers Kvantitet staar i eng Vexelvirkning med de Fru Fris'ske Karakteristikere Kvalitet. Naa ja . . . De faar se paa . . . De maa naturligvis mingelere, som De bedst kan . . . det gjorde ogsaa Dr. Weil . . . forstaar De mig Hvad den ene Skuespillerinde faar for meget, kan De jo give den anden for lidt. Fru Fris er heldigvis . . . for Dem . . . den eneste Skuespillerinde, hvis Mand hører til vore Avertissementskunder . . . Godnat.«

III.

»Jo min Datter er hjemme,« svarede en ældre Dame, »vær saa god at komme indenfor.«

Fru Gjelstrup var en Kone paa de Halvtreds. Hun var lille, lidt foroverbøjet; Ansigtet var ret kjønt med kraftig rødsladne Kinder, stikkende Øjne. Hendes Væsen var imødekommende nok, men hun gjorde aligevel ikke et ublandet behageligt Indtryk.

Delacroix havde taget en dristig Beslutning, han var bleven kjed af at gaa rundt og sværme uden Gjenfølelse, han var uden videre gaaet op til Gjelstrups og søgt at faa Frøkenen i Tale, da han ikke havde kunnet træffe hende andet Steds. Han havde aldrig været præsenteret for hende; men det generede ham ikke. For sex Maaneder siden vilde han have holdt saadan et Skridt for Topmaalet af Frækhed: nu havde Omgangen med Journalisterne gjort ham dristigere, modigere, mindre betænkelig, han havde set saa megen Halvhed omkring sig, havde set Idolernes Vrange; Modet var skudt op i ham under den almindelige Jammerlighed. Han troede sig en Magt, var bleven selvbevidst paa sin smule Journalistik.

Nu ja, har man sat saa meget ind paa en Dames Lov som Delacroix paa Frk. Gjelstrup, behøver man ikke at frygte Fortrydelse over en usædvanlig Tilnærmelse. Han havde forfulgt hende med sine Lovtaler i de faa Roller, hun udførte, ja gav hun kun en Statist-Prinsesse, havde han fundet Ord for hendes Attituders Plastik. I journalistiske Kredse havde man i Begyndelsen saa smaat let ad disse Udgydelser, som egentlig ikke vare helt usædvanlige for unge Recensenter om smukke Skuespillerinder, dog da de spejdende Øjne ikke kunde opdage noget om et personligt Bekjendskab end sige intimere Forhold mellem Recensenten og den unge Dame, blev man opmærksomme, Latteren standsede lidt efter lidt, man begyndte alvorlig at betragte den unge Dames Spil og opdagede eller mente at opdage, at »Katholiken« ikke havde saa ganske Uret: den unge Dame var pikant og fin; hendes Organ blødt, behageligt, indsmigrende; hendes Figur, ret saadan, som Herrerne holde af, og snart var »Folkebladet« ikke ene om Budet.

»Nathalie, kom lidt ind Her er en Herre, der vil tale med Dig.«

Dagligstuen, hvori Delacroix blev ført ind, var tofags, lys og hyggelig. De Mahogni-Møbler vare gamle men godt vedligeholdte, Betrækkene, oprindelig af fint Stof, en Del slidte. Paa det noget klodsede suffisante Divanbord stod paa Stativ adskillige Fotografier af bekjendte sceniske Kunstnere. Ligeover for Døren paa den bredeste Væg hang et Maleri af Arv fra »den honette Ambition«, i hvem vor belæste Dramaturg

hurtig gjenkjendte den berømte Skuespiller fra Aarhundredets Begyndelse, hvis Navn Gjenstanden for hans Beundring bar.

Døren til Spisestuen blev lukket op paa vid Gab. Frk. Gjelstrup traadte fejende ind i Værelset; Effekt maatte der nu stedse være i hendes Optræden. Hun var vel ikke ganske den samme Dame i Stuen som paa Scenen, en Skuespillerinde forundrer næsten altid i sit Hjem. Paa Theatret var Frk. Gjelstrup ædlere, stoltere — der var mere Holdning, mere Vægt, om man saa tør sige; her var hun nydelig, sød, indtagende, lækker, men Majestæten til en Phædra, han havde troet at spore, var borte, her var næppe nok til en Cordelia eller Emilia Galotti.

Delacroix var endnu ikke kommen bort fra Forlangendet om Væsenlighed mellem Skuespillerindens Naturel og den af hende fremstillede Karakter, hvor realistisk han end efterhaanden havde vænnet sig til at se paa Kunsten.

Det første Indtryk var Skuffelse; Gudinden var borte, kun Kvinden tilbage.

Men det var da ogsaa nok; det var et prægtigt Pigebarn.

Lyst Haar i Pur ned over Panden; smaa, livlige, spillende graa Øjne, der ret kunne se saa kjæle, saa uskyldige, saa rafinerede paa Mandfolkene, alt efter Damens Valg. Munden ligefrem Kirsebærmund — et Kys der! Hænderne lækre, hvide, smaa, bløde. Figuren som den skal være, fyldig, godt skaaren; Højden middel. Hvor var hun dejlig, henrivende, rigtig til at

dreje Hovedet om paa et Mandfolk, naar han blot kan faa de skabede kunstneriske Theoremer ud af Skallen paa sig.

Toilettet: afjasket Morgenkjole, og dog er Klokken over 1.

»Jeg ved ikke om jeg har den Ære at være kjendt af Dem,« begyndte vor unge Helt. »Mit Navn er Albert Delacroix; jeg er æsthetisk Medarbejder — Theateranmelder ved »Folkebladet«.

»Hvad er det Dem,« udbrød hun forbavset. Og det ligegyldig trætte Blik, hun havde kastet paa den fremmede Herre, svandt over i venskabelig Smil, som strax erobrede hende Kritikerens tilbage. »Moder, det er den Herre, der har skrevet saa meget smukt om mig i »Folkebladet.««

Fru Gjelstrup foer ham ind paa Livet. »Maa jeg takke Dem . . . maa jeg takke Dem uendelig mange Gange. De kan ikke vide, hvor jeg er Dem forbindtlig paa min Datters Vegne . . . er det Hr. Hansen, om jeg tør spørge.«

»Nej, Moder, det er Hr. Delacroix.«

»Naturligvis Delacroix, jeg maatte jo forstaa det; hvorledes skulde ogsaa et Menneske, der hed Hansen, kunne skrive saa fortræffeligt. De kan ikke forestille Dem, hvor vi er Dem taknemmelig. Ja, De kan ikke tro, hvad De har været for os. Det er ene og alene Dem, der er Skyld i, at Nathalie er rykket op i tredie Feuklasse.«

»Moder! bus nu ikke ud med alle Theaterhemmeligheder!«

Fru Gjelstrup tav. Datteren havde øjensynlig Krammet paa hende.

»De veed ikke, hvor Deres Omtale har gjort mig godt,« sagde Skuespillerinden i det smukke, metalklingende, om end lidt unaturlige Tonefald, Delacroix kjendte fra Scenen. »De kan ikke tænke Dem, hvor megen Trøst det er for Kunstnerinden, naar hun veed, at der dog er nogen, der har Øje for hendes Ydelser, at der dog findes een Oase i Ørkenen. De kan ikke tænke Dem, hvor man tørster efter et Par venlige Ord under den almindelige Upaaagtethed. Jeg takker Dem . . . her har De min Haand. Hr. Delacroix — ja, jeg trykker til, jeg mener det virkelig, alvorligt, ærligt, selv om jeg ikke kan udtrykke det saa varmt som Moder.«

»De har aldeles intet at takke for,« svarede Enthusiasten. »Deres Talent er i mine Anmeldelser kun blevet vederfaret Retfærdighed og intet mere. Det er mig, der er Dem Tak skyldig. Jeg skylder Dem saa mange herlige Aftener, saa megen virkelig Fornøjelse, saa mange rige Glæder.«

»Hr. Delacroix, De smigrer, De smigrer for stærkt. En Mand med Deres Uddannelse kan jo med et halvt Øje se, hvor meget det skorter mig.«

»Hvad der skorter Dem, det er Repertoire, ene og alene Repertoire.«

»Og hvorledes skal jeg kunne faa det?«

»Ene og alene ved at De bliver bekjendt.«

»Og det bliver jeg hvorledes?«

»Ja, det er netop Sagen; her tror jeg, at jeg

kan hjælpe, og dette er Undskyldning for min dristige Falden ind i Huset hos Dem.«

»Aa jeg beder, De er velkommen. Jeg forstaar blot ikke, hvad De kan mere, end De allerede har gjort.«

»Jeg kan ikke saa lidt mere endda: jeg har faaet den Ide at skrive en Artikel om Dem i Bladet.«

»Det er for megen Ære for mig; det gaar slet ikke an.«

»Vist gjør det det. Har der ikke været Snese af Feuilletoner om Fru Fris, og stod ikke Frk. Winstrups Karakteristik i »Statstidende« forleden.«

»Men disse ere Første Rangsskuespillerinder! hvor kan jeg komme i Betragtning . . . De bliver ogsaa kjed af det.«

»Nej jeg gjør ikke Frøken; jeg mener, at De fortjener det.«

»Skyder De blot ikke forbi med saadan en Artikel, kan den ikke let slaa om i den modsatte Virkning.«

»Hvor kan De tro?«

»Og saa kan man tillægge den ydre Anledning.«

»Hvad for Anledning?«

»En Skuespillerinde maa være meget forsigtig.«

»Er det de fæle Recensenter, De ere bange for. Aa de ere ikke saa slemme.«

»Det er ikke det, der kommer offenkjæret frem, der er det værste. Med en Navnløs som jeg fylder man ikke Spalterne — ikke en Gang dem med det smaa

Tryk bag i Bladet. Men Folkesnakken, Bagvaskelsen, Rygterne træffer lige saa godt de smaabitte Skuespillerinder som de eminente; og hvem kan værges sig mod det. En Skuespillerinde kan man ikke sige ondt nok om; og det bliver altid taget for gode Varer.«

»Man skulde kunne vove at sige et Ord paa Dem.«

»Man kunde sige, at jeg havde kjøbt Lovtalen.«

»Mit Navn staar under Artiklen.«

»Ah!«

»Frøken, tør jeg altsaa ulejlige Dem med . . .«

»Men for Deres egen Skyld; naar Artiklen ikke opfylder sin Hensigt; naar jeg alligevel ikke slaar igjennem, vil det ikke kunne skade Dem.«

»Maa jeg takke Dem, fordi De saa smukt tænker paa mig. Men De tager fejl; Sagen stiller sig snarere saaledes: slaar Artiklen igjennem, faar jeg Majoritet for mine Paastande om Deres Talent, og det maa jeg faa, før eller senere, saa slaar det mig samtidig op. De ser altsaa, De viser mig en virkelig Tjeneste ved at tillade Artiklen.«

»Naar det ikke kan være andet, saa overgiver jeg mig.«

»Det er et Par biografiske Oplysninger, jeg først og fremmest har Brug for. Uvæsenlige ere de i og for sig, men det store Publikum forlanger det nu en Gang. Skal man faa hele Publikum med, maa man give det Personalia, rigtig indiskret Personalia helst, det morer. — Giver man Folk det, saa glider det andet, det store, det bedre ned med,« tilføjede han nok saa vigtig paa sin Fjerdingaarsjournalistik og trak Notitsbogen frem.

»Skal De ogsaa have mit Levnetsløb,« faldt Moderen ind.

»Det er egentlig ikke ganske nødvendig,« svarede Biografen i Klemme. »Men Deres og Deres Mands Fødselsdag, Deres Mands Dødsdag vilde maaske ikke være uden Interesse.«

Fru Gjelstrup opgav Datoerne, og Delacroix noterede dem pligtskyldigst.

»Aa nej . . . aa nej . . . aa nej,« begyndte Skuespillerinden atter. »Lad os heller lade det hele fare. Opgiv det, opgiv mig. De kan ikke forestille Dem, hvor man vil chikanere mig bag Koulisserne.«

»Det maa og bør De sætte Dem ud over,« svarede Delacroix og gav den erfarne Dramaturg. »Husk, at det gjælder Deres Kunst; og den vil kun kunne gjøre sig gjældende, naar De gjør Furore; det forlanger Publikum. Uden Sukcessen -- De spille nok saa godt — forstaar, gouterer det intet. Naar vi kun kan faa Dem omtalt, skal vi snart se Deres Talent anerkjendt af alle og enhver.«

»Nu ja, maaske har De Ret . . . jeg giver efter paa Deres Ansvar. Og saa, endnu et, ikke en eneste maa vide, at De kjender mig. . . . Lov mig det.«

»Hvorledes er det muligt? møder jeg Dem paa Gaden, ser man jo, at jeg hilser Dem. Jeg haaber da ogsaa, at jeg tør gjentage Visitten.«

»Det gaar ikke an; jeg bliver evig ulykkelig . . . forfulgt af hele Banden. De kjender dem ikke, disse Mennesker; de ere grusommere i deres Skinsyge end de vildeste Dyr . . . De maa ikke.«

»Hvor De er ubarmhjærtig.«

»I de første to tre Maaneder maa De i hvert Tilfælde ikke kjende mig.«

»Tør jeg ikke sige i de første fjorten Dage.«

»Nej, bedste Mand — i den første Maaned faar det da være. Lad mig saa tage Følgerne. Er De tilfreds?«

»Jeg faar jo være det.«

»Godt. Behag at tage Plads her i Lænestolen. Jeg iklæder Dem Investituren. De har Forhør- og Domsret over mig, »jeg sværker, jeg sværker ved min Ere,« som Ottavio synger i »Don Juan«, det jeg bekjen- der for Dem er Sandheden og intet uden den. Trygt stoler jeg paa Deres Diskretion. De gaar ikke for vidt.«

»Gjerne gik jeg for vidt, hvis jeg blot turde.«

»Retten er sat.«

»Jeg beder Dem undskylde mig nogle Øjeblikke,« lød det sukkersødt fra Fru Gjelstrup, hvem disse Forberedelser øjensynlig kjedede, »huslige Pligter kalder.«

Hun saa hen paa Datteren, om det gik an, at hun lod hende ene med den fremmede Herre. Frøkenens Blik svarede: pil Du bare af.

»Mit første Spørgsmaal er unægtelig dristigt; dog det er uundgaaeligt og er da altid uadskillelig Bestand- del af ethvert Forhør: Deres Alder?«

»Min Alder — ja, jeg er jo ikke pur ung . . . jeg er tyve . . . De ler, De tvivler, lad os sætte to og tyve Aar. Tro mig ikke smaalig forfængelig.

Men det er saa grusomt at være navuløs, naar man allerede er to óg tyve Aar.«

»De debuterede?«

»I forrige Sæson som Laura i »de Nygifte«. Debuten vellykket: Bifaldet stærkt . . . spillede slet. Gav et Par Statistroller, anden Frue, første Pige, saa en lidt større, Prinsessen af Østerrig i »Dronning Marguerittes Noveller«; derpaa atter Statistroller. Endelig efter mange Bønner . . . utallige Intriger Valborg i »Fallitten«, fik slet intet Applaus; alle Bladene fortalte, at jeg paa ingen Maade naaede min Forgænger . . . spillede efter min egen ringe Mening ganske godt.«

»Og efter min da?«

»Behag at gaa videre i Rettens Pleje.«

»Deres Fader var Skuespilleren Alfred Gjestrup?«

»Ja, han er død en fire fem Aar. Havde han været, vilde jeg ikke have faaet Lov til at spille Komædie. De veed maaske, at gennem min Slægt gaar siden lang Tid et brændende Had til Theatret, og dog er vi alle som en opfyldt af den mest rasende Lidenskab for Brædderne; det er en grusom Tilskikkelse, især naar det rammer en Talentløs som jeg . . . naa ja, vi har da ogsaa haft Talenter blandt os. Min Oldefader, ham har De nok hørt Tale om, hans Billede har De der; han var jo en Gang vor Scenes ypperste Kunstner — afholdt . . . feteret . . . jeg veed ikke alt. Ja, det var dejligt . . . ret fristende for os andre. Dog, Gud fri mig for hans Skjæbne. Hvorledes endte han? Den onde Aand

kom over ham; han blev chikanøs, skinsyg, uregjerlig . . . man skulde næsten tro, at Kaldet fører al det Ondskab med sig; han gjorde Chefen det saa broget som vel muligt, drev værre Uvæsen end selv i vore Dage; man bar stedse over med ham, men tilsidst brød han det overtvært, forlod Theatret opfyldt af den bitreste Vrede. Naturligvis savnede han det haardt. Men han lod sig ikke mærke med det, og hvor han siden den Tid hadede alt; der blot lugtede af Scenen. Man skal ikke kunne forestille sig den Haan, den Foragt, hvormed han stedse overøste sine tidligere Kaldsbrødre. Tænk Dem, Fader har fortalt mig — ikke een Skuespiller gav Møde ved Oldefaders Begravelse. — Aa, jeg beder mange Gange om Forladelse, at jeg er kommen ind paa disse gamle Familietraditioner; det kan jo ikke mere Dem.«

»Jeg er Dem saare taknemmelig for Deres Meddelelser. Deres Moder er født Julie Johnsen, ikke sandt, har været Skuespillerinde?«

»Kan De se det?«

»Ja, det kan jeg for det første; og for det andet tror jeg, at jeg har hørt det før.«

»Se det, kan de fleste. Det er forresten lang Tid siden; Moders Periode ligger en Sned Aar tilbage. Hun spillede kun i Provinserne.«

»Har De aldrig forsøgt Dem paa Provinsscenen?«

»Nej, Moder har ikke villet tillade det; det er ikke godt for unge Piger.«

»Har De aldeles ikke haft nogen Forskole?«

»Jo, lidt Undervisning har jeg faaet, men ikke

megen. Efter Faders Død, da jeg partout vilde til Theatret, gik Moder til Instruktør Stein, og han læste med mig. Ja, saa er jeg jo gaaet disse Aar deroppe paa Skolen. De ler af det. Det gjør alle, naar man taler om Skolen. Det er forresten en Skam; stört bevendt er det ikke med den, men Skolen er altid bedre end slet ingen Ting. Og Fransk faar man da lært deroppe, det kan De være vis paa.«

»Bliv ikke bange; Frøken — nu et Kapital-spørgsmaal. . . . Har De Tro paa Deres Talent?«

»Tro paa mit Talent. De gaar til Bunden, Hr. Delacroix. Forstaar De med dette, at jeg skulde være opfyldt af en fast, usvigelig Tro paa mit Kald som Kunstnerinde.«

»Ja.«

»Fortjente jeg ikke, at De lo mig ud, naar jeg besvarede dette med Ja?«

»Frk. Gjelstrup!«

»Ingen Komplimenter, Hr. Dommer. Misforstaa mig nu ikke, jeg føler ganske vist det, De kalder Skaberevne i mig. Jeg tror ved mig selv, at jeg langt anderledes kan skifte Ham, ja bore mig ind i Rollerne end de, som vugger høist i Publikums Gunst. Men er det nok? har jeg Midlerne? . . . Talentet? Styrken? . . . har jeg Kraften til at løfte Skatten . . . at udføre mit Syn? Her er jeg bange; her maa jeg være bange, jeg, som hver Dag har for Øje, hvor daarligt Publikum er med. Publikum gloer som

Træk lodse paa mig, og jeg maa spørge mig selv: kan jeg nogensinde faa Liv i disse Klodse?«

. Delacroix undveg Svaret.

»De elsker Kunsten?«

»Ogsaa et underligt Spørsmaal! Kan De forlange, at jeg med Hengivenhed kan omfatte et Abstraktum . . . er det ikke saadan, det hedder, et Abstraktum, der viser mig saa lidt Gjenkjærlighed. Men vilde blot Lykken tilsmile mig en Smule, saaledes som det i den seneste Tid er begyndt, saa vilde Kunsten være mit alt, saa vilde jeg omslutte den med den mest brændende Kjærlighed . . . med de mest ømme Kjærtegn. Er Kunsten Marmor, da bliver ogsaa jeg kold . . . iskold, saaledes som jeg er — ikke sandt?«

»I hvilke Roller tror De, at De bedst vil kunne fylde?«

»Skal jeg være ærlig, tror jeg, at mine Evner til en vis Grad ere begrændsede. Jeg naar ofte kun til at give det ydre Hylster, træffer kun Overfladen. Veed De, hvad jeg tror: jeg mener sikkert, jeg vil kunne give Heroiner, rigtige Valkyrier i Staal og Plade . . . Attituderoller . . . ja Paradekvinder.«

Og dette sagde hun i den mest kjøbenhavnske Mundart, som tænkes kunde, glemmende rent Metal-klangen . . . og saa dette raffinerede Blik . . . Delacroix vidste næppe, hvad han skulde tro; drev hun kun Løjer med ham?

»Men det borgerlige Skuespil, det moderne Drama, tror De ikke, at det er det, De skal stile hen imod.

Før troede ogsaa jeg, at De skulde vælge Heltindefaget, men nu, da jeg har haft den Ære at lære Dem at kjende, tror jeg rigtignok, at De i langt højere Grad vil kunne reussere i det moderne Stykke.«

»Jeg behager Dem ikke saa meget i Stuen som paa Scenen, jo jeg kan nok mærke det.«

»Bedste Frøken, hvor kan De tro. Mener De ikke ogsaa, at der er noget i det, jeg siger. De var jo saa udmærket som Valborg i »Fallitten.««

»Det havde maaske individuelle Grunde — ja, jeg bruger fremmede Udtryk; le blot ikke, naar jeg udtaler dem fejlt.«

»De udtaler dem ganske rigtigt. Men hvad er det individuelle? gaar det Dem som Grossererfrøkenen, Lykken hovmodiggjør, Modgangen adler.«

»Jeg har altsaa Hovmoden i Sigte, skal det gaa mig vel. Nej, ærede Hr. Delacroix, jeg tror ikke, jeg kan faa Taget paa den moderne Farve, der udfordres for vor Tids Skuespil.«

»Staar De da det moderne Selskabsliv saa fjærnt?«

»Deri ligger det maaske; jeg kommer meget lidt ud, er to à tre Gange i Selskab Vinteren over, det er det hele.«

»Det er en stor Fejl. De maa sørge for at komme mere ud. Ja, man kan virkelig selv gjøre uhyre meget til det. De maa huske, det er en Nødvendighed for Deres Kunst.«

»Nej, nej, nej, lad mig bare være fri; disse kjoleklædte Mandfolk med deres hvide Slips og det flove Ansigt, de som aldrig udrette noget, aldrig tænke, aldrig leve,

kun sløse Livet bort, Gud! hvor jeg foragter dem.«

»Det mener De nu slet ikke.«

»Jo, jeg gjør, og jeg har Ret til det.«

»I Deres Livshistorie er maaske et og andet, som berettiger denne Foragt?«

»Hr. Delacroix, nu gaar De lidt . . . ganske lidt udover Deres Jurisdiktion.«

»Om Forladelse Frøken, mange Gange om Forladelse jeg forsikrer Dem, det er ikke helt min Skyld, at jeg er uartig, det er Bestillingen, der fører Vanarten med sig, jeg er ikke fræk af Naturen. Men det er uundgaaeligt, den psykologiske Kritiker er og maa blive fræk; han er som en Indbrudstyv: brutal og hensynsløs.«

»Aa! tag det ikke saa alvorligt.«

»Nej, De har fuldstændig Ret til at være vred, det er en Straf, jeg fuldtud fortjener. Vi er paatrængende . . . vi Kritikere . . . vi stikker altid Hovederne frem . . . gnaver os igjennem som Musene. Og hvad er saa vi Kritikere andet end Retouchøren, der undertiden kun naar til at fordærve Fotografiet.«

Med dette var Delacroix kommen ind paa sin Kjæphest: Kritikeren og hans Stilling til Samfundet. Han kunde ride hele Timer paa den, kunde udtvære Æmnet i dets mest minutiøse Kjedsommelighed. Til Held for Skuespillerinden afbrød Fru Gjelstrup Diskussionen: Hun kom opmarcherende fra Spisestuen med en stor Bakke, hvorpaa Vinkaraffel, Glas og Kager.

Denne Anretning var ikke ganske efter Frøkenens

Hoved, det saa han paa det stjaalent rasende Blik, som Mama fik.

Han gjemte sin Notitsbog, hvori han først paa Samtalen havde gjort enkelte Optegnelser, mere af Vigtigmageri, end fordi det i og for sig var nødvendigt.

Han klinkede med den unge Dame, klinkede ogsaa med hendes Moder, og følte sig meget lykkelig. Denne Dag gav Bod for mange Ærgrelser, mange Fortrædeligheder, som Journalistiken ikke havde været sen med at berede ham som de mange, der kommer den nær.

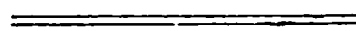
Det gik hen ad Middagstid. Han forstod, han havde trukket Besøget saa langt ud som muligt, rejste sig og sagde Farvel til Damerne. Man bød ham komme snart igjen, hvis det kunde have nogen Interesse for ham at bevare Bekjendtskabet.

»Det vil sige først om en Maaned,« tilføjede Skuespillerinden smilende.

Delacroix gik ud af Døren.

»Det var en net ung Mand,« sagde Fru Gjelstrup, idet hun heldte Slatterne af Vinen tilbage i Karaffen.

»Og han kan være mig til megen Nytte,« bemærkede Datteren.

IV.

Juliette Faustin, den store, guddommelige Faustin, Paris's Yndling, Verdens berømte Kunstnerinde, havde brudt med Théâtre-Français og skulde paa en Vandring rundt i Verdens Hovedstæder gjæste Nordens Athen.

Alle de kjøbenhavnske Aviser strømmede over med Artikler om denne vidunderlige Skuespillets Muse, hvis sølvklare Stemme var bleven til Mundheld; de mest alvorlige Tidender i Flæng med Skillingsbladene fra Gaden bragte en Forklaring af hendes Kunst i en ustandselig Flom af Henrykkelsesudraab. Egenskabsordenes Kasse vare alle opbrugte paa første Dag; Udtryk for den sjeldneste Lovprisning vare sunkne ned til Trivialitet. Hver Dag mødte med alenlänge Beretninger om Juliette — Juliette blev den berømte Skuespillerinde almindelig kaldet, inden hun endnu havde naaet Hamborg, saa populær over den Ære, der blev vist Nationen, var hun allerede bleven. Man meddelte, hvorledes Juliette spiste og drak, hvad Slags Mad hendes Livret var, hvad for Vine hun foretrak, hvorledes hun var klædt, ligefra Chemisen udefter;

hendes Rober, der taltes i hundreder, bleve nøjagtig specificerede; Referenterne maatte have været godt med, eller ødslet med Haandfulde Drikkepenge til Kammerpigen. Kjøbenhävn talte, tænkte, drømte kun om Juliette, Théâtre-Français's evige, vidunderlige, guddommelige Skuespillerinde.

Folk strømmede til fra Provinserne; Hotellerne vare overfyldte, alle maatte se Juliette; Mennesker, som paa Pariserturen ikke havde gidet gaa i Français, men foretrukket Frascati og Jardin mabille, drog for Juliettes Skyld fra Aarhus og Aalborg til Kjøbenhavn. Begejstringen steg fra Dag til Dag.

Ja, selv Dr. phil. Herman Weil, Danmarks berømte Æsthetiker, den store Kritiker i Exil, var fra sit Golgatha Kristiania, draget til Kjødgryderne i Kjøbenhavn for at se Lidelsesfællen, den berømte Kunstnerinde i Landflygtighed. For »Illustreret Ugeblad« havde Doktoren leveret nogle Indtryk, som i Henrykkelse stod Deliriummet i Smaaaviserne meget nær, samtidig som han nok saa kløgtigt søgte at skumme Fordel af Begejstringen for egen Kage. »Man maa huske,« skrev han, »at hvad den verdensberømte Kunstnerinde yder, er det, der her til Lands nyder liden Agtelse, snarere forhaanes end beundres, oftere vækker Forargelse end Begejstring. Betydningen af disse Forestillinger er den, at den bringer dem, der ellers haardnakket vende Blikket bort, til at se, med egne Øjne at se, hvad Vej Strømningerne i Kunsten gaa.«

Kun »Folkebladet« tav. Medens Hovedstadens andre Aviser leverede Artikel paa Artikel, bragte

dette Blad ud over Theatrets Avertissementer ikke en Linie om Kunstnerinden fra Paris. Det saa ud som om »Folkebladet« og dets Anmelder var aldeles blottet for Modtagelighed for sceniske Indtryk, man stod ganske stum overfor en Begivenhed, der andet Steds bebudedes at ville aabne en ny Æra for den danske Scene, og dog havde samme Blad før paa Aaret bragt de hyppigste og længste Anmeldelser og Artikler om Theater og Theaterforhold. Erklærede dets Anmelder sig fallit overfor den eminente Kunstnerinde? hvis ikke: hvad var Grunden?

Paa et kort Besøg i Paris havde Albert Delacroix set Juliette Faustin paa Théâtre-Français. Hun havde i første Øjeblik fortryllet ham, som hun fortryllede alle. Men snart rev han sig ud af Trylle-cirklen, og som han med mere koldt Blod betragtede hendes Kunst, studerede den klokkerene Stemme saa vel som de udtryksfulde Gestus, kom han til den Erkjendelse, at det, Juliette Faustin, Evropas anerkjendte Skuespillerinde ydede, ganske vist var den skjøne Kunst — ikke den store.

Han var ikke stolt over Iagttagelsen, han frygtede den næsten. Han vidste ikke, om han kunde tro paa den, Evropa beundrede hende jo — kunde de mange have Uret, han, den ene, have Ret. Et trøstede ham, og det var Kundskaben om, hvor lidet Hold der er i Publikums Enthusiasme, hvor let den fremkaldes, hvor hurtig den svinder. Han læste om den amerikanske Skuespillerinde Felicita Vestvali's Triumfrejse gennem Tydskland — hun, der i Mandfolkedragt gav Romeo

og Hamlet under stormende Bifald, men hvis Existens nu er glemt som Stjerneskedet forleden; han læste om ligefremme Bedragere, der havde kaldt sig som en eller anden berømt Kunstner og med dennes Navn paa Programmet havde spillet under stort Tilløb og stormende Applaus; han gjenkaldte Minderne om Kjøbenhavnernes næsten fjollede Henrykkelse over Pepita.

Nu, da Juliette Faustin havde meldt sin Ankomst, kunde desværre hans Betragtning af hendes Kunst ikke længer forblive hans private Ejendom. Han maatte i Følge sin Stilling og sit Kald give sin Mening. Han vilde sige den uden Sky; dog fandt han det ikke ret før hendes Komme at sende et Ugleskrig ud blandt den hujende Hob, han kunde jo den Gang nede ved Seinen have taget fejl i sine Jagttagelser, han havde jo ikke da drevet Dramaturgien som Studium; han fik heller ti til efter en Forestilling paa Kongens Nytorv.

Redaktøren bad ham gjentagende Gange om en Artikel om Dagens brændende Æmne, Delacroix havde jo set hende, det bedaarende Fruentimmer, det var jo meget mere end de fleste andre af dem, som ravede om i den værste Rus. Jeg kan ikke være til Tjeneste, svarede han. Netop fordi jeg har set Faustin, tør jeg ikke skrive. Jeg vil ikke allerede nu skille mig fra de andre, tage Stade paa mine Meninger for to Aar siden; lad dem om Henrykkelsen, som aldrig har set Tryllerinden.

Men han behøvede kun efter Skjøn levere et.

Uddrag af de udenlandske Blades Omtale, sligt gik for originale Artikler andet Steds. Han vilde ikke. Redaktørens Overtalelsesforsøg vare forgjæves, han fik ikke en Linie ud af sin Anmelder. Længe trængte han ikke paa; han havde allerede mærket, at hvor blød Delacroix end var af Naturen, kunde der dog være det, han ikke taalte, og Redaktøren viste ham endog den Opmærksomhed ikke at omtale Faustin mere end strengt bydende, han vilde ikke forgribe sin Anmelder i hans Dom.

»De staar Dem selv i Lyset,« havde Redaktøren til Slutning sagt. »De trænger kun til en Évènement for i Publikums Øjne at staa som Avtoritet; en saadan Évènement kunde Faustins Optræden have været for Dem. Nu forskertser De Øjeblikket.«

»Lad os ikke tale om Avtoritet. Bort med al Avtoritet, det er netop det, jeg vil have. Vi vil omstyrte Avtoriteterne, ikke bygge nye.«

»Aa,« svarede Redaktøren, spidsede Munden sammen og lo saa smaat.

Redaktør Nielsen havde set rigtig. Albert Delacroix trængte virkelig til en Évènement for at faa et Navn. Vistnok havde hans smagfulde, beherskede Stil vakt nogen Opmærksomhed, hans urbane Tone overfor Skuespillerne bragt ham en Del Venner; vistnok havde han leveret adskillige baade dygtige og kjærnefulde Artikler, saa som hans begejstrede Karakteristik af Theatrets yngre Skuespillerinder, men hans Præstationer havde dog hverken i Indhold eller Form hævet sig synderlig ud over de andre Artikler i det literært-politiske Organ, han repræsenterede. Hans be-

hagelige Væsen havde skaffet ham Venner blandt Journalister og Literater saa vel af Højre som af Venstre; man tog ham som en Mulighed, men ikke for meget mere; baade for Publikum og den literære Verden gik han som den intelligente Assistent i Finantsministeriet, der diletterede i Æsthetik.

Man agtede ham, fordi han ikke snobbede sig op ad Dagens Berømtheder eller løb i Kjølvet af Dr. Weil og de andre, men Agtelsen gik ikke ud over en vis literær Høflighed. Han gik sine egne Veje, sandt nok, men disse havde endnu ikke ført forbi saa interessante Steder, at de vakte Interesse udover snævre Kredse.

Saa kom første Forestilling. Det var udenfor Sæsonen — Sommertid. Heden var trykkende, men naturligvis, Theatret var alligevel propfuldt; enhver Tomme Plads var optaget. Og hvem der ikke fik sidde, maatte staa; Folk hang op ad Stoleraderne ved Indgangen til Gulvet som Fluer paa Insektpapir. Man var tilfreds, fik man kun et Glimt af den vidunderlige Juliette, en Lyd af de berømte Klokketoner.

Begejstringen, Henrykkelsen, Vildskaben var overdøvende. Lige fra Kunstnerinden viste sig i første Akt, til Tæppet faldt for sidste, fulgte Applausen Mademoiselle Faustin fra Scene til Scene; uarticulerede Hyl, Henrykkelsesskrig skar gennem den ophedede Atmosfære. Begejstringen var smittende, om sig gripende. Kjøbenhavn var erobret, fortryllet som ved et Slag af Circes Stav, bunden Række til Række for Triumfkærren.

Imellem denne jublende Masse, som, ufølsom for Sveden, der porede ud af Ansigtet, klappede stedse mere og mere rasende, i denne tarantelbidte Skare sad kold og rolig »Folkebladets« Anmelder, vor ellers saa let fængelige Albert Delacroix. Var det Affektation? nej, nej, Faustin kunde ikke tage ham, hun kunde ikke gribe ham, kunde ikke vedligeholde Illusionen. Rammen blev stedse brudt, Skuespillerinden traadte stedse frem i Prosceniet, stillede sig udenfor Selskabet, viste sig frem: her er jeg. Hun bragte stedse den Tanke op: Juliette rejser om ene og alene for at blive beundret, det gjælder kun Faustin, ene og alene Faustin; hun tænker ikke et Sekund paa at fortolke Digterne, hun forstaar dem næppe nok. Hun spiller udelukkende paa sit Instrument, denne vidunlige Stemme, i hvis Sølvhalm han endog troede at spore, at Tiderne og Anstrengelserne havde isprængt mindre ædelt Metal. Hun stod for ham i det Øjeblik, som hun havde staaet for ham i Paris: som et be- daarende, fortryllende Væsen, en af de Kvinder, der forrykke Hjernen paa Mandfolk; hun var alt, det mest beundringsværdige, henrivende, kun ikke en sand Kunstnerinde.

Han gik gnaven hen paa Redaktionskontoret.

Udbyttet af Forestillingen gav ham intet Valg, han maatte begrunde sine Anskuelser i tydelige Ord, og han indsaa, at man ikke vilde forstaa ham, de vinberuste Mænader vilde falde over ham, flæense ham i Stykker.

Et Værelse var blevet gjort ryddeligt for ham.

Sætterne havde faaet Ordre til at vente paa Manuskript til Kl. 2. Redaktøren holdt sig i det første Værelse ved Gangen og ventede stille som en Mus. Han vilde være til Tjeneste som Konversations-Lexikon, naar Anmelderen behøvede en og anden Oplysning, men han forstyrrede ikke med en Lyd. Delacroix skulde fuldstændig rolig kunne udføre sin vanskelige Opgave.

Delacroix skrev roligt og langsomt, Sætning for Sætning sin Anmeldelse; Pasmus til Pasmus satte han paa Papiret, uden Spring i Tanken, uden Brud i Traaden bragte han sin Karakteristik af Juliette Faustin med dens Indledning om Virtuoserne og Virtuospillet til Verden. Kun sjelden strøg han en Linie, kun en enkelt Gang rettede han et Ord af Hensyn til Redaktørens kjendte Sprogrensermani. Han skrev uden Begejstring — resigneret — med klar Bevidsthed om, at hans Artikel i Morgen vilde indbringe ham Ærgrelse paa Ærgrelse, ingen Kranse.

»Juliette Faustin's Komme,« begyndte han, »har vakt meget Røre i Kjøbenhavn — et Røre, der aldeles ikke kan sammenlignes med Sensationen ved Signor Salvini's Optræden i Fjor. Hvem kjendte Salvini udenfor en snæver Kreds af Italiafarere? Mange af dem, som raabte højst om hans Betydning havde aldrig før hørt hans Navn nævne. Men hvem kjender ikke Juliette Faustin? Mademoiselle Faustin er en evropæisk Berømthed. Enhver maa jo se, om ikke Théâtre-Français's berømte Skuespillerinde,

saa dog den unge Billedhuggerske, Malerske, Luftskipperske og jeg veed ikke alt.

Rundt omkring i By og paa Land vil der i de sidste Dage være fundet Exemplarer af de Arbejder, hvori Kunstnerinden optræder; man har omhyggelig gennemstuderet hendes Roller og efter bedste Evne forberedt sig paa den forventede sceniske Gourmandise. Blot man kun vilde skjænke en Brøkdel af denne Interesse til Theatrets daglige Forestillinger, og der vilde ikke høres saa mange vrangne Domme over Skuespilkunsten, thi det vilde give Publikum Forstaaelse af, hvad Materiale Arbejdet byder Skuespilleren; det turde da maaske blive kompetent til at afgjøre, om Skuespilleren skaber en Rolle eller misopfatter sin Opgave. Men ganske vist vilde Dommen blive vanskeligere at afsige, Kritiken sværere at afatte, thi at Uvidenhed skaber den største Selvtillidsfuldhed, vil man oftere have haft Lejlighed til at iagttage.

Nu kan man sige, at vor Skuespilkunst ikke fortjener saa megen Ulejlighed, dog derom er det ikke Stedet her at opholde os, men at Juliette Faustin i fuldt Maal fortjener al den megen Anstrengelse, er en uomstødelig Kjendsgjerning. Hvad her ydes, er af en saadan Værdi, at man i mange Aar ikke kan vente at gjense Magen. Vistnok vil det ikke falde vanskeligt at udpege, hvor hendes Talent ikke fuldt strækker til, men dette skal ikke kunne frakjende hende Rangen som en af Aarhundredets største Skuespillerinder. Kjøbenhavn kan være hende særdeles taknemmelig, fordi hun har gjort Rejsen herop. Til

Overmaal fortjener hun baade Blomster og Klapsalver. Kjøbenhavn er der blevet beredt en stor Fornøjelse og en Nydelse af sjelden Rang — men mere maa man ikke vente sig. Man vil misforstaa disse Forestillingers Betydning, naar man tillægger dem større praktisk Gavn, man bør ikke, som nys ved Salvini, overvurdere Faustin-Forestillingerne, man vil da kun opleve de samme Skuffelser. Kjendeligt Udbytte for vor Skuespilkunst maa man ikke gjøre Regning paa. Salvini bragte nogle fortvivlede Forsøg til Verden i den hastemte Spillegenre, Faustin vil maaske afføde et Par Bestræbelser i Retning af en smeltende Replikbehandling, men Resultatet vil næppe blive af større Værdi end det fra i Fjor.

Under den almindelige Jublen og Henrykkelse ville disse Bemærkninger maaske skurre, men dette bør jo ikke afholde Kritiken fra at tale, hvor Theatrets Tarv fordrer det. Men unægtelig har man lettest ved at skjule sine Sottiser under Dithyramber og Hallelujaer — man faar da gjemme den afsondrede Galde og de flove Brandere til en eller anden Debutant i Vinterens Løb. Juliette Faustin's Optræden er en Nydelse — men det er en farlig Nydelse. Den Slags Forestillinger vænne Publikum til en Spillemaade, som med Tiden kan blive skjæbnesvanger for vor Scene. Ingen vil kunne beskyldes os for, at vi ønske vort Theater afspærret fra friske Livspust udefra, men vi ønske ganske vist Friskheden bragt ind paa en anden Maade . . . Det er mere franske Skuespil end franske Skuespillere, som Theatret paa Kon-

gens Nytorv trænger til. Vistnok have vore Skuespillere meget, uhyre meget at lære, men denne deres Uddannelse faa de kun daarlig, naar man indskrænker sig til at indkalde dem for at se en fire fem franske Gjæsteforestillinger, nej deres Opdragelse maa ske helt anderledes direkte de maa optage den franske Skoles Ejendommeligheder i sig, og til dette Maal er det den eneste holdbare Vej, at man lader dem spille franske Arbejder.«

Han fortsatte videre i en Udvikling af Virtuospillet's Skjær og Farer, gik derfra over til en Betragtning af selve Aftenens Ydelser, meget anerkjendende, men dog Is mod hvad andet Steds fra blev leveret.

Henved Kl. 1½ var Anmeldelsen færdig. Han gjennemsaa den i dens Helhed rettede enkelte Skrivefejl, men fandt ingen Anledning til større Ændringer. Han bankede paa Døren til Redaktøren, som nok saa roligt i de tre lange Timer havde siddet og studeret Kirkeret, og rakte ham Stykke for Stykke Anmeldelsen. Stykke for Stykke gik den op i Sætteriet. Lynsnart kom Korrekturarkene tilbage, man havde knap Tid til at faa et Ord fremført.

»De sætter meget paa Spil,« ytrede endelig Redaktøren.

»Jeg giver min Mening med saa meget Hensyn, som det er mig muligt.«

»Hensyn og Hensyn er to Ting. Den, der i Aften har klappet et Par Hansker i Stykker, vil

i Morgen sende Dem saa vel som Avisen til Helvede, naar han læser dette Rakkeri.«

»Er De bange for Abonnenterne?«

»Naa ja, Herre Gud, jeg har ikke for mange at miste . . . men det er dog ikke det. Skal jeg sige Dem noget, Hr. Delacroix. Faar De ikke til syvende og sidst Stemningen vendt til Fordel for Deres Syn paa Tingen, er De færdig som Theateranmelder.«

»Vil De sætte mig Stolen for Døren?«

»Vær dog ikke saa bidsk i Aften. Jeg synes, De burde have kunnet stillet Deres Blodtørst paa Juliette Faustin. Jeg vil under alle Forhold saa inderlig gjerne beholde Dem. En saa elskværdig Medarbejder finder man ikke paa Trapperne . . .«

»Aa jeg beder.«

»Jeg mener det virkelig. Men kjære Ven, De vil selv føle Dem utilfreds. De vil løbe fra det hele, jeg kjender det fra tidligere Tid. Hør en Gang et velment, fornuftigt Ord; jeg har ikke set Demoisellen, jeg dømmes ikke . . . men tror De ikke, at man kunde mildne lidt her, tror De ikke, man kunde pynte lidt op med et Par pæne Ord — bare lidt Slikkeri . . . hvad . . . lidt om den kostbare Robe, de brillerende Diamanter.«

»Nej, jeg retter ikke en Linie . . . ikke en Tøddel . . . jeg kan have Uret, jeg kan have set fejlt, men hvad jeg har skrevet, er min Overbevisning . . . ud maa den, faar jeg end knække Halsen med det samme.«

»I Grunden kan jeg ikke fortænke Dem deri, jeg forstaar det . . . men . . . men . . .«

Hele Feuilletonen var samlet, Arkene vare korri-gerede igjennem; Delacroix tog Hat og Frakke paa og vilde gaa.

»Endnu en Gang, jeg beder, tænk Dem om,« sagde Redaktøren og holdt Delacroix's Haand i sin. »Skal vi ikke lade hele den Artikel gaa i Papirskurven. Ingen veed jo, at De har skrevet den . . . ingen aner dens Existens . . . Sætterne deroppe? de ere kun Maskiner, de ere fødte stumme . . . Ser De, i Morgen kommer De maaske paa andre Tanker. Jeg skal klare det for Dem til Avisen. Vi sætter kun et Par Linier om Bifaldet og forbeholder os den nærmere Omtale. Jeg har en Artikel om »Ligbrænding« staaende, omtrent af samme Længde som Deres Anmeldelse, den brænder vi saa løs med.«

»Hr. Nielsen, jeg veed, De taler kun af Interesse for mig, jeg er Dem takskyldig. Men jeg kan ikke modtage Deres Tilbud . . . jeg kan ikke raabe med de andre . . . lad mig saa kun falde.« —

Det var en håard Dag for Delacroix, den næste. Haanlige Blikke, spottende Skuldertræk mødte ham overalt. Paa Kønditoriet til Frokost kom Opvarterne efter Ordre fra andre Gjæster hen til ham stikkende med Blade fulde af panegyriske Udgydelser, Spalte op og Spalte ned. Oppe i Ministerialbygningen regnede det ned over ham med Skoser og Flovser, alle tog Afstand fra ham, han stod ene uden en Ven.

Om Middagen gik han et Øjeblik ned paa Re-

daktionskontoret. Som han aabnede Døren, stod næsten alle Bladets Medarbejdere i højrøstet Samtale inde i det tilrøgede Kontor. Lige saa saare han kom ind i Stuen, tav man bomstille.

Ude i Byen havde disse Journalister forsvaret Delacroix's Artikel, det var jo Bladets Mening, altsaa maatte man staa paa den; her inden fire Vægge generede man sig ikke og lod al Galden gaa ud over den ulykkelige Forfatter, som havde sat dem i en saa skjæv Situation. Vistnok glædede man sig til en vis Grad over Delacroix's formodede Vanheld: han var i Kridthuset for Tiden deroppe paa anden Sal, og saa var han jo Pot og Pande, saa længe det varede; »Fatter« lod sig som sædvanlig lede af Favoriten . . . og saa hørte den Dreng jo ikke en Gang til Lavet. Haabet var oppe, at denne Artikel skulde blive en Pind til hans Ligkiste: Journalister ved samme Blad elske som bekjendt hverandre som Hund og Kat.

»At et Menneske kan gaa saadan i Vandet,« brummede Bogholderen til Ulykkereferenten. »Jeg sagde ogsaa strax til »Fatter«, at han ikke duede, men »Fatter« vil jo aldrig tage mod Fornuft.«

Ildebrandsreferenten gik højtidelig hen mod Delacroix, slog ham paa Skuldren og sagde fortroligt:

»Jeg har noget til Dem.« Han gravede i Lommen og trak omsider en Portnøgle frem.

»Hvad skal jeg med den,« spurgte Delacroix iltert. »Det er ikke min.«

»De skal bare have denne hersens for at give et lille Nummer paa Fløjte for Frøkenen,« svarede han

nok saa sejgt. »Jeg og Sørensen har taget et Par Knalleribilletter for at se paa Komediën, det kan blive nok saa gemytligt.«

»Gaa Pokker i Vold.«

Ogsaa Redaktøren holdt sig paa Afstand. Delacroix ønskede gjerne Oplysning om Artiklen var bleven optaget lige daarligt trindt om, hvorum Redaktøren jo altid var à jour: Nielsen bad undskylde; han havde ikke Tid i Øjeblikket; han skulde gennemgaa en Tale med et Par Rigsdagsmænd.

Henne i Theatret ved anden Faustin Forestilling blev det endnu værre. Man uglesaa ham ligefrem paa Referentpladsen, pegede Fingre ad ham. Ja, en Enthusiast, som fra Døren i Første Parquet foer ind paa Tilskuerpladsen, gav vor spinkle unge Ven et saadant Skub, at han nær var faldet bagover. Taalmodig tog han mod al den Forhaanelse . . . som Referent maatte han blive i Theatret, kunde ikke lade sig jage paa Flugt . . . paa Grund af sin udsatte Stilling maatte han endog bide Fornærmelser i sig, kunde ikke give Svar som fortjent, det kunde saa let fremkalde offenlig Skandale.

En yngre Literat af den radikale Fløj, Fritz Haugsted, kom hen til ham og sagde beklagende, deltagende:

»Hvor kunde De ogsaa være saa uretfærdig mod Faustin . . . De med Deres gode, fine Smag . . . De havde jo dog læst, hvad Dr. Weil skrev.«

»Han vilde natyrlig bare have, at Nathalie Gjæl-

strup skulde have givet Partiet,« faldt en Journalist ind, som stod ved.

Det regnede ned over ham med Brandere og Skoser. Det pinte ham forfærdeligt . . . ham, der var vant til at være gode Venner med al Verden . . . selv til Frk. Gjelstrup turde han ikke se op for i hendes Øjne at finde Trøst for den megen Modgang, han var bange for, en eller anden skulde kunne gribe Blikket og vende Latteren og Spotten i endnu højere Grad mod begge. Lettet var han, da Tæppet faldt for sidste Gang efter fem Fremkaldelser af Divaen.

Roligt, uden Bitterhed, skrev han endnu en Artikel om Kunstnerinden, der om Aftenen havde udført det andet af de to Solonumre, som hendes Repertoire for denne Tournée indeholdt. Han fik endog Lejlighed til at takke Kunstnerinden, fordi hun for denne Forestilling havde truffet et noget bedre Valg, men kunde iøvrigt ikke fravige sin en Gang udtalte Mening, viste koldblodigt, hvor Faustin havde været uopnaelig, hvor hendes Kunst havde reusseret, hvor den ikke havde strakt til.

Redaktøren var ikke den Aften nede paa Kontoret han fralagde sig selv det moralske Ansvar, han vilde ikke tale med Anmelderen.

Den næste Dag blev nok saa haard. Men om Aftenen efter tredie Forestilling slap han for det trættende Nattearbejde. Faustin optraadte kun i to Stykker, begge Præstationer vare anmeldte, han behøvede kun i et Par Linier at notere Bifaldet.

Dagen efter laa han til Sengs, anstrengt af det

nerveoprivende Arbejde, maaske ogsaa svækket under Indtryk af den megen Mødgang; ud paa Eftermiddagen stod han op og kjørte hen i Nyhavn efter Billetten. Paa Redaktionskontoret laa et Par Linier til ham fra Redaktøren, han vilde den Aften selv benytte Redaktionsbilletten, se paa Kunstnerinden og ogsaa danne sig en Mening.

Redaktøren dømme! det var Toppunktet; han ventede sin Afsked den næste Morgen.

Men den kom ikke: Morgenbladene lod ham gjætte Grunden. Vanviddet var Aftenen i Forvejen skudt op i en saadan Spids, at enhver praktisk Mand kunde se, at det maatte knække over, og praktisk anlagt var Redaktøren. Det var gaaet saa vidt, at det begejstrede Publikums Hylende inde i Theatret til sine Tider endog var bleven overdøvet af den frygteligste Skraalen udefra af en sammenløben Hob, som uden at ændse en overtrukken Himmel og tunge Regndraaber trofast havde holdt ud foran Thalia-Templet paa Kongens Nytorv fra Kl. 6 til Kl. 11. Efter Forestillingen steg Skandalerne til Raseri. Som Kunstnerinden vilde kjøre hjem, sprang begejstrede Studenter ud af Hoben, spændte Hestene fra Vognen, sig selv for, og saa trak de jodlende afsted med den bedaaende Juliette under Gadedrengenes Hujen og Piben, og Pøblens Skraalen »paa'en, paa'en, paa'en igjen«. En Tordenskylle spredte snart »Kunstvennerne«, men de selvbestaltede Heste maatte drivvaade — nøgterne af Skyllen — sjokke med Landaueren efter sig ud til Hotellet.

Den næste Morgen, som Kjøbenhavn vaagnede,

havde man Følelsen af, at man havde gjort sig til Nar: man fortrød Galskaberne, skammede sig som vaade Hunde, det man da ogsaa var.

Tordenregnen havde rensset Luften.

Provinspressen bragte Korrespondanser fra Hovedstaden, hvori Kjøbenhavnerne skildredes som grebne af en sand St. Veits Dans. Hovedstadspressen — den som først havde ført Hexesabbaten an — gjorde Regning paa et glemsomt Publikum og ilede med at aftrykke disse Korrespondanser, man haabede her igjennem at komme noget bort fra det tidligere Standpunkt, det man følte vakle under Fødderne, bygget, som det var, paa det løseste Sand — en kjøbenhavnsk Begejstring. Fortryllelsen var hævet.

Sammen med Redaktionsbilletten modtog Delacroix om Eftermiddagen, i stor Kouvert fra Kontoret, det nyeste Nummer af norske Dagblad. Han foldede Bladet ud, saa, indrammet med Rødkridt, sin første Feuilleton om Faustin fuldstændig aftrykt. Han behøvede ikke mere...ikke de venlige Linier fra Redaktøren, han saa, han havde sejret.

Stemningen ved Slutningsforestillingen, den femte i Rækken, var meget kjølig. Publikum var træt, gnaven, utilpas; lidt spredt Bifald hørtes, men ingen vedvarende stærk Applaus. Theatret var naturligvis udsolgt — Billetterne vare jo tagne for otte Dage siden, men Sjøverne fandt kun sparsomt Kjøbere af deres Varer. Delacroix mødte efter første Akt. Et Blik, og Forskjellen fra Aftnerne i Forvejen slog

ham; alle nikkede til ham, trykkede ham i Hænderne. Stemningen var fuldstændig og aldeles slaaet om.

»Folk var jo ogsaa gale, rent skrup gale,« sagde Fritz Haugsted.

Juliette Faustin var ikke til at bevæge til at give en Extraforestilling. Hun var kommen til Norden for at se, om hun ikke kunde faa Snemændene til at tø op under hendes sydlandske Gløden. Tøen kom; kun Skade: hun blev her akkurat længe nok til at se det fryse sammen igjen.

Men for Albert Delacroix blev Faustin-Forestillingerne den Évènement, der maatte til for at slaa ham op. En Uge grundfæstede hans Navn. Hans Anmeldelse, det sikre Støde under den almindelige Vildskab, bragte ham op i Publikums Bevidsthed. Man glemte ikke, at han under Febren havde været den eneste Hovedstads-Anmelder, som havde staaet fast over for en Godtkjøbs-Begejstring, der regnede bort ved den første Skylle. Delacroix havde med et erhvervet sig et Navn, han var ikke længer Assistenten i Finantsministeriet, som af og til skrev i »Folkebladet«, nej, han blev Kritikerens Delacroix, som nok ved Siden af var noget paa et Kontor.

Søndag Morgen fik han en Skrivelse fra Redaktøren, som bad ham komme hjem til sig, han vilde vise ham noget, som nok vilde more ham. I straalende Stemning aabnede Redaktør Nielsen Døren for ham, trak ham ind til Frokostbordet og skjød ham »Illustreret Folkeblad« i Haanden.

»Læs, læs en Gang.«

Redaktøren pegede paa en Artikel af Dr. Herman Weil om Faustin-Forestillingerne. Delacroix læste Artiklen igjennem: Ogsaa her, hvilken Forskjel fra Artiklen for otte Dage siden. Den Gang Ild og Flamme, nu lutter Is.

»Nu da Rusen er endt,« sluttede den store Æsthetiker, »kan man maaske taale et ædrueligt Ord. Juliette Faustin er sikkert en højtbegavet og nobel Skuespillerinde, men derfra og til at være den største for alle Tider er Springet stort og uoverkommeligt. Man behøver næppe at tage Exempler fra fremmede Scener, men var Fru Nielsen ikke lige saa højt begavet, var Michael Rosing ikke lige saa ædel i sin Kunst. Hvorfor være saa glemsom. Hvor høj Feststemningen end er, maa man blive ved Jorden og ikke latterlig nok gjøre Juliette Faustins Optræden her til en verdenshistorisk Begivenhed.«

»Det er en Sejr for Dem... en glimrende Sejr,« smadskede Redaktøren og pillede videre paa et Kyllingebein.

»Men Herre, du milde Gud! hvorledes kan Dr. Weil forlige dette med sin forrige Begejstring.«

»Han tænker saa som saa: Gaar Folk ikke paa den, faar de lade være. Han har andet for — noget der er ham vigtigere. Han søger først og fremmest Overensstemmelse med os... med Dem.«

»Hvad behøver han det. Han kan tage fejl; jeg kan tage fejl. Han er saa stor, at han nok kan taale et Fejlsyn.«

»Aa, ikke altid. Tro De mig: Faustin er skruet

op til et stort Æmne. Det gjælder ude omkring i By og Land at staa paa den rette Side — paa Kjøbenhavneriets, det vil sige Hovedstadspressen — paa en sober Betragtning, det vil sige vor.«

»Kjære Nielsen, jeg forstaar min Sandten ikke den Art Æsthetik.«

»Æsthetik,« svarede Redaktøren og fik en Slurk Kaffe forkert i Halsen. »Æsthetik, det er aldeles ikke Æsthetik.«

»Hvad da?«

»Det er Politik.«

»Politik?«

Redaktøren vilde ikke sige mere.

Men tre Maaneder senere havde Finantsudvalget følgende Post paa Kultusministeriets Budget til Behandling:

Fast Understøttelse til:

Dr. phil. Weil i Kristiania Kr. 1200.

V.

Bag Butiken, mørknet af Litografier, Malerier, Udhængsskilte, dybt inde i det allerhelligste af en Boglade, dette Rum for en første Kundskab om Verdens Skuffelser for mangt et fremspirende Geni, hvor kold Verdenserfaring slaas mod Aandens Flugt, plump Beregning mod lyrisk Ild, hvor endog de Udvalgte i Ordets snævreste Forstand har følt sig paa en Pinebænk værre end Inkquisitionens, træffe vi en Dag i Oktober, indhyllet i ærefrygtsindgydende Halvmørke den store Boghandler i ivrig Samtale med to Herrer, som havde taget Plads om et rundt Bord, rigeligt forsynet med Skrivematerialer.

Men disse to rystede ikke for denne ene; de vare allerede navnkundige Mænd i Literaturen, eller hvad der bliver det samme, de troede at være det.

Dovent, henslængt paa en magelig, godt udstoppet Fløjels Lænestol laa Boghandleren. Harald Fris var øjensynlig en Kavaler passé: Holdningen slappet, Fedmen i Lask paa Ansigt og Lemmer, Teinten gullig, Rester

hvor man saa. Livet havde taget godt paa ham; ingen vilde kunne se, at for kun fem Aar siden havde denne Mand været en af Hærens stateligste Officerer.

Herren ligeoverfor ham — vor radikale Literat fra Theatret — Fritz Haugsted var ikke længer helt ung, men søgte kjendelig at give sig et friskfyragtigt Udseende. Hans Toilette var Studenten fra Rusaarene; ikke elegant men raskt, ikke paa Moden men fjongt. Masken passede brillant til hele Personen; den fem sex og trediveaarige Mand havde trods anstændige Kundskaber og et ikke helt talentløst Forfatterskab været Eleven paa alle Stadier — altid Eleven. Stedse havde han staaet ærbødigt ved Kathederet, snart for en Profet, snart for en anden. Og dette havde haft den store Behagelighed i Følge for ham, at han, om han end aldrig havde været i første Række blandt Literaturens Mænd, stedse var kommen nær op af disse. Hvem kan modstaa en Busenfreund, der tilbyder sig uden trykkende Krav, som nøjes med Vexler paa Fremtiden, hvem kan modstaa en modtagelig Lærling, der andet Steds allerede har erhvervet sig noget Navn.

Hans Optræden var saa sleben, nobel; han var saa tjenstvillig, elskværdig, indsmigrende, behagelig, at man maatte væbne sig med Forudindtagethedens Staalpanser, hvis dette Menneske ikke skulde kunne vinde ind. Ja selv hans Ydre var saa vindende, saa erobrende som vel muligt, ret et Ydre at spille paa. Han var middelhøj, godt bygget. Et kulsort, omhyggeligt plejet Skjæg dannede en smuk Ramme om det belevne, ret kløgtige Ansigt med de vandblaa, udtryks-

løse Øjne; det let melankolske Anstrøg gjorde ham uendelig behagelig for Damerne.

Han var Journalist, Literat og Oversætter, og en meget smagfuld Oversætter, det maatte man lade ham. Han kunde timevis sidde og blankpolere en Side Prosa, bruge længere Tid til Gjengivelsen af en Strofe end Lyrikeren til selve Digtet. Som allerede berørt stod han paa Ungdommens Side i Dagens Kamp. Han var først kommen sent til den radikale Lejr, havde længe tøvet; endelig, da Sejren syntes vis, da Æblet maatte falde, meldte ogsaa han sig til Tjeneste. Man modtog ham med aabne Arme, thi trods alt, hvad »Folkebladet« berettede, trængte den frodige, selvstore unge Literatur til al den Undsætning, den kunde faa; nær beset var Frugtbarheden ikke saa stor, som den raabtes ud for. Og som en Slags Erstatning, fordi han var kommen saa sent, viste han en Iver og Begejstring for Sagen, langt større, langt kraftigere end den, hvormed de andre maaske for Sagen noget sløvede Stridsmænd gik frem, og uomtvistet var han nu langt mere troende, Naiveteten være virkelig eller paataget. Naar som helst et eller andet i Partiets Interesse skulde og maatte skrives, som ikke enhver gad give sit Skind til, var strax den unge Neophyt til Stede — Kameler, som de mest troende Partigængere ikke turde sluge, Fanfarer for Partiets notorisk fejlslagne Arbejder, strax var han fremme og gav sin Pen eller i alt Fald sit Navn til, dette skaffede ham Tilnavnet »Basunstøderen«.

Den tredie Herre ved Bordet var naturligvis vor Helt.

Sammenkomsten var berammet i et stort Øjemed. Man var kommen sammen for at stifte et Maanedsskrift. Midlerne vare bragte til Veje, de literære Kræfter sikrede, man havde kun at redigere den endelige Overenskomst.

Det er saa morsomt med disse Maanedsskrifter her i Landet. Naar en Literat faar sig en Smule Navn, hænder det i ni Tilfælde af ti, at han tænker paa at udbytte det i Maanedsskrift; ganske vist er der et godt Stykke fra Tanke til Virkeliggjørelse, men i Løbet af Aarene skyder dog et ret antageligt Antal Exemplarer op, for saa kort Tid efter atter at forsvinde.

Delacroix havde naturligvis ogsaa skullet lave sig et Maanedsskrift. Han var længe gaaet om med Tanken, men havde ikke turdet sætte det i Scene; et — om man saa tør kalde det — heldigt Sammenstød af Omstændighederne bragte endelig Fart i Sagen, og nu stod Værket lige til at løbe af Stablen.

Den literære Opposition, der paa den Tid langt fra i et og alt gik sammen med det politiske Fremskridt, søgte nemlig et særligt Organ; man var ikke tilfreds med »Folkebladet«, det kunde med Redaktørens bedste Villie ikke fyldestgøre alle Krav, der var Hensyn for dette at tage til den indre Politik, til det store Publikum, til de kirkelige Venner og saa kom det endog til, at man ikke altid kunde stole paa denne hans bedste Villie. Redaktør Nielsen

undveg med Taskenspillerens Behændighed de mange Fordringer, der bleve stillede til ham, intimiderede dem fra sig, drillede dem fra sig, holdt de Herrer hen med Snak, bleve de altfor paatrængende.

En ligefrem Dagblads-Konkurrence vilde Partiet ikke forsøge, man skyldte »Folkebladet« for megen Taknemmelighed — Hovedstaden havde ej heller Oppositionsstof nok til tvende Venstreblade; saa slog man sig til Taals med et Maanedsskrift, her i kunde i alt Fald Partiets literære Fordringer komme til Orde.

Fritz Haugsted, der vidste alt, havde opsnuset, at Delacroix gik om med Tanker paa at lave et Tidsskrift; hvad var saa naturligere, end at man slog sig sammen med ham, der jo saa godt som tilhørte Partiet, om han end paa enkelte Omraader havde taget Særstilling.

Saa var der endvidere den store Ting, der bragte Sagen hurtigere i Orden, at Delacroix havde lidt Mønt: den Forlægger, som Haugsted langt om længe havde faaet til at entreere paa Foretagendet, forlangte kontant Indskud, i hvilket man jo ikke kunde fortænke Manden i Betragtning af saadanne Tidsskrifters sædvanlige Skjæbne.

Delacroix gik strax ind paa Arrangementet; det skaffede ham faste Medarbejdere, som allerede havde erhvervet sig en stor Læsekreds. Villig gav han sine Skillinger hen, han troede paa sin gode Stjerne; dette Foretagende maatte og skulde slaa igjennem. Det var Landets bedste Mænd, som gav deres Navne til.

Med Iver kastede han sig over Foretagendet, ar-

bejdede for det med al den Begejstring, han havde inde. Han var saa pur ung i de Sager og tog aldeles ingen Forholdsregler, ingen Garantier, gik blindt ind paa alt, og det uagtet Redaktøren — vistnok noget forblommet — fraraadede ham at gaa for stærkt ind med de Herrer. Han kjendte sine Pappenheimere, følte sig ikke som vanlig oplagt til at dække over deres Skrøbeligheder, nu da Slaget i Virkeligheden ramte ham og hans Blad — officielt maatte han naturligvis støde i Basunen for det nye Tidsskrift.

Og nu var man her. Skriftet var rejst, Midlerne deponerede, Kræfterne sikrede. Hovedpunkterne i Overenskomsten vare bragte i Orden, kun forskellige Enkeltheder skulde endnu finde sin Afgjørelse. Haugsted redigerede Kontrakten, Boghandler Fris skrev ned, Delacroix gjorde Randbemærkninger.

»Nu skal da ogsaa Pokker staa i det,« udbrød Boghandleren. »Vi har jo glemt det vigtigste, glemt, hvad man ellers har, inden der er Haab om selve Foretagendet. Titlen? Titlen? mine Herrer.«

»Ja sandt for Dyden, det har vi ogsaa,« sagde Haugsted. »Hvad mener De, Delacroix. Jeg har tænkt mig noget som »den frie Tanke«.«

»Aa lad os være fri for det,« svarede Delacroix, »det er for radikalt, for rødt. Men hvad siger De for Exempel om »Nutiden«?«

»Daarlige Navne begge to,« mente Boghandleren. »Der er ingen Marv, ingen Ben i dem; de mangle

Rejsning. Man maa føle, vi vil noget, det er Hovedsagen. Man maa mærke Kuglerne og Kardætscherne, man maa se Barrikaderne — i Aanden naturligvis... naturligvis. »Den frie Tanke« hvad er det? det forstaar ingen, Folk tror, det er den fri Kjærlighed — og saa god Morgen alt hvad der hedder Damer; med saadan en Titel skræmmer man selve Fandens Oldemoder: »Nutiden« ogsaa daarligt, vi har allerede et Blad af det Navn, og selv hvis ikke, gaar den Titel ikke an. »Nutiden«, det er, som om vi ikke arbejdede for Efterslægten. Lad os se...forene Modsætningerne, lad høre »Den frie Tanke i Nutiden« heller ikke, det er for ferskt,« — — og han tilføjede sagte til Haugsted: »Hvad siger De til det, var det ikke godt motiveret?«

»Hvad om vi døbte Tidsskriftet »Ideen«... faldt det ikke bedre i vor sagkyndige Kollegas Smag?« spurgte Delacroix.

»»Idealet«,« svarede Fris, »slet ikke saa galt, ret pikant, ret trækkende Titel. Man forstaar ikke Udtrykket, men man vil forstaa det, søger Forklaring, subskriberer — virkelig en ganske rar Titel. Vi faar komponere et smukt Bind i sort Marokin med noget Guldstads, som kan forestille »Idealet«. Jeg ser det allerede i Aanden. Ja, det maa De om, Haugsted.«

»Aa Snak Fris. Delacroix gjør kun Løjer. Saa dan Titel slaar sig ihjel af sig selv. De glemmer, vi er Realister».

»Aa blæse med det. Vi kan jo godt for det være

Idealister i det her Tidsskrift, det kan godt gaa. Kan De ikke erindre i gamle Dage, skrev vi baade om Ide og Virkelighed, det gik jo prægtig. Man bør virkelig ikke give Slip paa saadan en dejlig Titel.«

»Han er dog en komplet Idiot,« brummede Haugsted over til Delacroix. »Vær nu fornuftig, Hr. Fris. For at faa dette virkelig ubetydelige Spørgsmaal ud af Verden, foreslaar jeg simpelt hen som Titel: »Tidsskrift for Naturalisme«. Denne Betegnelse er prægnant, korrekt, ikke særdeles udfordrende — men dog stikker vi intet under Stolen.«

»Men den er gruelig kjedelig,« svarede Boghandleren, »De jager Publikum Pokker i Vold med saadan en Vignet, den er for tør... Naturalisme — det Ord er for fremmedt, det er ikke en Gang kjendt saa meget, at det vækker Interesse. »Idealet« vil alle vide Besked om, Naturalisme bryder man sig Fanden om, jeg har det paa Øret.«

»De har det slemt med Deres Boghandlerfornemmelser. Lad se, jeg har en Titel for Deres Smag: »Natur og Aand«, hvad siger De til den?«

»»Naturens Aand«! bravo! den er god. De har Ret i det.«

»Det er idiotisk, jeg kunde nok forstaa De gik paa den.«

»Lad os ikke spille vor Tid med Narrestreger,« sagde Delacroix. »Kan De ikke foreslaa noget antageligt?«

»Ja, lad os søge alvorligt,« svarede Boghandleren.

»Et kort Navn, mine Herrer, har mange Fortrin. Det fæstner sig skarpere i det kjøbende Publikums Opmærksomhed... selv i det Smaa er det at foretrække, det er besparende. Man behøver ikke at trække Avertissementerne over to Spalter.«

»De faar ganske og aldeles paatage Dem Tidsskriftets økonomiske Ledelse, Hr. Fris,« sagde Haugsted. »Jeg maa gjøre Dem min Kompliment. De er en stor Økonom... Hvad siger De Herrer om »Friheden«?»

»Det er for politisk,« mente Delacroix.

»Hvad gjør det, vi er jo Politikere.«

»Ja, paa Finantsloven — udenfor den, tror jeg ikke meget.«

»Lad os nu være fri, Delacroix.«

»Raabte forleden ikke den smaa Hilmer under Redaktørens Tale ude hos Aage Lange — »Politik, hvad er det andet end Løjer for os?««

»Aa, den Idiot!«

»De omgaas ham dog meget.«

»Man spiser Satans godt hos hans Fader.«

»Tiden gaar,« afbrød Boghandleren, og saa paa Uhret.

»Der har vi Titlen,« afbrød Delacroix. »»Tiden gaar«, et bedre Navn kan vi ikke finde.«

»Nej, fy dog, Folk tror man gjør Nar ad dem; byder man dem saadan en Titel,« svarede Haugsted. »»Tiden gaar« — ja noget er der forøvrig deri. Sig mig engang »Tiden« alene, kan det ikke gaa an, det siger ikke meget og dog meget. »Tiden« hvor-

ledes lyder det? jeg synes ret godt. Hvad siger De til »Tiden«?»

»I Mangel af bedre at akceptere,« svarede Boghandleren.

»Akcepteret,« svarede Delacroix.

»Tidsskriftets Tendens er givet gennem de literære Navne, der have anmeldt sig som faste Medarbejdere,« oplæste Boghandleren. »Dog er det vedtaget som igjenkaldeligt: saalænge undertegnede Boghandler Fris staar som Medudgiver af Tidsskriftet, maa Religionen ikke angribes.«

»Aabenlyst,« tilføjede Haugsted.

»Dog maa Religionen ikke angribes aabenlyst,« fortsatte Boghandleren. »Man har jo endnu sin Samvittighed og Barnetro. — »Maanedsskriftet udkommer i Hefter paa 4 á 5 Ark.« Prisen mener vi at kunne fastsætte til 1 Krone 50 Øre pr. Hefte.«

»Aa ja, Honorarer?«

»Honorar for de ydede Bidrag beregnes efter 8 Øre pr. Korpuslinie.«

»Dog gjælde disse Honorarer ikke for Maanedsskriftets faste Medarbejdere, de sikrede Kræfter, disse affindes...«

»Affindes?«

»Affindes med 12 Øre,« tilføjede Haugsted.

»Honorar for de sikre Kræfter 12 Øre — i Grunden er det vel meget...«

»Hr. Fris!«

»For de usikre 8 Øre; det er s'gu' mere end

nok. Ledelsen af Maanedsskriftet er i et og alt overdraget Hr. Delacroix.«

»Med Forbehold af, at Hr. Delacroix ikke kan vrage de faste Medarbejderes Bidrag.«

»Det vil sige, jeg har Ret til at nedlægge suspensivt Veto.«

»Som skal forelægges tre uvillige Mænd blandt de faste Medarbejdere.«

»Det vil nok ellers blive mig vanskelig nok, at finde nogen uvillig Mand blandt disse.«

»Hr. Delacroix! De maa virkelig ikke tale saaledes.«

»Disse Bestemmelser, naturligvis, saavel med Hensyn til den forhøjede Betaling som med Hensyn til Indskrænkningen af mine Rettigheder som Udgiver komme naturligvis udelukkende til at gjælde for de originale Bidrag.«

»Hvad er det for Historier? jeg leverer kun Oversættelser.«

»Det gjør mig ondt — men jeg maa virkelig sætte en Dæmning; jeg drukner jo ellers i Oversættelser.«

»Nej, hør dog; det er for galt. Husk den Ulejlighed, jeg har haft med hele den Geschäft. I kan ikke være bekjendt at narre mig for Profitten.«

»Lad ikke saa lidt gjøre store Folk uenige,« sagde Boghandleren med et Blik paa Haugsted. »Deres Oversættelser lade vi gaa i Spænd med Originaler, dog fører vi ikke denne Bestemmelse til Protokols, for at det ikke skal skabe Præcedens.«

»Lad det saa være,« svarede Delacroix. »Jeg skal ikke gjøre Alarm.«

»Haugsteds Oversættelser er s'gu' ogsaa lige saa gode som Originaler,« faldt Boghandleren ind, »ja endnu bedre. Maa jeg se, hvad er her saa videre? Regnskab, Decharge etc. etc. De andre Punkter ere jo debatterede, vi ere enige. Min Stilling er afsat mundtlig, jeg blander mig aldeles ikke i Redaktionen, forbeholder mig ene Ret til at korrigere Theateranmeldelserne.«

»Hvad behager?« udbrød Delacroix med Stentorstemme. »Hvorfra har De den Bestemmelse — den har jeg ikke hørt før; og jeg kan paa ingen Maade gaa ind paa den. Jeg maa paa det bestemteste tilbagevise enhver Indblanding paa den dramaturgiske Kritiks Omraade. Theatret har jeg først og fremmest Interesse for... det giver jeg ikke ind under Eders Sax.«

»Nej, gode Hr. Delacroix,« svarede Fris. »De maa give mig Ret til Korrekturen, jeg kan ikke gaa fra det... jeg har lovet min Kone det højt og helligt.«

»Jeg er lige glad... jeg viger ikke en Tomme i min Ret.«

»Men bedste Delacroix,« indvendte Haugsted. »Jeg synes, De har nok af at rose Nathalie Gjelstrup i »Folkebladet.««

»Tal De ikke om at rose. De og Deres Venner rose jo hverandre, saa det ligefrem stinker. Jo, I gjør det alle, lige fra Profeten og ned efter.«

»De sprænger hele Foretagendet ved saadan Paa-staaelighed.«

»Lad det springe Pokker i Vold. Jeg har grumme lidt Interesse af at gaa i Spænd med Eder, siden jeg paa de sidste Dage har lært, paa hvad Maade I vil frelse den danske Literatur.«

»Men, Hr. Fris! kan De ikke opgive denne Fordring?«

»Jeg tør virkelig ikke for min Kone.«

»Men Delacroix, hvad vil Dr. Weil sige?«

»Hvad kommer Eders Ridefoged mig ved? jeg staar ikke under hans Pidsk. Lad ham selv komme ned og tage Vare paa hele Krammet, jeg viger paa Øjeblikket Pladsen. Hvorledes jeg end vender og drejer mig, bliver han dog den virkelige Chef, det skjønner jeg allerede. Ham er det, Trommehvirvlen skal gaa for, hans Lov er det, der skal sjunges, lad ham ogsaa bære Ansvaret.«

»De veed jo godt, Delacroix, at Dr. Weil ikke tør udsætte sig i dette Øjeblik, der er Baand, som holder ham til Kristiania. Bedste Hr. Fris! overlad mig Sagen. Jeg faar tale med Deres Frue, jeg skal nok tale fornuftig med hende.«

»Alma tager ikke mod Ræson i dette Punkt.«

»Lad mig kun. Hvad mener De, om jeg satte Fruens Biografi og Portræt i »Illustreret« paa Søndag — naa hvad, tror De ikke, det kan hjælpe?« Og den bekjendte Dameven snoede sit silkebløde Over-skjæg og kroede sig som en Paafugl.

»Vi ere altsaa enige?« spurgte Delacroix.

»Enige!« svarede Haugsted.

»Enige, det faar saa være,« sagde Fris.

Delacroix satte sit Navn under Kontrakten, gik saa uden at vente paa Haugsted. Begejstringen var allerede brændt ud. Han fortrød halvt, at han havde indladt sig med disse Mennesker, men han generede sig for at trække sig tilbage.

»Den lille Katholik tror sig allerede Herre og Mester,« sagde Boghandleren, da Delacroix var ude af Døren. »Alle skal rette sig efter ham; det er da ogsaa et strengt Aag, de Katholske lægger paa os.«

»Det skal Gud vide, og han der er ikke en Gang den værste,« sukkede Haugsted. »Hvor faldt ikke Doktoren forleden over mig, fordi jeg i min sidste Række æsthetiske Artikler havde optaget Anmeldelsen af hans Disputats.«

»De hørte jo ikke til Partiet, da De skrev den Feuilleton.«

»Selv om det havde været nu, vilde jeg ikke have kunnet rose det Stykværk. Vi er nok Venner, men man har jo en literær Samvittighed.«

Boghandleren fortsatte ikke Samtalen. Det var kjendeligt, at han havde noget at sige, som han ømmede sig for at komme frem med. Endelig brød han Tavsheden.

»Med Hensyn til det andet ere vi jo enige. . . med Anmeldelserne bliver det som aftalt.«

»Som jeg har sagt Dem, vi anmelder før Jul ene og alene Deres Forlagsskrifter, glemmer, hvad udkommer andet Steds, paa Grund af ophobet Stof

til Januar Kvartal. Herfra undtages dog de af Partiets Værker, der udkommer paa fremmedt Forlag.«

»Det er godt . . . rigtig godt.«

»Naturligvis gjælder dette kun for Tidsskriftets Vedkommende.«

»Nej, bedste Hr. Haugsted, De har lovet at paavirke ærede Kolleger i Pressen i min Favør . . . i alt Fald maa De udvirke, at »Folkebladet« gaar med paa det System.«

»Aa Snak, Fris, hvor kan jeg det? Jeg staar ikke »Folkebladet« saa nær; det faar De tale med Delacroix om.«

»Tror De, jeg er slikken efter at faa en paa Snuden?«

»Jeg forsikrer Dem, jeg er magtesløs. Det er virkelig ogsaa ganske anstændigt, at vi paa det ene Sted bringer Deres Varer i Havn; det skal nok give Afsætning. Vi kan ikke gjøre mere, der er noget, som hedder den offentlige Moral.«

»Ja, i Helvede, men ikke i Literaturen. Hvad Pokker tror De, jeg vil ase mig af med Deres Pjalteri, hvor der kun er at sætte til paa. Jeg siger som ærlig Forretningsmand, den ene Villighed er den anden værd. Et Spøg, et andet Alvor, hvis De ikke gaar ind paa denne min ringe Fordring uden Vilkaar og Forbehold, saa river jeg Gud døde mig hele det Rakkeri i Stykker.« Og han tog Kontrakten mellem Hænderne.

»Vær fornuftig, Fris. De kan ikke forlange

saadanne Ofre af os. Husk, hvad jeg udsætter mig for
...og De, De er saa grusom kneben. Se for nylig
knappede De mig fem Kroner af paa Arket paa min
»Plassans Erobring.««

»De skal faa de fyrge Kroner, Slughals... men
saa maa De til Gjengjeld love...«

VI.

»Kom ind.«

Frk. Gjelstrup smak Døren op paa vid Gab og foer ind i Stuen.

»Delacroix, Delacroix, hvor har De kunnet nænne det mod mig.«

»Mod Dem, hvad for noget?«

Han vidste det nok, men han ærgrede sig over den vanvittige Kunstnerjalousi. Han bad hende ikke tage Plads, lod hende rolig staa ved Siden af sig ved Skriverbordet ud mod Vinduet, hvor han uforstyrret arbejdede videre paa Manuskriptet foran sig, rettede hist og her.

»Aa læg det Kradseri fra Dem; det haster ikke.«

»Det siger saamænd ikke Indsenderen. Han har i fjorten Dage mødt hver eneste Formiddag paa Kontoret og med stadig stigende Forbavselse spurgt Grunden til, at hans Artikel ikke kom i Bladet. Han tror ikke, at Staten kan holde sammen otte Dage længer, naar Artiklen ikke ser Lyset.«

»De har Interesse for alle og enhver; kun ikke

for mig. Sid dog ikke der saa kjedelig. Tag Dem lidt af mig.«

Han rejste sig paa denne direkte Opfordring og bød Frøkenen en Stol.

»Vær saa god at tage Plads.«

»Hvad er det for en skandaløs Kjøkkenstol, De byder mig,« sagde hun og skubbede med Foden til Stolen.

Han saa sig om i det lille Kontor, som var blevet sat i Stand for ham og Redaktøren paa den anden Side Gangen overfor Expeditionskontoret. Møblementet var virkelig ikke luxuriøst i dette Redaktionens fineste Værelse. En Sofa, et rundt Bord med den uundgaaelige Stabel Bøger og Papirer, Skriverbordet ved Vinduet ud til Gaarden, et Par simple Stole, en Lænestol ogsaa fyldt med Bøger, et Bogskab anvendt til Magazin for diverse Manuskript.

»De ønsker,« spurgte han og tog nok saa artigt Bøgerne fra Lænestolen, støvede den af med sit Lommetørklæde, flyttede den hen til Vinduet og tog atter saa smaat fat paa Manuskriptet.

»Det er for galt; kan De ikke lægge det Papir fra Dem.«

»Det kan jeg saa godt.« Han lagde Manuskriptet over i Kaos paa Bordet. »Hvorned kan jeg være til Tjeneste.«

»De til Tjeneste. De er en net En.«

»Jeg?«

»Sid ikke der og se saa uskyldig ud. De veed nok, hvad jeg er vred for.«

»Min bedste Frøken.«

Hun slængte sig i den ryddeliggjorte Lænestol, men sprang et Sekund efter rædselslagen op.

»Det er ogsaa grusomt, hvor her er grisset. De smitter jo ligefrem af.«

»Vor Lænestol kjender bedre til Transtøvler end til Damehansker.«

»Hanskerne ere helt ødelagte . . .« hun viste de nydelige, under Hansken saa smukt formede Fingre med det lyse Skind mørknet af Fedtpletterne.

»Pyt med det . . . jeg har ganske andre Ting i Hovedet. Skam faar De, som De behandler mig i Avisen.«

»Jeg Dem Jeg forstaar Dem ikke.«

»I Feuilletonen i Dag.«

»I Dag?«

Han greb ind i Papirmøddingen foran sig paa Bordet. Haanden var som Vandsøgerens Pilekvist, den bøjede sig snart mod det rette Sted, og Nummeret for i Dag kom frem.

Han foldede Avisen ud og kiggede Feuilletonen igjennem.

»Jeg finder ikke et Ord om Dem i hele Bladet.«

»Det er netop Skandalen . . . Hvorledes kan De skrive, at Frk. Stenberg skulde have givet Rosita i Stedet for Fru Fris.«

»Fordi hun burde have gjort det.«

»Burde,« gjentog hun og vrængede Ordet efter ham. »De veed jo godt, at jeg havde bedt Geheime-raaden om Rollen. Skulde der da gjøres Ophævelser over, at Alma Fris havde revet Rollen til sig, var det

da ikke andet end billigt, at De nævnte mig, og ikke denne væmmelige lille Stenberg.«

»Frk. Stenberg passer bedre til Rosita, det sagde jeg Dem strax.«

»Aa passer, passer . . . en Skuespillerinde som jeg, der aldrig faar Roller, passer alt.«

»Naa naa, nogle Roller faar De dog. Se de andre unge Piger, der blev engageret paa samme Tid som De, de gaar omkring og har slet ingen Ting at bestille.«

»De vil da ikke sammenligne dem med mig.«

»Det gjør jeg heller ikke. Men alligevel, Retfærdighed for disse som for Dem.«

»Retfærdighed, det er noget godt Snak.«

»Erindrer De den første Dag, jeg talte med Dem, Frk. Gjelstrup. Den Gang sagde De, at De vilde være saa glad, fik De kun nogle Heroine- og Parade-roller. Har De ikke faaet Roller i denne Genre, hvorfor beklager De Dem. I det borgerlige Skuespil har jeg Deres egne Ord for, at De ikke troede, De vilde kunne reussere. Erindrer De ikke, at De sagde det.«

»Aa den Gang, det var noget andet?«

»Hvorfor noget andet?«

»Den Gang skulde jeg være pæn artig for at tage mod Kunstdommeren. Jeg skulde gjøre Indtryk . . . maatte gjøre mig interessant . . . antyde en Individualitet . . . lade en Dybde skinne bag det ydre Væsen; det bedaarer den Sort Herrer. Jeg var ikke saa dum endda.«

»Bare Komediespil?«

»Bare,« gjentog hun halvt i Alvor, halvt i Spøg.

»Gud hvor De er sød.«

»De er slet ikke sød længer. Hvor kunde De ikke tidligere være begejstret for mig . . . hvor kunde De ikke rose mig . . . det er alt forduftet.«

»De har ogsaa tæret ganske artig paa Begejstringen.«

»Jeg veed godt, hvad Grunden er.«

»Naa?«

»Nu er De blevet en stor Kritikus, nu er De bange for at kompromitere Dem, naar De roser mig.«

»Vis Vas.«

»Og Sukcessen — husker De til Gjengjeld, at De lovede mig den saa sikkert og vist . . .«

»Jeg kan dog ikke gjøre ved, at Publikum . . .«

»Men De behøver da ikke skaffe Frk. Stenberg Roller.«

»Herre Fredsens, hvor De er urimelig.«

»De sværmer for hende . . . De sværmer for hende . . . det væmmelige rundryggede Kryb. De sværmer for hende, det sagde de ogsaa alle nede paa Skolen i Formiddags; det er allerede anden Gang, De roser hende.«

»Jeg kan da virkelig ikke hver Dag blæse i Trompeten for Dem.«

»Hvorfor ikke?«

»Barn som De er. Indser De ikke, at Publikum i Længden ikke vil tro paa mig, naar jeg evig og altid fører Deres Navn i Munden.«

»Frk. Stenberg kan De altid have i Munden. Hun er sød, dejlig, vidunderlig, jeg veed ikke alt.«

»Lad os nu være fri for mere af den Vise.«

En svag Banken paa Døren.

»Kom ind.«

En lille, smudsig Bogtrykker gut stak beskedent sit pjuskede Hoved ind ad Døren.

»Jeg skulde spørge fra Faktoren, om der er mere Manuskript færdigt.«

»Vent et Øjeblik; der kommer strax noget.«

»Vi kan da heller aldrig et Minut være i Ro.«

»Tjenesten fremfor alt.«

»Ja, fordi det er mig, der er herinde. Var det Frk. Stenberg, havde De i Øjeblikket sendt denne grimme Unge bort.«

»Gaa »Guttenberg«; der er intet endnu. Jeg skal kalde paa Dig, naar der bliver noget.«

»Skyd Slaaen for Døren.«

»Er De rigtig klog. Man veed jo, De er herinde. Hvad vil De mig ellers. Har De andet paa Hjærte end disse Beklagelser.« Han greb mod Manuskriptdyngen paa Bordet.

Frk. Gjelstrup slog ham med Parasollen over Hænderne.

»Skal De nu igjen have fat paa det Skriveri... De vil have mig paa Døren... De er kjed af mig... De venter naturligvis bedre Besøg.«

»Vær dog fornuftig. De kan naturligvis saa godt komme her til mig i Redaktionsanliggender; det gjør

saa mange Damer. Men alligevel . . . for Deres egen Skyld . . . man har snakket nok om os.«

»Aa, De venter Damer . . . naturligvis, det er Damer, jeg ikke maa træffe. Er det Frk. Stenberg? det er Frk. Stenberg.«

»Hvad er det dog for Pludder, man har stukket Dem i Hovedet.«

»Pludder, det er nette Udtryk, De bruger til Damer. Nej, det er ikke Pludder. De faar mig ikke bort; jeg bliver her og passer paa.«

Hun greb en halvt opskaaren Bog og begyndte at skjære Bladene op med Skaftet af sin Parasol.

»Hvad har den stakkels Novelle gjort, saaledes som De mishandler den.«

»Skal De gjøre Exemplaret i Penge? Bøger kan I give alenlange Reklamer, os Skuespillerinder snøfler I af med et Par Linier. Vi kan ikke som de nye Romaner slaas i Mønt.«

»Vaas, Vaas . . . hvad er det dog for nogle Barnehistorier, De disker op med. De gjør mig helt tummelumsk i Hovedet.«

»Skal jeg ogsaa have Skyld for, at De har været ude i Gaar Aftes og moret Dem, og nu ikke kan faa Deres Tanker samlede. Ja generer jeg, kan jeg gjerne gaa.«

»Nej aldeles ikke. Bliv De kun blot, kan det mere Dem.«

Han tog Manuskriptet fra Bordet, satte sig hen ved Skriverbordet, klippede Artiklen i Stykker og nummererede Stykkerne med Rødkridt. Men længe fik

han ikke Ro ved sit Arbejde; snart smed Skuespillerinden kjed af Lektøren Bogen fra sig, hostede saamaat for at vække Opmærksomhed, men da Delacroix ikke gjorde Mine til 'atter at begynde Samtalen, greb hun ned i Kaos, tog en Dynge Papirer i Haanden og smed dem lige i Ansigtet paa Journalisten.

»Men hvad er det for nogle Narrestreger,« sagde han og søgte at bringe lidt Orden paa Papirstrimlerne. »Nielsen bliver helt ulykkelig, ser han den Ødelæggelse, De har anrettet. Han veed, hvor hver Stump Papir skriver sig fra af det Støv, det har samlet paa sig. Nu har De faaet alt Støvet visket af.«

»Støv, Støv,« og et Angstskrig lød fra den unge Dame. Forfærdet saa hun paa sine Hansker, og vare de ikke sorte før, bleve de det nu. »Er det ogsaa en Maade at opføre sig paa mod Damer, naar man beærer en saadan Papirhelt med et Besøg.«

»Det kunde være, at hvis Besøgene vare sjeldnere, vilde jeg lære at skatte dem højere.«

»De bliver jo længer, jeg er her, des uartigere.«

»Jeg maa virkelig besørge mine Forretninger. Galt er det, at jeg oppe i Domænekontoret lader det gaa, som det kan føje sig bedst. Her kan jeg ikke sløse med det, hvis ikke hele Maskineriet skal gaa i Staa. De veed, jeg lever kun i Kvarteret om det kgl. Theater og Nyhavn.«

»Peder Skramsgade tænker De aldrig paa, det veed jeg saa godt.«

»Var jeg ikke i Gaar hos Dem til Middag, i

Forgaars til Aften, kjære Veninde. Vær fornuftig for hundrede Gang... var jeg saa flittig med mine Domæneregnskaber som med Besøgene hos Dem, behøvede jeg ikke at frygte Revisionen.«

»Aa jeg hører slet ikke efter... De er ret en slem En. De gjør aldrig noget for mig.«

»Hvad ønsker De, kjære Frøken.«

»Bliv ikke siddende paa den afskyelige Kontorstol.«

Han rejste sig, skubbede Bordet lidt bort og satte sig i Sofaen og tog nu rigtig sin Gjæst i Øjesyn, beundrede hendes fine Toilette fra Top til Taa.

»Hold Deres Øjne hos Dem selv,« sagde hun, som hun opfangede hans Blik paa hendes Smalben. »De er ogsaa altid saa afskyelig,« og hun trak Fødderne ind under Kjolen.

»Kjære Frk. Gjelstrup, hvad ønsker De?«

»Tror De ogsaa altid, at jeg ønsker noget, naar jeg kommer til Dem.«

»Det gjør De i Reglen, naar De vil tale med mig.«

»Nu bliver De snart for slem.«

»Hvad er det da? er der en ny Rolle, De ikke kan faa. Er det Hrefna i »Kjartran og Gudrun«, eller Elisabeth Munk i »Elverhøj?««

»Nej...nej...nej... slet ikke-det.«

»Hvad da, kom kun frem med det.«

»Veed De, »Cymbeline« skal gaa?«

»Jeg har hørt noget derom, det er paataenkt.«

»Jo, det er ganske vist, det skal gaa i Maj.«

»Man kan næppe blive færdig...men maaske i næste Sæson.«

»Ja i næste Sæson.«

»Var det det hele, De vilde fortælle mig. Den Nyhed er ikke mange Øre værd.«

»Tror De, jeg er Nyhedskræmmerske...nej, det var ikke ganske det.«

»Aa...aa...aa, en Rolle...brænder Tampen... naturligvis. Hvad Interesse har ellers vore Skuespil- lere af Repertoiret. Men der er jo ikke en eneste Rolle for Dem i »Cymbeline.««

»Ikke en eneste?«

»Hvilken da?«

»Tænk Dem om.«

»Er det en af de unge Kongesønner. Ja, De kan tage Dem ganske godt ud som en af Knøsene, men jeg indser ikke, at...«

»Kongesønnen. Nej, det behøvede jeg ikke at gaa til Dem om.«

»Jeg er ogsaa nok saa gjerne fri for Æren.«

»Men De bliver det ikke.«

»Jeg kan da ikke begribe, hvad Rolle De mener.«

»Imogen.«

»Imogen, er De rasende, det er jo en af de Shakspeareske Hovedroller.«

»Derfor vil jeg ogsaa have den, det er klart.«

»Men kjære Ven, De er jo næppe mere end Elev.«

»Elev! taler De saaledes, og De er de unge

Skuespillerinders Værner ved Theatret...jo det ser godt ud for os.«

»Det kan der aldrig være Tale om. Tænk hvad Theatret sætter paa Spil ved saa vovelig Rollebesættelse. Imogen holder hele Stykket, falder den Rolle, falder hele Forestillingen.«

»Men den vil ikke falde.«

»Jeg tror dog næppe, at Deres Erklæringer tages som overbevisende.«

»Kun gjennem en første Rangs Rolle vil jeg kunne slaa igjennem . . . er det ikke Deres egne Ord?«

»Kan gjerne være, og naturligvis bør De have en større Rolle, og De skal ogsaa nok faa den. Men der gives i Theatret hævdfaaede Rettigheder, man ikke bør omstøde, Theatrets Tradition forbeholder enkelte Skuespillere visse Roller, Imogen hører til dem. Jeg kan ikke gaa fra, at efter mit Skjøn vilde det være højest uretfærdig, hvis De fik Rollen. Dersom Fru Alma Fris ikke skal overtage Imogen, bør Frk. Winstrup ubetinget spille den britiske Kongedatter. Husk hendes udmærkede Cordelia.«

»Alle de andre kan spille Rollen, kun ikke jeg.«

»Nej, ikke alle de andre, kun to af Theatrets mest bekjendte Skuespillerinder. Nej dog . . . Frk. Gjelstrup, lad os være fri for Graad; jeg tror dog ikke paa det. De veed jo godt, at ingen har bedre Mening for Dem end jeg, men saa maa jeg ogsaa have Ret til at sige, hvad jeg mener, selv om det gaar Deres Forfængelighed imod.«

»Mig skubber De nu altid til Side; det var ikke som i forrige Sæson, saa var ingen Rolle for god til mig.«

»De har faaet en antagelig Mængde Roller.«

»Men nu maa De ikke give Slip paa mig paa Halvvejen. Heller burde De have ladet mig blive siddende i mit tidligere Ubekjendtskab; det havde jeg været bedre tjent med.«

»Tænk dog, hvad det er for Fordringer, De stiller.«

»Aa hvis det havde været Frk. Stenberg, havde Visen haft en anden Lyd. Nu er hun i Kridthuset. Jeg kjender Dem: var hun kommen, havde De smidt disse dumme Artikler til Side og var i dette levende Øjeblik gaaet til Geheimeraadene. Nu er det mig, ikke Frk. Stenberg.«

»Jeg troede dog endelig, jeg var blevet fri for det Visvas om Frk. Stenberg. Jeg kjender hende knap; jeg har akkurat talt et halvt Ord med hende paa Aftenunderholdningen i Mandags.«

»Ti De stille! De sværmer for hende... ja det veed Gud De gjør. De er forgabet i de store Huggetænder. Var det ikke Frk. Stenberg, der skulde have haft Rosita. Mig har De helt glemt.«

»Kjære Frk. Gjelstrup, jeg begynder at blive utaalmodig.«

»Sig mig blot: tror De ikke, jeg kan give Imogen.«

»Spille Prinsesse, mærker jeg, kan De godt.«

»Vær nu artig. Svar alvorlig, kan jeg, eller kan jeg ikke.«

»Derpaa kan jeg ikke svare paa en Studs, lad mig have Fred nogle Dage, saa skal jeg se at faa Tid til at læse Stykket igjennem.«

»Aa det behøver De ikke. Nu skal jeg fortælle Dem Indholdet. Der var en Gang en Konge...«

»Lad mig dog bare være fri; Anekdoten kan jeg nok.«

»Og Stykket kjender De saamænd ogsaa, De kan jo Shakspeare paa Fingrene. De plager mig altid med, at jeg skal læse ham. Ærligt Spørgsmaal, ærligt Svar, tror De, jeg kan give Kongedatteren.«

»Jeg veed næsten ikke.«

»Godt Svar! tror De, jeg kan spille det nok saa godt som Fru Fris, saa mager som hun er. Puster man blot lidt til, saa er hun borte.«

»Muligvis vil De kunne træffe adskilligt i Rollen ganske godt. Men Frk. Winstrup har mange Betingelser, hendes dejlige Organ...«

»Organ...ja det kan være godt nok, men sikken nogle Fødder hun har, saadanne nogle rigtige Plader. Tænk Dem hende i Mandfolkedragt, naar Kjolen ikke skjuler Pusselankerne, Folk vil ligefrem le hende ud.«

»I den Retning har De intet at frygte. Aa, behold kun Fødderne fremme, at jeg rigtig kan maale.«

»Og naar De saa vil læse med mig...lære med mig, saa heller ikke i andre Retninger...vel...vel...vel?«

»Er det Dem endelig saa magtpaaliggende, skal jeg ikke vægre mig ved at gaa Dem til Haande med

Instruktion og skal allerede gjerne paa Onsdag gennemgaa Imogen med Dem. Kun Skade, at det er et fuldstændig spildt Arbejde. De kan være overbevist om, De faar ikke Rollen.«

»Jo jeg faar den.«

»Hvorledes da?«

»Der er en, der nok skal skaffe mig den.«

»Hvem Pokker er det?«

»Det er ikke Pokker, det er Dem.«

»Jeg...nej kjære Frøken, hvor vil De hen. At jeg ved at antyde et og andet for Sceneinstruktør og Skuespillere maaske kan have bidraget til, at De snart har faaet en mindre, snart en større Rolle, det faar være sin Sag. Men her er Tingen helt anderledes, det gjælder et Hovedslag for Theatret; her har mine Venner i Sceneinstruktion eller Skuespilpersonale kun ringe Magt. Det afhænger alt af Theaterchefen, og det veed De godt selv.«

»Ja det veed jeg nok.«

»Og da jeg ikke er Theaterchef, saa kan De indse...«

»Saa kan jeg indse, at De for at vise mig en Tjeneste gaar til Geheimeraaden og beder om Rollen til mig.«

»Det kunde aldrig falde mig ind...jeg kjender ham næppe.«

»Aa, De kjender ham godt nok for det. De kan saamænd allerede i Dag træffe ham, Geheimeraaden modtager i Januar fra 2—4. Tag De blot Geheimeraaden ordenlig i Skole...rusk Fornuften frem,

saa Parykken falder af ham. Og mød i Aften i Peder Skramsgade med Rollen.«

»Jeg skulde gaa til Geheimeraaden...nej bedste Frk. Gjelstrup, det kan De ikke forlange af mig.«

»Jo baade kan jeg det, og gjør jeg det.«

»Sæt jeg var saa taabelig, at jeg gik, tror De, at jeg skulde kunne udrette noget somhelst hos Deres Geheimeraad.«

»Om De kan...om Theateranmelderen for »Folkebladet« ikke skulde kunne udrette noget — nej De maa ikke tage mig for altfor dum.« Hun gled fra Lænestolen over i Sofaen ved Siden af ham.

»De har for store — helt fejle — Tanker om min Indflydelse.«

»De vil kun ikke, det er Sagen.«

»Jeg er aldrig før gaaet Krogveje.«

»De elsker mig ikke...De elsker mig ikke længer...ellers gik De...jo De gik...De gik.« Hun slyngede begge sine Arme om hans Hals og lagde grædende sit Hoved op ad hans Skulder.

»Men Nathalie...Nathalie dog...vær rolig...fat Dem. Husk Døren er aaben; her kan hvert Øjeblik komme Folk ind.«

»Hvad bryder jeg mig om Folk, lad dem kun komme...komme. Lad dem se, hvor jeg er forladt. Jeg har ikke Tanke for noget...De elsker mig ikke...elsker mig ikke.«

»Bliv ikke hysterisk.«

»Fy, hvor kan De tale saaledes. Men De bryder Dem ikke en Smule om mig. De hader mig, De

forfølger mig. . . . Ja, De skal ogsaa blive fri for mig; jeg skal aldrig besvære Dem oftere.«

»Kjære søde Nathalie, lad os være fornuftige. De veed godt, hvor meget jeg holder af Dem. Jeg vil ofre meget for Dem og Deres Fremtid — megen Forfængelighed, megen Stolthed. Men der er jo Grænser. Af Princip vil og kan jeg ikke benytte mig af den mulige Indflydelse, som De tillægger min Stilling ved »Folkebladet.««

»De benytter Dem heller ikke af det, aldeles ikke af det. De mener jo inderst inde. . . De kan ikke nægte det, at jeg nok skal kunne spille Imogen. Altsaa er det Retfærdighed. . . kun den retfærdige Sag, De skal paatale.«

»Retfærdigheden byder, at Rollen tildeles enten . . . Fru Fris. . . eller. . . Frk. Winstrup.«

»Kunsten har intet at skaffe med den Art Retfærdighed, De i Dag behager at docere. De vil da ikke, at Lavene atter skal indføres i Skuespilkunsten — at man skal tildele Rollerne efter Kaster, som i forrige Aarhundrede; ikke Alderen, Familieskabet bestemmer Rollen — kun Talentet.«

»De forstaar at lære det af Dramaturgien, som passer for Dem.«

»Men har jeg ikke Ret. Er det ikke Sandhed, fuld Sandhed. Jo De mener det. De gaar.«

»Nathalie, frist mig ikke.«

»De maa. . . De bør skaffe mig Rollen. Jeg føler, den kan gjøre mig berømt. Berømt. . . hører De!«

»Nathalie ti stille, faa mig ikke til den Tur.«

»Vil De kun denne ene Gang staa mig bi, skal jeg aldrig plage Dem oftere.«

»Aldrig?«

»Nej aldrig...aldrig...Skaffer De mig Rollen, lover jeg Dem alt...alt...alt.«

»Nathalie, Nathalie, skrig ikke saa højt.«

»Jeg har Dit Ja, jeg kan læse det af Dit Øje. Du gaar.«

»Jeg veed virkelig ikke, hvad jeg vil.«

»Jo Du vil, jeg ser det. Bravo. Bravo. Bravo.«

»Tillæg ikke paa Forhaand min Indflydelse nogen Betydning.«

»Aa hvor jeg er lykkelig...lykkelig...lykkelig...elskede Albert.«

VII.

»**E**n Tak til vor udmærkede Dramatiker for dette hans første Skuespil, en Tak for dette Løvspring paa det danske Drama, en Tak for dette Værk, der forener Tydsklands Dybde med Frankrigs Aand, en Tak for disse Menneskefremstillinger, tagne paa Kornet, slaaende i deres Naturlighed, sviende i deres Sandhed, en Tak for Kunstværket, som det er, en Tak for hvad det lover, beder jeg Dem Damer og Herrer med mig at bringe Danmarks første Dramatiker Aage Lange! længe leve hans Drama!«

Fritz Haugsted satte sig ned, tørte Vinen af Skjæget, og hviskede ganske sagte til Delacroix: »Gud hvor han krør sig, den lange Rækel, det er til at le sig fordærvet over, men man maa smøre tykt paa, ellers er han ikke til at komme nær...Hm...hm, er det ikke Lange, der skal anmelde min »Plassans Erobring?««

Skuepladsen for vort Gilde er Hotel »Kongen af Danmark« — Wienerkafeen. Inde i Konditoriets inderste Værelse, som ved en Portière var skilt fra det

øvrige Lokale, havde omtrent en Snes Herrer og Damer fundet Plads omkring et Aftensbord, sammensat af forskellige Smaaborde. Bordene vare oversaaede med lange Fade med Smørrebrød og en vrimlende Mængde Carlsberger.

Aftenens Helt, Aage Lange, en kjøn, trediveaarig Mand, ragede som en Kæmpe, høj og bredskuldret, op over Selskabet. Ansigtet var djærvt og aabent med kraftig lyst Skjæg bølgende frem om Kind og Hage. Det var en Mand, der maatte faa Venner ved den blotte Optræden, man kunde ikke andet end føle sig tildraget af saadan en Kjærnekarl og dette prægtige Udseende. Hovedet var genialt, dog var Udtrykket i Ansigtstrækkene udpræget godmodigt, og denne Godmodighed gav Forklaring om et og andet: vistnok var det en af Vikingetidens Kæmper, han mindede om, men det var af den Fylkning, der gik blindt paa, og trods Bjørnestyirken lod Bamsen sig overliste af de Vælskmænd med den honningsøde Tale.

Ovre paa den anden Side Bordet, omkranset af en halv Snes tømte Øflasker, sad midt i som Keglekongen Partiets anden Stor-Mand, Romanforfatteren Sundstrup.

Synderlig Genialitet kunde man ikke læse i det Ansigt; Ungdommen var borte, Filistrøsiteten oppe gjennem en overstrømmende Gemytlighed. Slidet, tilsyneladende mere end virkeligt Arbejde, havde afsat Mærke i det noget forspiste Ansigt, der blussede af Rødme, den være nu fremkaldt af Varmen eller Be-

gejstringen. Hvem der ikke havde vidst bedre, maatte snarere have taget denne saa jævne Mand for en forulykket Journalist end for en Forfatter, der i hvert Tilfælde i den sidste halve Snes Aar havde haft den blideste Medbør, som tænkes kunde.

Ved Siden af Romanforfatteren havde Partiets Mæcenat Grosserer Clausen faaet Plads. Clausen var en sorts kjæget og sorthaaret, middelhøj Mand, med godladent Ydre, behageligt Væsen og beskeden Optræden, der stak meget af mod den øvrige Genihobs Brouterier. Ogsaa hans Hustru ved Siden af ham gjorde et ublandet, behageligt Indtryk. Hun var en nydelig lille Dame, der maaske kun pyntede sig vel meget for denne Kreds. De andre Damer vare mere prunkløst klædte. Fru Nielsen var i ulden sort Kjole, og bar som Pynt kun en kunstig Rose nedfor Skuldren. Dramatikerens Hustru, Gustava Lange, en bestemt, lyshaaret Kvinde med noget maskuline Træk, var klædt i grundtvigiansk Tarvelighed. For de andre Toiletter er Tavshed den bedste Omtale: disse Damer, et Par Skolelærerinder omkring de fyrge, vare naturligvis højt hævede over Tanker paa saa hverdagslige Ting som Moden, om de end ikke havde forsmaaet at vise denne deres Overbevisning i udsøgt emanciperet Kostume, og, for at blive færdig med dem med det samme, de tudede de Ulykkelige Ørene fulde, der faldt i deres Garn — naturligvis billedlig talt, ikke Strikketøjet — med en evindelig og ustandselig Præten om Nora Helmer og Kvindeemancipationen. Af Herrer talte Selskabet foruden de nævnte, et Par ganske

unge Literater og Journalister af den Sort, hvoraf der i den journalistiske Verden gaar 24 paa Dusinet, de som komme og gaa i Redaktionerne, og helst maa blive borte.

Aage Lange rejste sig og tog Ordet. Hans Stemme lød dumpt, som kom Talen i Ekko tilbage fra en Gravhvælving. Det var, som om han kæmpede mod sin Bevægelse, og trolig var det nok, at han ikke var saa ganske vel til Mode. Trods Glæden, skummende rundt om ham, følte han sig ikke tillidsfuld. Han havde mærket Fiaskoen tydeligere end de mange her, som nu skyndte sig med at fortælle, hvormeget de beundrede ham og hans Værk. De evnede ikke at dække Faldet under Viraken. Hvor blind Forfængeligheden end kan gjøre en Forfatter, vil det næsten altid gennem Stæren maatte trænge ind til ham, at han — hans Arbejde — ikke er i den sande Rapport til Publikum. Han maa fatte, at Lyspunkterne falde, han maa føle, at Forstaaelsen slipper, han maa kjende, at Publikum forbliver koldt. Vennernes Jubel omkring ham var vel Sukker paa Pillen, Balsam for Saaret, men det var ikke Lægedom. Aage Lange havde sat meget ind paa dette Værk, han havde haft Fortrøstning om, at det maatte kunne slaa ham op til Nordens største Dramatiker. Trods Arbejdets umiskjendelige skjønne Lyrik, trods enkelte Situationers sceniske Fortrin, trods Viraken, der stank ham i Møde, havde han kjendelig Færden af: det Maal var ikke naaet.

»Venner! døm mig ikke efter dette mit første,

ufuldkomne Forsøg. Selv ser jeg tydeligt dets Brøst
 . . . jeg ser Sammenføjningerne, — jeg ser Klinken.
 Men dog kan jeg glad uden Rødmen tage mod Deres
 Tak, jeg opfatter Takken, ikke som gjældende Vær-
 ket, men det, der ligger bag Værket — min ærlige
 Villie. Har De kun Færden af, at jeg har villet no-
 get — at jeg har villet noget virkeligt, at jeg har
 skrevet, ikke for Penge . . . Berømmelse . . . Forfænge-
 lighed, men for et Princip . . . tager jeg uden Skam
 mod Takken, da er den fortjent. Den samme ærlige
 Villen, der gaar gennem mine tidligere Arbejder, vil
 De ogsaa kunne finde i dette mit Drama, hvor mis-
 lykket det end ellers kan være. Og hvad er, hvad
 betyder denne Villen? det veed De alle, den er en
 Kamp mod Tyranniet paa Aandens, Legemets, Tan-
 kens Omraade. Har De sporet et Udslag af dette i
 mit Værk, er jeg stolt. Uden at bøje Hovedet kan
 jeg tage mod Deres Bifald, Anerkjendelsen af denne
 Villen — af Maaden hvorpaa den har lagt sig for
 Dagen, vil støtte mig i min Gjerning og maaske sætte
 mig i Stand til næste Gang at skabe et virkeligt, be-
 tydningfuldt Arbejde. Ja, mine Damer og Herrer,
 det er denne Villen, der gaar gennem os, der fortje-
 ner al Æren og ene den, den er det indre Baand,
 der har koblet denne Vennekreds sammen, det er den,
 der forbinder os i vor store Sag. Gjennem stort og
 smaat gaar denne Villen, gennem alle vore Frembrin-
 gelser. Denne Villen besjæler Dig, Sundstrup, be-
 aander Dem, Nielsen, og løfter Dem, Delacroix. Denne
 Villen har lagt sin Laurbærkrans om Dig, min

Ven Haugsted. . . . Den gaar gennem alle Dine Arbejder, Dine Artikler, Dine Romaner — ja Dine Romaner — thi Dine ere de fuldt saa godt som Zola's. Evner man som Du sjælfuldt, aandfuldt, genialt at oversætte. . . nej, at gjenproducere Værker af fremmedt Aandsliv i vort Idiom, da er man fuldt saa meget dets Forfatter som den, der tilfældig først havde Æmnet til Behandling. Med fuld Føje sætter jeg Dig Fritz Haugsted paa Hæderspladsen Side om Side med Emile Zola, Du fortjener det fuldtud. Hans Original. . . . Din Gjenproduktion, vis mig Damer og Herrer Linien, der skiller dem. En Skaal for vor Forfatter af »Plassans Erobring« — en Skaal for Digteren, Fritz Haugsted!«

Aage Langes beandede Ansigt, som først paa Foredraget havde en let, melankolsk Tone, fik under Talen et halvt-ironisk Anstrøg, der maatte lade en iagttagende Tilskuer uvis paa Forstaaelsen.

»Gud hjælpe mig, nu har jeg set det med,« hviskede Sundstrup til Redaktøren. »Han er helt rørt, den Krybbebider. Hvor kan et Øg være saa tilkjørt, at han sluger saadan Strøelse i sig.«

Men Damerne strakte alle deres Glas hen mod Fritz Haugsted og klinkede med ham paa gammel dansk Vis, de mærkede ikke Ironien. Og Haugsted tog huldsalig mod Hyldingen, klinkede med hver især og havde et venligt Ord til hver en eneste, selv til de fyrgeaars Skolelærerinder, thi Fritz Haugsted holdt meget af god Vin, og han var en Dameven.

Redaktøren slog paa Glasset.

»Efter en saa udmærket dramatisk Nydelse forekommer det idet mindste mig, Damer og Herrer, at vi en Aften som denne fornemmest bør minde dem, der i Følge deres Livsstilling, deres Studium, deres Talent evner at aabne Publikums Øjne for Scenens Skjønheder, de bør mindes, som saa at sige danne Bindeledet mellem Publikum og Theater. . . jeg mener vore Kritikere. I vor avislæsende Tidsalder har Dagbladsrecensenten faaet en umaadelig, næsten uvurderlig Betydning for Scenen og den theatralske Nydelse; det er Recensenten, der værdsætter Stykket, det er ham, der giver det Relief i den offentlige Bevidsthed. Ja, det er saaledes, det nytter ikke, at De bestrider det, modsig mig. Recensenten gjør sig til et med Premièrens Publikum — naturligvis forsaavidt han godkjender dets Holdning, gjør sig i hvert Tilfælde til dets Organ, giver Dommen — Parolen, om De vil, til det store Publikum ude omkring, paavirker gennem dette Smagen og bestemmer Sukcessen. Damer og Herrer! en Skaal for Kritiken! Damer og Herrer! jeg vil ikke under vor Glæde kalde mørke Skygger frem, jeg vil ikke dvæle ved vor store nationale Sorg; jeg vil ikke minde hin anden Korsfæstelse. Jeg finder mig ikke værdig til at udbringe en Skaal for Heroen i Kristiania, ikke ham gjælder Talen, ogsaa hernede i Danmark blomstrer Kritiken frodigt og skjønt — man kan maaske mene i mindre Former, jeg vil ikke dømme. Jeg tror, jeg haaber, Damer og Herrer, at jeg ikke fremkalder nogen Misforstaaelse, naar jeg taler for den Kritiker, der staar mig nærmest. Damer og Herrer! Tøm med mig et Glas

for Kritikøren Albert Delacroix! følg mig i mine varmeste Ønsker for det literære Foretagende, som han for vor Sag har begyndt. Et Glas for Albert Marie Delacroix, de fagreste Ønsker for Maanedsskriftet »Tiden«!

»Er det Delacroix, den lille dør?« hviskede Fru Clara Clausen til sin Mand. »Hvor han ser afpillet ud, han morer sig vist for meget.«

»Fy Clara! skraal ikke saa højt. Han studerer.«

Albert Delacroix bed sig i Læberne. Skaalen tiltalte ham ikke, men han var nødt til at modtage den. Han havde den Aften maattet deltage i de andres Hexesabbat, havde læmpet sin Anmeldelse af Langes Stykke efter Partiets Krav. Aage Lange maatte ikke gjøre Fiasko, i alt Fald ikke i »Folkebladet«. Sagen var, at under de herskende forkvaklede literære Tilstande var det givet, at Publikum — det vil sige det, der dømte, det der tænkte — altid underskjød de literære Artikler en Mening, de i og for sig aldeles ikke indeholdt. Lange hørte til Partiet, og af den Grund kunde Publikum umulig komme fra den Tanke, at »Folkebladet« vilde dække over Skrøbelighederne, og alene derfor maatte Delacroix, hvor meget det end ærgrede ham, akkordere med sin literære Samvittighed og skrive en Artikel, som han fuldt uafhængig næppe vilde have kunnet godkjende, det var Følgen af de moderne æsthetiske Principer, den gjensidige Beundring tvinger selv de mest stivbenede til at træde i Dansen: Korruptionen smitter, sløver Moralen.

»Maa jeg takke Dem Damer og Herrer for de smukke Ønsker, De have istemt; maa jeg særlig takke Dem for de skjønne Ønsker for mit Maanedsskrift. Og sandelig — ja »sandelig« maa jeg sige med præstelig Salvelse, det kan trænge til alle de gode Ønsker, det kan faa, hvis Ønskerne alene kunne hjælpe; jeg tror det nu ikke, og derfor ærede Venner, mere end Ønsker — først og fremmest Subskription. En Skaal for Dem, mine Damer og Herrer, der allerede er Subskribenter, de skal leve; en Skaal for dem, ja især for dem, der vil blive det.«

»Vi faar subskribere paa to Exemplarer til,« hviskede Clausen til sin Kone.

»Nej dog, saa tag heller en Plads til i Theatret.«

»Fy dog, hvor Du er materialistisk . . . idealistisk.«

»Jeg er paatrængende,« sagde Delacroix og rejste sig atter. »Men min Paatrængenhed er Pligt. Den Sag, jeg leder, er i Nød, jeg maa anvende alle anstændige Midler for den gode Sags Fremme. Skal vort Foretagende ikke strande, maa alle gode Magter hjælpe mig. Man maa glemme smaalig Skinsyge, man maa huske, at man til syvende og sidst arbejder for samme Maal. Damer og Herrer, alle vi som her ere til Stede, alle ere vi sammenbundne i samme Øjemed: Gjennemførelsen af et sandt Fremskridt, en virkelig Frihed; alle dem sender jeg hermed en Bøn, om hver i deres Kreds at virke for Tidsskriftets Udbredelse. Jeg indser vel, at jeg ikke har fyldestgjort alle Krav; jeg indser vel, at jeg snart har kunnet

have handlet anderledes, snart bedre. Men har jeg fejlet, er det kun af Uerfarenhed, ikke af Mangel paa Kjærlighed for Sandhed og Frihed. Vær overbevist om, at Tidsskriftet, saa længe jeg har den Ære at lede det, vil udgaa i ægte, uforfalsket demokratisk Aand. Derfor Bistand fra Eder alle, derfor kan jeg paaregne Hjælpen, venter jeg den saa sikkert. Men drag fremfor alt ikke af disse mine Klageraab den Slutning, at jeg er utaknemmelig, tro ikke, at jeg ser haant paa den Bistand, De allerede har ydet mig. Jeg erklærer lyt i Aften som til enhver Tid: skulde det lykkes mig at føre Foretagendet i Havn, da vil jeg ingenlunde regne mig det selv til Gode, jeg vil erkjende, at det først og fremmest skyldes den udmærkede Støtte, som mine Medarbejdere have ladet mig blive til Del. Jeg sigter ikke alene til Heroen i Kristiania, der nu til hvert Hefte har lovet mig Bidrag; jeg sigter ikke til dem alene, der allerede har ydet mig Bidrag, jeg har allerede takket efter bedste Evne og gjentager Takken nu. Jeg sigter fornemmeligst til Dem, Hr. Redaktør Nielsen, som mod Deres egne Interesser saa smukt støtter det nye Tidsskrift, og som dets Udgiver sender jeg Dem Deres Ønsker for »Tiden« nok saa velment tilbage i et Ønske for »Folkebladet«. En Skaal for Folkesagens Fører, Redaktør Nielsen og et Hurra for — »Folkebladet.««

»Tys, tys, ikke saa højt,« sagde Aage Lange. »Det forekom mig, at jeg før løb paa en Referent ude i Konditoriet.«

»Sikken en Flab! han skal nok give Ironikeren,«

sagde Sundstrup til Grossereren. »Men han skal, Satan gale mig, faa Lov til at stikke Piben ind. Vent bare, og jeg skal give den Dyndtorsk saadan en paa Flaben, at Finnerne nok saa artigt skal komme til at strutte til Vejrs.«

Romanforfatteren taalte ikke godt de vaade Varer; en à to Carlsbergere vare i Reglen tilstrækkelige til at gjøre ham ør...og hvor mange Flasker mønstrede ikke allerede Bordet foran ham. Intet Under, at han rejste sig noget usikkert, da han tog Ordet.

»Mænd og Kvinder!

Tro mig ikke umedgjørlig — men jeg kan ikke være med til den Skaal — jeg kan ikke tømme den med den Motivering. (Lange: Det er Løgn. Du har jo tømt den.) Stille! jeg har ikke tømt den, siger jeg: jeg har drukket Bajeren, men jeg har ikke tømt Skaalen. Jeg holder personlig meget af Hr. Delacroix. (Delacroix: Takker forbindtligst.) Ingen Tak; jeg holder af Dem, fordi jeg gjør det og ønsker ingen Tak. Jeg har ikke uden Fornøjelse læst Deres Artikler. Jeg har for mig selv, for min Hustru, for andre anerkjendt det Talent, hvormed De opfatter Literaturen og Samfundslivet — Talent er der — det er vist. Men det er godt nok at have Talent, man skal forstaa at anvende det ret, og jeg mener, det gjør De ikke. Jeg erkjender, De er dygtig — begavet — intelligent — men De tilhører os ikke ganske. De spørger, hvad jeg mener med det, jeg svarer: De er ikke paa-lidelig. (Delacroix: Hvad behager?...maa jeg bede.... Redaktøren: Sæt Dem ned, Delacroix, jeg skal

nok tage ham under Behandling, naar han faar gryn-
tet ud.) Upaalidelig, mine Herrer...naturligvis kun i
literær Forstand. Jeg maa have Ret til at kalde
Dem upaalidelig: jeg har baade i »Folkebladet« og
andet Steds set Dem rose vore Modstandere, jeg har
set Dem anerkjende deres naturlige Skrivemaade. (Re-
daktøren: Ja, det er det, Sundstrup alene vil have
Privilegium paa.) De roser Kliken, det er daarlige
Tegn. (Lange: Men Kliken kan jo for en Fejl Skyld
ogsaa skrive læseligt.) Ikke mener jeg, at Kliken
...Krapylet... ikke skulde kunne præstere et og
andet læseværdigt, jeg er ikke bornert, men gjør den
det, tilkommer det ikke os at sige det, det er min og
mine Venners vedtagne Opfattelse. Under den For-
følgelse, vi lider (hik), er det alle og enhver Pligt at
vise Disciplin. .blind Disciplin...det gjør De ikke,
Delacroix. Hvor vor hellige FrihedsSag ikke ser Dis-
ciplin, ser den Forræderi. Mænd og Kvinder! gjerne
skulde jeg drikke min Ven Redaktør Nielsens Skaal,
kun kan jeg det ikke med den Motivering. Redaktør
Nielsen er en brav Mand, en dygtig Journalist, en
vederhæftig Politiker, altsammen meget hæderværdige
Egenskaber — Fører for vor Sag er han ikke, som
saadan kan jeg ikke tømme Skaalen for ham. Lad
os ikke efterligne vore Modstandere, lad os ikke i
Skaaltaler drikke paa et og mene et andet, lad Glas-
sene ikke bringe os til at sige andet, end hvad vi
stedse kan staa ved. Vi har kun een Fører, jeg kjen-
der i Fald kun en. Jeg vil ikke kunne gaa som hæ-
derlig Mand fra dette Sted, uden at jeg har sagt min Me-

ning, og den skal De faa høre, bliver De saa end god eller vred! De viser ikke Dr. phil. Herman Weil skyldig Respekt, det kan vi ikke tage imod, det taa-ler vi ikke i vor Kreds. Herman Weil er vor Fører, den eneste, vi anerkjender, den eneste, vi underkaster os, det sagde jeg i Gaar, det siger jeg i Dag, det si-ger jeg, til jeg dør. En Toast for vor store Fører, som vansmægter i Landflygtighed (hik). En Toast for at vort Haab maa ske Fyldest, at Herman Weil snarlig kommer at beklæde den Stilling, som dog in-gen med Rette kan gjøre ham stridig. En Toast for vor St. Herman.. for Martyren!«

»Ja, ganske vist, min fortræffelige Ven Sundstrup har Ret. Hr. Delacroix har gjort mig for megen... altfor megen Ære,« sagde Redaktøren og rejste sig atter. »Mine Fortjenester ere ringe; jeg er kun en ubetydelig Redaktør ved et ubetydeligt Blad med en ubetydelig Gage — ikke en betydelig Mand ved en betydelig Stilling med en betydelig Indtægt; jeg har ingen Magt. .ingen Adkomst til den. En Skaal først og fornemmeligst for Dr. Weil, en Skaal for denne sjeldne Mand, hvis Navn glimrer i alle de Aviser, han er Medarbejder af. Naturligvis er det først og fremmest ham, vi bør mindes i denne Forfølgelsernes Tid, disse nye Martyrier; hvorfor skjænke os andre en Tanke — hvorledes kan vi fortjene det...vi praktiske Mænd...vi Politikere...hvad har vi gjort, vi for Eder. Man kan sige: vi har skaffet enkelte Digter-gager...andre Ansættelser...maaske en og anden et Navn ude i Befolkningen...men hvad er det mod

Dr. Weils Fortjenester... mine ere, jeg forsikrer Dem, Damer og Herrer... ringe i Forhold til hans. Jeg maa i et og alt slutte mig til Sundstrup. Dr. Weil fortjener fornemmeligst Æren i denne Kreds... i denne Kreds af elendige Forfulgte... blandt os som kun holdes oppe af et Haab: Overbevisningen om, at vore Lidelser snart lakker ad Ende. Vi veed, vi føler, vi indser, det kan ikke blive saaledes ved. Tiden er alvorlig, den har store Begivenheder gjemt i sit Skjød. Bægret er fuldt; en Draabe til, og det flyder over som Skummet paa Sundstrups Bajere. Hvor Uretten er saa stor, saa himmelskrigende, vil og maa Hævnere komme — vi vil finde vore Makabæere — undskyld de bibelske Udtryk, tag Dem paa Konto af mit kirkelige Stade — Forfølgelserne maa slutte; Folket er ikke blindt, det kan ikke roligt se, at det nuværende System træder dets helligste Interesser under Fødder. Jeg taler ikke om Politiken, det er kun smaat, det er kun Klopfægteri, kun Løjer for Dem, mine Herrer... De skal have noget at more Dem over. Herre Gud, at vor Grundlov bliver brudt, hvad har det at sige? — nej, jeg taler om den langt større Uret, vor unge fribaarne Literaturs Forkæmpere maa lide under. Hvor grusomt forfølges de ikke. Blev ikke vor udmærkede Romanforfatters Statsunderstøttelse nedsat til 1000 Kroner i Stedet for de foreslaaede 1500 Kroner; blev ikke vor geniale Dramatikers Extraunderstøttelse til Opholdet i Wien strøget med mer end despotisk Vilkaarlighed; blev ikke Censuratet ved det kgl. Theater bortgivet til en af vore Modstandere i

Stedet for til Fritz Haugsted, der ganske vist ikke var kvalificeret til Posten, men som dog upaatvivlelig havde faaet den, hvis vi havde været ved Roret... og endelig den sidste... jeg tør næsten sige... blodigste Uret! blev ikke Professoratet i slaviske Sprog bortgivet til en Person, der ikke skjønnedes bedre end Dr. Weil at ville kunne beklæde Embedet... kan man tænke sig nogen større Skandale, noget mere skammeligt end ikke at give vor Doktor dette Embede, naar man da endelig ikke turde vove at se ham paa hint andet Katheder. Ja Damer og Herrer! er dette ikke Uret, himmelraabende Skjændsel? Hvad Under, at alle Literater under saa i Sandhed oprørske Tilstande slutter Kreds om Oppositionen... det er jo en Forfølgelse, værre end den i Diokletians Dage. Dog, hvor Uretten er saa stor, maa Frelsen snart komme. Meget tyder hen paa, at en bedre Erkjendelse er vaagnet trindt om — vi faar jo flere og flere Tilhængere med hver Dag, som vi rykker Maalet nærmere — ikke sandt, Haugsted; men skal al Uret forsvinde, skal alt ske med Loven og Sandheden i Friheden, maa der, trods de vundne Sejre, virkes kraftigt ude i det store Folk. Og det nytter ikke, at vi Politikere, Journalister, Literater alene arbejder for Fremskridtet, ogsaa andre maa til — og dem — ja jeg haaber ikke, at Du tager det fortrydeligt op, Sundstrup... dem skylder vi en Tak, der har paataget sig dette saa utaknemmelige Hverv. Vi skylder en Tak til de Mænd, der uegennyttig har sluttet sig til os — til dem ude i Befolkningen, som uden Hensyn til egen

Fordel, borgerlig Uret, smaakjøbstadagtig Skinsyge, storborgerlig Chikane har støttet Demokratiets Mænd med deres saa vægtige Hjælp. Naar vi fanger Sejr da mener nu jeg, at det fornemmelig er disse Mænd — St. Hermandad naturligvis undtagen — som vi kan og bør takke for Sejren og dens Resultater — det er dem, der har ført vor Sag ud i Kredse, vi trods vor bedste Villie aldrig havde evnet at naa. Grosserer Clausens Skaal!«

»Hvad skal Du laane paa den Skaal?« hvæsedes Romanforfatteren over til Redaktøren.

»Hold Kjæft!« brølte denne ham i Møde.

Dybt rørt over Skaalen og dens hjærtelige Modtagelse rejste Grossereren sig og talte.

»Den megen Ære, De viser mig, Damer og Herrer, overvælder mig aldeles. Hvad er jeg mellem Dem? kun et Intet — De, mine Herrer, Danmarks ypperste Mænd... hvad har jeg udrettet for Dem? intet, aldeles intet at tale om. Hvorledes skal jeg trøstigt kunne modtage Deres Tak — jeg har ikke gjort et Gran mere end min Pligt, min ligefremme Borgerpligt. Hvad har jeg ofret for den fælles Sag! Tid, lidt Skillinger. Men hvad er det mod det, De har indsat? De er mødt op med Deres Fremtid, Deres Navn, Deres Livslykke. Det er udelukkende mig, der skylder Dem Tak. De, mine Herrer smykker mit Hus med Literaturens Skatte... De har gjort mit Hjem til et aandeligt Brændpunkt i Danmark — det er saa rigt et Vederlag for mine ringe Tjenester.

Damer og Herrer!

Tillad mig kun Et . . . tillad mig, der kun er et Nul at antyde en Brøst i denne Kreds, tillad mig at fremsætte et Ønske. Jeg kan ganske vist fatte den Haan, hvormed De betragter det Parti, der i saa lang en Aarrække undertrykkede først den borgerlige, dernæst den aandelige Frihed her i Landet, men det forekommer mig dog, at den nationalliberale Partiorganisation, hvor skammelig den end i og for sig kunde være, indeholdt et godt og fortræffeligt Moment — jeg mener — Sammenholdet, Broderskabet, Enigheden; her har vi noget at lære; jeg siger vi — jeg betragter mig, lille som jeg er, hørende til Dem . . . Vi kan jo nok i Kampen og paa Arenaen være enige og samdrægtige; naar Luren gjalder, staar vi i sluttet Række, rede til Selvforsvaret — men hvorfor er det saa, at i Fredens Time, hver Gang vi i glad, broderligt Lag, er sammen, skal Uenigheden altid blusse op mellem os. Tag Exempel fra i Dag: hvorfor kan saa udmærkede Mænd som vor geniale Sundstrup, vor fortræffelige Nielsen, hvorfor kan de ikke være enige blandt os i Aften som i offentlige Forsamlinger — hvorfor Strid mellem Brødre. Hvad adskiller, nær set, disse to Høvdinge . . . intet . . . jeg siger intet, thi mig forekommer det saa grusomt smaat. Men, spørger jeg Dem, vil ikke saadan Strid, saadan Kjævl, kunne gjøre andre kritiske, og det er netop det, vi bør vogte os for. Dette gjælder naturligvis ikke mig . . . mig kan intet gjøre kritisk, min Overbevisning staar klippefast. Men hvad siger de Unge . . . Neopötterne. (Delacroix: Hvad for en

Smed?) de Nyankomne. Vil ikke en indre Strid kunne gjøre dem betænkelige, og vilde det ikke være et Nederlag for os...for Danmark: vi er jo Danmark...vi alene...hvis disse blev lunkne...hvis disse maaske faldt fra. Gjerne sætter jeg mine Indtægter...min Formue...mit Liv paa Eders Sag, men jeg fordrer af Eder Gjengjeld, jeg kræver i Danmarks Navn Enighed mellem Førerne. Jeg tror at se, at Uenighed tidlig eller sent vil gjøre Partivennerne uvisse, Styrken marvløs. En gjensidig Samdrægtighedens Aand bør omslutte vort Parti. En Skaal for Enighed mellem Vennerne, en Skaal for et stærkt, samdrægtigt Fremskridtsparti!«

»Troen er stærk udi Israel,« hviskede Aage Lange til Delacroix.

»Er Manden gal! kræver han ikke, at vi skal beundre hinanden endnu mere, end vi gjør?«

»Pokker fortænke ham i det, saa bliver vi jo en endnu skjønnere Krans om hans aandrige Brændpunkt.«

»Og hvilken fjottet Smiger han tyller i os — hvilken idiotisk Beundring! det er jo værre Kryberi end Undersaatten mod Enevoldskongen. Fy, det er modbydeligt, hvor kan vi tage mod det.«

Fritz Haugsted slog paa Glasset. Han var, i Følge sin Natur og sin Stilling bestaltet Mægler og Mildner i denne Kreds.

»Ja, Grosserer Clausen taler Visdommens Ord...med sit sunde paa det praktiske anlagte Blik har han fundet den raadne Plet i Friheds Træet. Raadden er den — jeg generer mig ikke for at sige det — jeg

nævner Tingen med dens rette Navn, stikker Intet under Stolen: jeg er heldigvis blandt Mennesker, der har til Skik og Brug at kalde alt ved det pure Navn. Vi kaster ikke Figenblade om Figurerens Nøgenhed som de gamle Filistre i Paradisets Have... her hedder det: bort med Draperiet, frem med det Nøgne. Og dette raadne Punkt er og bliver, at vi er saa grumme lidt for hverandre. Jeg tror at kunne paastaa, at jeg oftere har udtalt det for denne Kreds, men ærbødigen skal jeg anerkjende. at denne vor store Brøst ikke tidligere har faaet en saa kraftig Pæl gennem sig som nys ved Grosserer Clausens fortræffelige Tale. Han talte slaaende sandt, profeterende rigtig. Skal vi sejre i Kampen mod Despotiet... mod Kliken, maa vi staa Last og Brast, Skulder mod Skulder; vi maa ikke bag hverandre bære Nag, nære Misundelse, ja maaske hemmelig glæde os, gaar det nogen af os galt. Jeg er ikke for at rippe op i tilgroede Saar... men jeg kan dog ikke ved denne Lejlighed undlade at minde om, hvor lidet vort Parti overfor mig har bevaret den rette broderlige Holdning. Du kjære Redaktør Nielsen behøvede ikke at have anket saa skrappt over Bommerterne i min »Eugène Rougon«; Du, som har kjendt mig saa længe, maa jo vide, at jeg umuligt kan oversætte fejlt... højst kan jeg i Distraktion gaa en Korrekturfejl over. Ja, selv vor Høvding har ikke altid vist mig fortjent Imødekommenhed... jeg indser ikke, hvorfor vor Doktor i Efteraaret behøvede falde saa søndermalmende over mig, fordi jeg for nogle Aar tilbage ikke fuldt ud havde lært at be-

undre ham i hans Storhed. Damer og Herrer, lad os følge Grossererens Ord: lad vore Fjender, jeg siger Fjender, Fjender er alle de, som ikke følger os, lad dem, som Grossereren anviser, lære os, hvorlunde vi skal kæmpe. Et Jernbaand bør omslutte alle af samme Parti...værne os...holde os sammen. Lad ingen vove sig ud for Kredsen, Baandet brydes, alt falder sammen. Ja, dette System maa vi følge og det af mange Grunde: Skal vi paaregne Ungdommen for vor Sag, maa vi holde fast ved disse gyldne, simple Sætninger. Ungdommen har altid fulgt efter de store Ideer, de store Sandheder...man vil følge os, ser man kun, at vi gjensidig erkjender, hvor store vi ere. Den Erkjendelse maa Ungdommen have, den Støtte maa den eje i sin Begejstring. Jeg kjender vor Tids Ungdom — den nye Slægt vil vide klar Besked, det er det...fornemmelig det, vi maa give. Vi maa gjøre Ungdommen klar, hvorledes Ringen har omslynget alt Aandsliv i Danmark, vi maa vise, hvilke Kraftanstrengelser, vi Folkets Høvdinge udfolde for at bryde Aaget. Damer og Herrer, vær overbevist om, vi vil kunne være sikker paa Ungdommen: Støde vi kun frejdigt i Basunerne, man møder. Ungdommen har altid staaet paa den sande Friheds Side, Ungdommen maa staa paa vor Side, vor Færd er Frihed til det yderste. Ungdommen vil skare sig om den Falanx, der hensynsløst gaar paa saa stort et Maal — Frihedens Erhvervelse.

Ringen vil brydes.

Og desto snarere Ungdommen kommer til os, desto

før vil det ske. Vel er vi stærke, men desto stærkere vi ere, desto kraftigere Slag kan vi slaa...vel er vi talrige...men Tallet maa ustandselig forøges i Kampen mod Despotiet og de onde Magter.

Ungdommens Skaal!

Du vor fortrinlige Lyriker Anton Bollestrup...Du vor Ungdoms fagreste Skud, modtage Du Skaalen. Et Vivat for Anton Bollestrup!«

En ung, vissen Mandsling — Lyrikeren — tog Ordet og takkede. Han fortsatte i en vidtløftig Tale, som han kun kunde samle Damerne til Tilhørere for, Resten flygtede. Talerne fulgte nu Slag i Slag, man talte — ikke fordi man vilde udbringe en Skaal eller iøvrigt havde noget at sige, men fordi man vilde høre sig selv tale — en Svaghed endemisk i dette Selskab. Stemmerne lød øllede og lallende. Særlig var Sundstrup larmende. Rørt til Tærer omfavnede han en efter anden hele Selskabet; den ene Frue efter den anden maatte hvile i hans kvabsede Arme — men hvorfor Forargelse: man var mellem frie Mænd, og Sundstrup var jo et Geni.

Det store Bord hævedes. Man dannede smaa Grupper; to á tre slog sig sammen om et Bord og suppede Bajere, der atter vare komne til Naade, som Sherryflaskerne bleve tømte. Aage Lange laa og snorkede paa sine Laurbær, den vindtørre Lyriker havde endnu ikke faaet Has paa sin Svada og udviklede den tydske Boghandlerstatistik for de Damer, der paa Grund af Pladsens Snæverhed vare blevne indesluttede af Bordrækken.

Haugsted havde haget sig fast i Delacroix.

»Som jeg siger Dig, Delacroix, Du skal bare give Begjæring ind...saa faar Du en 1000 Kroner, og en 1000 Kroner kan man s'gu' altid bruge.«

»Hvorledes kan De tro, at Ministeren vil give Understøttelse til et oppositionelt Tidsskrift?«

»Sludder, Delacroix...oppositionelt...hvad er det for noget Vrøvl? Du veed jo godt, at det for Tiden er os, der er ved Truget, og lad os nu bare se at faa langet godt til os, saa længe det varer.« —

Tummelen blev overvældende, Stole væltedes, Øllet flød hen af Bordene og Gulvet. Kun Sundstrups Ølbas mægtede at trænge gennem Støjen.

»I denne Kreds af Danmarks bedste Adel...« improviserede han brølende. Resten skjænke vi vedkommende Forlægger.

Delacroix slog sig ned ved Siden af Redaktøren og rekvirerede »flamske Sild og Sodavand«.

»Det er jo den nationalliberale Komedie om igjen.«

»Tys tys, ja vist er det det...men det maa vi ikke tale højt om.«

Op over hele Skaren af denne Danmarks bedste Adel thronede Grossereren, han stod og spejdede omkring glad og salig. Fro var han og med Rette: nu havde han fundet det Samdrægtighedens Baand, der kunde binde vor geniale Verden sammen.

Klokken slog Et. »Gamle Hansen« kom fra »Folkebladets« Kontor med et Telegram til Redaktøren. Beskeden, kejtet vilde han efter Besørgelsen luske sig bort fra det fine Selskab, men Delacroix tog Tag i ham.

»Hvor trænger man ikke til Vederhæftighed mellem al den Genialitet.«

Drikkevarerne vare opbrugte; Opvarterne turde ikke servere mere, det var saa meget over Tiden. Saa brød man op. Rørt sagde man hverandre Farvel, Sundstrap meget rørt. Men uagtet Rørelsen var Stemningen høj, Dramatikeren ene melankolsk: Tømmermændene huserede, og under Hamrenes Slag fortalte Geniernes hemmelige Stemme, at rundt om i den sorte Nat udspyede de store Presseuhyrer snart store, snart mindre Ubehageligheder om Aftenens Premièrè.

»Det var en dejlig Aften,« sagde Redaktøren til Grosserereren, som gjorde op med Kelneren.

»Ja, herlig,« svarede Grosserereren og puttede den tomme Portemonnaie i Lommen.

Albert Delacroix trimlede af med sin Ven, den gamle Journalist. Han var kommen til at holde meget af denne løjerlige kluntede Mand med det udpræget hjærtensgode Ansigt, med det fortræffelige, af al Demoralisation uberørte Sind — med de fidede Klæder, den uanseelige Optræden. Egenlig var det Eufemisme at kalde Manden »gamle Hausen«; han var kun lidt over 40 Aar, omtrent paa Alder med Ynglingen Haugsted. Men ligesom det var gaaet ham anderledes i Livet, saaledes vare Aarene paa en hel anden Maade furede hen over ham; hans skarpt kantede Træk, hans gullige Teint, hans resignerede Udtryk havde saa omtrent forlenet ham med Gammelmandens ydre Træk. »Gamle Hansen« paa sin Side besvarede

Delacroix's Venskab med virkelig Hengivenhed. Det smigrede ham maaske i al hans Demokratisme, at den flotte unge Mand hellere omgikkes ham end de fine Journalister. Og Affektation var det ikke, naar vor Dandy-Kritiker foretrak Hansens Selskab og kunde forlade en Ven, ja selv en Veninde, naar han saa ham i hans Hestep rangerdragt med Bulehat og det ikke altid propre Linned komme drimlende hen ad Gaden.

»Ak ja saamænd,« sagde den ældede Journalist til Delacroix, da de vare komne et godt Stykke fra den øvrige Bande, og den friske skarpe Martsluft havde bortjaget noget af Bajernes Dunster. »Ak, hvor det kan gaa løjerligt til — De kan tro, da jeg som Tyveaars Knøs gjennede Smaagrise paa Holbæk Overdrev, tænkte jeg mare ikke, at jeg skulde komme til at drikke sammen med Poetici, Literatos ja Doctores... hvad faar man ikke alt opleve i denne hersens Verden.«

»Jeg for min Part vilde have foretrukket at vogte Grisene,« svarede Delacroix.

»Det vilde De ikke, Delacroix. De kan ikke undvære Bimleriet, De kan ikke undvære Champagnen...og den faar man ikke møjet af i Holbæk.«

»Jeg maa ud af det her...jeg bliver snart ligesaa journaliseret som de andre.«

»Som de andre...hvorledes taler De...husk, det er en Krans af alt ædelt og stort her udi Landet...de dèr...dem derhenne...dem der gjør Spektakel ovre paa Slotsholmen...det er Perlerne. Hør

ham, der hyler... Sundstrup... hører De ikke Genialiteten bryde skummende ud af hver et Brøl... Nordens største Romanforfatter.«

»At saadan en Mand kan slaas op til Geni, det giver Maalestokken for den Værdi, de andre har!«

»Naa naa; stop nu lidt Monsieur de la.... Vor Aage Lange er ikke saadan at kimse af. Gud, hvor han kan skrive dejligt, naar han vil. Selv saadan et Skrog som jeg kan blive helt varm derved.«

»Ja ham... men ham faar de snart ødelagt i deres Løgne-Atmosfære som de andre... og jeg, jeg gaar vel samme Vej.«

»Naa naa, Herregud! De kommer paa et dejligt Forlag... De faar Digtergage... det er sletsens inte at foragte... hvad behager... bedre end 4 Øre pr. Linie i »Folkebladet«, som De ikke faar.«

»Mig skal De aldrig se paa Finantsloven.«

»Det sagde ogsaa Aage Lange... Sundstrup... jeg tror saamænd ogsaa den lille Haugsted... naar Tiden kommer, betænker De Dem vel.«

»Jeg skulde ansøge denne Regjering, som krænker...«

»Resten kjender jeg... aa De giver nok Kjøb. Hvad kommer Regjeringen Dem ved. Pengene er s'gu' lige gode for det... bare se det paa... bare se det paa. Gud, hvor jeg skal slaa en høj Latter op, naar jeg en smuk Dag i Oktober ser Dem figurere paa den stolte Liste over Videnskabsmænd og Literater.«

»Nej, Hansen! før Kolportør for Fedteroma-

nerne...før Kulsjover ved Skibene nede i Havnen end indrullere mig i denne Bande literære Fribyttere, hvis politiske Interesse først vaagnede, da de opdagede, at Finantsloven var god at faa Understøttelse paa.«

»Puh, det var en slem Tirade; den har De vist længe tygget paa. De er ung, Delacroix. De har ikke kjendt Modgang; Vin og Kage har De faaet paa Deres glatte Ansigt. Men tro mig, slid Dem op, Dagen i Skolerne, Aftenen Information den ene Time paa den anden; hav saa ene Frikvarteret til den helige Gejsts Disposition — kun de lumpne 15 Minuter til at digte...tænke...forfatte, saaledes som Tilfældet har været med flere af de Herrer, De har saa ondt af, saa faar ogsaa De maaske en Kjending af, at Finantsloven er et rart Træ at hvile under.«

»Aa, De behøver virkelig ikke slaa paa Trang! De har jo kunnet komme ud af det uden det velsignede Budget.«

»Jeg har ikke søgt Understøttelse, fordi jeg ikke har noget somhelst Krav paa at faa nogen. De tror mig uegennyttig...haa...haa...haa...nej mintro, jeg har ikke levet her i Verden for ingen Ting...jeg har stukket min Finger i Jorden og veed, hvad Land jeg er i...jeg har skam sørget for at faa mig et lækkert lille Ben, hvordan det saa gaar.«

»Hvad behager?«

»Jo ser De, jeg er ikke dum jeg. Jeg har taget Løfter af alle vore Muligheder, saa forskertser man intet. Herman Weil har givet mig Tilsagn om en Pedelplads, naar han bliver Universitets Rek-

tor...ser man det. Aage Lange er bedre...de Katholske ere saa knebne, undskyld jeg siger det...Lange har givet mig Løfte paa Posten som Maskinmester, naar han bliver Theaterchef. Redaktøren gjør mig til Thingsvidne, bliver han Justitsminister. Sundstrup...hør nu bare, De har altid saa ondt af ham...udnævner mig til Kan.. cel...li...bud, naar han bliver Minister for Kultus. Tænk Dem bare, naar jeg saa har været 20 Aar i Statens Tjeneste, kan jeg maaske gaa af som Kammerassessor...hvad siger De til det? De ler...De tror ikke, at Løfterne er stort værd. Skal jeg betro Dem noget: jeg tror det heller ikke.«

Man havde naaet Delacroix's Gadedør.

»God Nat Hansen.«

»God Nat...god Nat. Giver De ikke en Skraa. Aa, det er sandt, De skraar ikke. Skade. Nej tak... Cigarer ikke...jeg ryger ikke, før jeg gaar til Sengs. God Nat.«

»God Nat.«

Saa luntede han af, smaanynnende:

»Jo, jeg har været til Middagsmad
Hos Kongen i Dag.«

VIII.

»Vil De have dette trykt,« spurgte Redaktøren Delacroix en Dag i Maj, som han havde gennemlæst den af hans Anmelder præsenterede Artikel.

»Ja naturligvis, ellers havde jeg ikke skrevet det.«

»Jeg troede, det kun skulde have givet Deres Galde Luft.«

»Jeg lider ikke af Galdeansamlinger, jeg slægter ikke Deres Venner paa.«

»Og De vil have Artiklen trykt i »Folkebladet?««

»Ja naturligvis, De har jo bedt mig om den.«

»Om dette her...nej mange Tak. Jeg har ønsket en Artikel om Dr. Weils ny Arbejde — ganske vist — men at det kunde falde nogen ind at byde mig en Artikel som denne her, havde jeg ikke drømt om.«

»Jeg har skrevet Artiklen paa min Overbevisning. Ønskede De den skrevet efter Deres...efter Dr. Weils...efter Pers eller Pauls, skulde De have

henvendt Dem til Haugsted eller andet Steds. Kompagniet er saamænd stort nok.«

»Naa naa, lad os nu ikke komme op i de høje Toner. De veed jo godt, vi ser begge saa omtrent ens paa Sagerne og Menneskene — hvorfor saa nappes. Men De kan jo forstaa, dette her kan ikke gaa.«

»Det indser jeg aldeles ikke.«

»Vil De virkelig have saadan en Kritik optaget i »Folkebladet?««

»Ja naturligvis, hvor ellers?«

»For Exempel i »Tiden.««

»Hvor den ikke bliver læst.«

»Hvad maaske var det heldigste for Dem.«

»Det maa De overlade mig selv at bedømme.«

»Og jeg skulde da nok have Ret til at bestemme, hvad jeg vil have trykt i »Folkebladet« eller ej.«

»Saa vilde De benytte en Ret, De næppe har anvendt i de sidste halv Snes Aar.«

»Gud, hvor De er irriteret i Dag. Kan De ikke se, at Deres Artikel er en ligefrem Undsigelse til Dr. Weil.«

»Det er en Anmeldelse af hans »Vor Literatur i Nutiden«, en Redegjørelse for de Principer, han anvender, affattet med de Hensyn for Øje, jeg veed, vi skylder Dr. Weil efter den Stilling, han tidligere har haft til »Folkebladet«. Blot man en Gang i Tiden vilde behandle mig halvt saa anstændigt, naar han maatte staa indenfor — jeg udenfor.«

»Giv os da noget bedre end Dr. Weil.«

»Bedre, det ligger ikke ind under min Ressort, jeg skriver ikke Literaturhistorie: jeg vil kun gjøre Dr. Weil bedre.«

»Selv Højrebladene ere henrykte over hans Værk. Hvorledes skal vi kunne tage det saaledes.«

»Vi »tage« det overhovedet slet ikke; det at »tage«, dette Deres æsthetiske Hovedprincip har jeg aldrig kunnet være med paa, nu da jeg ser, hvad det fører til, er jeg det ganske bestemt ikke. Mine Kritiker tager aldeles ikke Hensyn til, hvorledes man gjør og lader andet Steds, jeg stiller ikke mine Meninger efter mine Venner og Fjender, jeg anmelder ene og alene efter det givne Arbejdes Værd i og for sig, ikke efter Forfatterens Værd for mig.«

»Men dette betyder et Brud.«

»Lad Brudet komme, det er uundgaaeligt. Denne ansvarsløse Redigeren fra Kristiania kan hverken De eller jeg i Længden akceptere. »Folkebladet« kan ikke bestaa som et hæderligt, uafhængigt Organ, saa længe De bøjer Dem efter, ja blot tager Hensyn til Dr. Weils Ønsker og Forlangende. Hvor kan De, uden at rødme, sætte en Tøddel paa Papiret mod Aandsdespotiet... hvor kan De? De, som pinligere end nogen knuges under af Aandsslaveriet inden de egne Vægge. Det maa have Ende, og lad det hellere komme strax end efter Aar og Dag. Lad os dog være hæderlige Mennesker for os selv: Vi er dog andet end Gjøglerne. De ler... Kan De ikke se Skelettet i Huset? Se paa Haugsted, Clausen, Sundstrup, er det ikke rene nationalliberale Gjengangere. Og vi — ja er det ikke grundkomisk — vi stiller os op som Samaritanere, bryder Staven over Nationalliberalismen, vi huserer jo nok saa galt som den.«

»De har heller ikke skaanet Nationalliberalismen i Deres Artikler.«

»Som uskyldig Kylling kom jeg til dette Blad . . . som Kyllingerne derude, de mange, havde jeg fraadset af den Dambergske Hønsemad. . . Ærterne sad mig endnu i Halsen, og raskvæk kaglede jeg den kjendte Melodi. Jeg troede Eders Raaben paa Tolerance. . . Eders Kamp mod Despotiet. . . Talemaaderne. Længe varede det ikke, før I sønderskar Sløret for mine Øjne, viste mig, det var Løjer — kun Løjer — Løjer altsammen. En efter anden er Illusionerne slukte. . . Fjædrene har I plukket af mig, inden jeg fik lært at flyve.«

»Kun den røde Kam er tilbage.«

»Denne Gang er det Alvor. Hører De! Jeg lader mig ikke snakke bort. De har forlangt en Anmeldelse af Dr. Weils Arbejde. De veed, jeg undslog mig. De trængte paa; her er den, nu faar De tage den, som den er.«

»Det gjør mig ondt at jeg har gjort Dem Ulejlighed, men som sagt, i »Tiden« . . . «

»Nej ikke i »Tiden« . . . her og her alene maa Slaget føres fra for at frugte. Skal vort Parti ud-fries af den jammerlige Rolle, det spiller, maa vi netop fra dette Sted tone vor Uafhængighed. . . vise at vi ikke uigjenkaldelig har kastet os i Armene paa en gjensidig Beundringsforening af statsdoterede Oppositionsmænd.«

»Kan De da aldrig blive klogere; kan De aldrig

lære, at denne gjensidige Beundring skylder vi vor Styrke.«

»En rar Styrke den, ormstukken fra Ende til anden.«

»De vil komme til at føle, at den Pokker ikke er ormstukken. De er min Sandten Kyllingen endnu, lige saa naiv som da De debuterede heroppe. Der er ingen Frelse for Dem.«

»Lad der ingen være. Kan jeg ikke føre min Sag igjennem, lad mig saa kun gaa i Spaanerne, en Fritz Haugsted bryder jeg mig ikke om at være.«

»Tal ikke saadan om Fritz Haugsted. Han er virkelig en meget elskværdig Mand.«

»Elskværdig, det vil sige, han gaar med paa alle Eders Æventyr, er gode Venner med Alverden — nej af saadan Bolledejg er jeg ikke gjort.«

»Nej, særdeles elskværdig er De ikke i Dag; det fortager sig heldigvis, det fortager sig. Hvad kan ikke Aarene gjøre. Nu trækker De paa Skuldren ad Fritz Haugsted, men lad os se ad Aare: De udgiver et Arbejde... De faar Brug for ham... De opsøger ham. Elskværdig, som han er, vil han maa-ske tilgive Dem...«

»Tilgive mig!«

»Ja tilgive Dem. Bittert vil De en Gang komme til at angre...«

»Angre?«

»At De paa Deres egen Skyld... paa ufordøjede Uafhængighedstendenser staar ene... venneløs... beundringsfri.«

»Min Uafhængighed er ikke ufordøjet, den er kun ikke opspist.«

»Der er virkelig Hensyn, man har at tage. Godt nok lyder det at staa paa egne Ben — se hverken paa om det er Ven eller Fjende — være uafhængig til det Yderste, men det er mintro ikke holdbart. Denne Verden med dens Alliancer og Kampe tillader ikke saa rene Muligheder, som De drømmer om. De er ikke Politiker.«

»Det er ikke første Gang, at De har villet refusere mine Artikler paa dette Argument. Udfaldet viste altid, at jeg havde set nok saa rigtigt. Erin-drer De min Anmeldelse om Juliette Faustin?«

»Men det gjentager sig ikke, jeg veed det for vist. Den Gang laa alt bedre... Kampen var ikke oppe... nu maa Dr. Weil tage Hansken op.«

»Lad ham kun.«

»Men i Kampen bliver De den Lille.«

»Det mente De ogsaa den Gang med Fau-stin.«

»De kommer altid tilbage til den Artikel. Bedre havde det været for Dem, hvis De aldrig havde set hende... aldrig faaet et Navn paa den Smule Kritik, hvis det er dette, der indblæser Dem det uvane Kampmød. Jeg kjender vore literære Tilstande. Stol paa mig, denne Anmeldelse af Dr. Weils Bog vil under hele Deres Forfattervirksomhed, om De end bliver saa gammel som Methusalem, tyngge paa Dem som en død Haand. For Dem er ingen Sukces mere.«

»En Sukces af den Slags, vi laver her paa »Folkebladet«, skjætter jeg ikke om.«

»Den er altid bedre end slet ingen. Mangen har den bragt til Hæder og Værdighed.«

»Men jeg er ikke ærgjærrig. Kan jeg ikke komme op uden Eders Klike, saa faar jeg i Guds Navn blive, hvor jeg er.«

»De bliver altid lige ung.«

»Vil De saa have Artiklen . . . ja eller nej?«

»Er det endnu Deres Mening, at den skal trykkes?«

»Jeg har svaret Dem ofte nok paa dette Spørgsmaal — enten tager De Artiklen, eller ogsaa maa jeg i Fremtiden renoncere paa Æren af at være Medarbejder ved »Folkebladet«.«

»De faar ligge, som De reder,« afsluttede Redaktøren samtalen og lod Artiklen gaa i Sætteriet. —

Naturligvis gik det, som Redaktøren havde forudsagt. Delacroix fik ikke megen Glæde af sin Uafhængighedserklæring, og han indsaa det snart. Han lærte, hvor vanskeligt det er at gaa de egne Veje, han lærte, hvor fuldstændig man bliver misforstaaet, lærte, hvor let Resultatet bliver helt modsat det Tilsigtede.

Artiklen slog ned som en Bombe, vakte saa megen Opmærksomhed, som en Bladartikel overhovedet kan vække. Man bedømte Artiklen gunstig eller ugunstig, alt efter Partistandpunktet, og hvad der var af mere Betydning, man holdt det for Varsel paa Skisma i Oppositionen.

Man forundrede sig først og fremmest — forundrede sig, thi vel gjaldt Delacroix ikke for Weilianer, men man tiltroede ham ikke Myndighed til at turde opsige den store Fører Huldskab og Troskab: man kunde ikke finde Sammenhæng i Delacroix's Optræden, og vanskeligt var det ganske sikkert ogsaa at finde.

Forundringen forplantede sig endogsaa til Domænekontoret. Heroppe paa Bureaukratiets Enemærker var man ganske vist hævet over Bladskriverier. Man kunde nok more sig, naar Ministeren fik godt paa Hovedet, men man skjulte Glæden for Yderverdenen under en Alvorsmandens Gravitet. Officielt lod man uvidende om, at nogen paa Kontorerne gav sig af med Pressen. Man saa skjævt til Journalisterne, særlig var naturligvis Delacroix's Medarbejderskab ved »Folkebladet« en Gru. Ofte havde det været paa Tale, at der burde sættes en Stopper for det Uvæsen, men det gik jo alt oppe paa Kontorerne i en Slendrian, og dette havde til Følge, at Delacroix slap for videre Tiltale. Men hver Gang »Folkebladet« bragte en ny Artikel mod Ministeren, slog alle som en i dydig Indignation Hænderne sammen, det var jo en ligefrem Skandale, at en af den Sort Bladskrivere nød Kongens Brød.

Dog i Dag havde Visen en anden Lyd, den aabnede Hanekamp mellem de to Kalkuner interesserede paa Steder, hvor man aldrig havde set Dr. Weils »Vor Literatur i Nutiden« eller nogen af hans andre Skrifter, men naturligvis fordømt ham desto stærkere, fordømt ham ligesaa stærkt, som man fordømte »Folkebladet«. Kampen interesserede. Den

forventede Polemik spændte. Man betragtede, og naturligvis med Rette, Delacroix som den mindst farlige af de to Stridsmænd, og alene derfor fulgte Kontorernes Sympathi vor gjæve Helt.

Man omringede ham, som han kom op paa Kontoret, man trykkede ham i Haanden. Kontorchefen brummede noget om, at den ældste Fuldmægtig havde Haab om Embede, og blev Assistenten saadan ved, kunde man maaske nok gjøre noget for ham; alt sammen Venligheder, som Delacroix ikke kunde afvise, men som han skammede sig over at maatte høre paa.

Det samme gjentog sig paa Konditoriet ved Kaffen. Han blev formelig belejret af en hel Skare Højrejournalister, som kappedes om at stikke ham paa »Næven«; man jublede over Slaget mod den mægtige Fjende, jublede over Brudet, det tydede paa. Man lykønskede Delacroix til hans »smukke, uhildede, frisindede Holdning«, han var en Modstander, vidste man, men en »behagelig, høflig, dannet Modstander« — »en Modstander, man kunde forhandle med«.

Gud, hvor det ærgrede ham at høre det Præk — disse Udtryk »behagelig Modstander . . . forhandlende Modstander« lød de ikke akkurat som »Overløber«. Med saadanne Navne havde andre dækket sig, der tidligere vare smuttede bort fra Demokratiets Lejr.

Dette havde han jo saa langt fra haft til Hensigt. Han vilde jo tvertom forbedre, rense, styrke. Dog hvad nu? Han følte sig svag — han havde næppe Kræfter til alene at føre Bevægelsen ud, og ingen kom ham i Møde — ingen af de paaventede Aands-

fæller, eller saa godt som ingen, thi en og anden misfor-
nøjet Venstreliterat, der nok havde brummet, »det kan han
have godt af« — det var jo intet at regne — den
store Trup holdt sig borte. Det var Dr. Weils og
hans fælles Modstandere, som tog Fordelen af Artik-
len, det var dem, der gned sig i Hænderne. Konfe-
rentsraadens Smil, Justitsraadens Brummen paa Avance-
ment, hvor det bed paa ham. Man tog ham for en
Overløber, man behandlede ham næsten som saa-
dan — det var Anerkjendelsen af den uafhængige
Stilling, hans frie Standpunkter.

Og Gjengjelden lod ikke længe vente paa sig.
Det traf paa Albert Delacroix's ømmeste Punkt —
hans Maanedsskrift, det han hæggede for, plejede med
al den Omhu, man har for et vantrevent Barn...
Maanedsskriftet, som han havde ofret saa meget...
Naatearbejde Maaneder i Træk og de mange Penge, det
som jo i dobbelt Forstand var hans.

Det var gaaet meget skjævt med dette literære
Foretagende. Interessen var borte med de første
Hefter.

De Forhaabninger, man havde næret, om at
drage Kampene paa den literære Arena fra Dags-
pressen ned i dette Tidsskrift, viste sig snart illusoriske.
Livet ude om pulserede for stærkt, man ven-
tede ikke en hel Maaned med Svar paa Angreb. Po-
lemiken, der muligen havde kunnet holde Tidsskriftet
oppe, flyttede utaalmodige Literater hurtig tilbage til
de store Hovedstadsblade.

Nu gik Maanedsskriftet paa Pomperne, det
kunde maaske flyde et Halvaar endnu under Forud-

sætning af, at Sammenholdet mellem alle Interessenterne holdtes ubrudt. Saa faldt Udgiveren fra Herman Weil, og han fik snart Virkningen af sin taabelige Politik at føle.

Fjorten Dage efter hin Stormartikel modtog Delacroix Meddelelse fra Boghandler Fris om, at denne saa sig nødt til at standse med Udgivelsen af »Tiden«, da det havde vist sig, at Tidsskriftet paa ingen Maade kunde svare Regning. Det sidst udsendte Hefte vilde blive Slutningsheftet; Subskribenterne skulde faa et tidligere forud betalt Beløb tilbagebetalt, da Boghandleren havde udregnet, at Udgifterne ved Udsendelsen af endnu et Hefte vilde overstige det betalte Beløb med det dobbelte.

Delacroix blev bestyrtet over denne Meddelelse. Han vidste jo nok, at det stod galt fat med Tidsskriftet, men saa slemt havde han ikke anet, at det var. Ikke en Gang et Slutningshefte skulde kunne komme ud, ikke en Gang skulde han kunne tage Afsked med sine kjære Læsere, nej det var umuligt.

Han søgte indtrængende at overtale Boghandleren til endnu dette Offer, men denne fastholdt, at Tidsskriftet havde kostet ham Penge nok, han kunde ikke offerere mere paa det. Subskribenterne fik deres Penge igjen, det var alt, hvad de kunde forlange. Hvormeget kunde saadant et Hefte koste? en Tusind Kroner... ja, kunde Delacroix skaffe en 800 Kroner til Veje, vilde han hvis det var ham meget om at gjøre,

spendere et Par hundrede Kroner for sin Part, skjøndt han vidste, det var bortkastede Penge.

800 Kroner havde tidligere ikke været uoverkommelig for Delacroix, nu var det mange... mange Penge for ham, al den Stund han havde saa omtrent stukket alle sine Skillinger i »Tiden«. Men de andre? de oprindelige Stiftere, de som i sin Tid vare komne til ham... Boghandleren trak paa Skuldren. Det var dog et Forsøg værd, han, Delacroix, havde kastet saa mange Penge ud paa det, skulde de andre ikke nu kunne spæde til, da det gjaldt om at redde Æren. Man behøvede ikke at redde Æren, den var ikke tabt, men Hr. Delacroix kunde jo gjerne forsøge, han stod ved sit Tilbud og skulde gratis tage Ulejligheden ved Udsendelsen af Slutningsheftet.

Tænksomme Læsere ville paa Forhaand kunne give Resultatet af denne polske Tiggergang, kun den forskjellige Modtagelse hos forskellige vil kunne friste Nysgjærrigheden.

Redaktør Nielsen mødte med Vennernes halvt skjulte Skadefryd, blandet med den saa irriterende Frembusen af »hvad sagde jeg?« Han vilde gjerne give en Haandsrækning — men desværre: »Folkebladet« stod selv saa ynkeligt, ja truedes endog af en Konkurrence, som Sundstrup og Ligesindede tænkte paa at oprette.

Haugsted udbredte sig — elskværdig som altid, holdningsløs som altid — i Ramser af Beklagelser over Uheldet, betonedede, at han ikke som andre maaske glædede sig over Tidsskriftets uheldige

Skjæbne, han var jo, som Delacroix vidste, ikke Weilianer — noget Delacroix forøvrig aldeles ikke vidste. Hjælpesom som altid, Arrangeur som altid gav Haugsted Raad paa Raad, men kun en eneste antagelig Anvisning, nemlig en paa Finantsloven — desværre vidste vor Literat ikke, at Rigsdagen var hjemsendt og først traadte sammen til Oktober — og Slutningsheftet skulde ud først i Juni. Det var Skade.... Ja paa anden Maade kunde den gode Mand ikke hjælpe... han vilde naturligvis ogsaa uhyre gjerne yde sin Skjærv... men Tiderne! de grusomme slemme Tider for Forfattere!

Aage Lange mødte i det mindste med sand Beklagelse, ægte Deltagelse. Han saa gjerne Tidsskriftet opretholdt; dets af Kristiania-Indflydelsen uafhængige Tendens passede hans frie Opfattelse af Literaturen. Desværre, Mønt kunde han ikke komme op med. Kreditorerne løb ham paa Døren Dag ud og Dag ind, han viste ind i Spisestuen, der sad hans Skræder og ventede med Regningen. Delacroix fik dog ikke gaa tomhændet fra ham. Han tog ud af sin Mappe to længere Digte, bestemte for »Illustreret Ugeblad« og forærede Delacroix disse til fri Afbenyttelse for Slutningsheftet. Ja, Gaven var jo god nok, tænkte »Tidens« uheldige Udgiver, men med Digtene kunde han dog heller ikke betale Boghandlerens Udlæg.

Modtagelsen hos Grosserer Clausen tydede paa bedre Resultater, Clausen fandt Summen ubetydelig, vilde overveje, om han ikke alene skulde klare hele Affæren. Som Delacroix kom hjem, mødte han paa Trappegangen en af Kontoristerne med et Brev

til ham. Grossereren beklagede ikke at kunne strække sig saa vidt som lovet, sendte imidlertid vedlagt 100 Kroner som Tegn paa sin Interesse. Delacroix stak Hundredekronesedlen resigneret til sig, det var dog altid noget.

Heldigt var det, at han fik Penge paa Lommen, thi ikke saa saare hørte den næste Stifter, en yngre Mediciner, at Tidsskriftet skulde gaa ind, førend han, langt fra tilbøjelig til at punge ud, affordrede nok saa frejdigt vor reducerede Journalist et Honorar af 50 Kroner for en Afhandling om Vivisektionen, som han paastod, at Udgiverne havde bestilt hos ham. Det nyttede ikke, at Delacroix højt og dyrt erklærede sin Uvidenhed om dette Faktum, det var ham ikke muligt at holde Stand mod den mundrappe Mediciner og betalte for Fredens Skyld de 50 Kroner.

Saa tøflede han hjem med de tiloversblevne 50 Kroner, just ikke i den mest opbyggede Stemning.

Men dette kummerlige Resultat fik ikke Delacroix fra at sætte sin Villie igjennem. Slutningsheftet maatte og skulde ud, og det kom ud. Dog ikke en Gang Delacroix's sidste Klat i Sparekassen strakte til, han maatte endog give Anvisning paa tre Maaneders Gage i Domænekontoret.

»Tiden« havde været ham en dyr Fornøjelse, og Fornøjelsen havde ikke en Gang været stor.

X.

»O falske Venlighed! hvor sint den Grumme
kan kildre, mens hun saarer! — Kjære
Husbond!
vel frygter.«

»Jag dog ikke saa voldsomt paa, Nathalie. . . hav
Repliken rigtig inde. . . forstaa den. Imogen giver
ikke sin Harme Luft i disse Udbrud; hun er bedrø-
vet — ikke vred. Var hun det, havde Shak-
speare ladet en hel Skylle Skjældsord følge, han er ikke
bange for grove Ord. Husk, hvad jeg sagde Dig
forleden. . . Du maa have Situationen klar, ellers gaar
det ikke, Glem fremfor alt ikke Helheden, hvis ikke
falder Forestillingen fuldstændig. . . spring ikke ud af
Rammen i Ensemblenumrene, som vore Theaterprin-
sesser paa Moden. Grib Virkeligheden, ikke Theater-
traditionerne — Du har stedse i Hovedet, at Imogen
er Kongedatteren; det er ikke det, det kommer an
paa, Situationen er saa ligefrem, omtrent hverdags.
Imogen er en sød, kjærlig Hustru, Manden maa rejse,
maa rejse, tænk Dig for Exempel for Gjeld, tag det

saa trivielt, som tænkes kan, saa forstaar Du det bedre: Stedmoderen er gaaet, for at de to i Ro kan sige Farvel til hinanden — dette er Momentet; hvorfor saa denne rædsomme Harme, disse rullende Øjne, disse voldsomme Bevægelser, en Kongedatter er ikke mere end et andet Menneske. Den smaa Imogen tror ikke sin Stedmoder, ganske vist, men husk dog, hun stjæler sig ikke bag hendes Ryg til dette Farvel, Moderen foregiver endog at ville vare dem, hvis nogen kommer. Ordene maa flyde roligt og lidenskabsløst fra Læberne... Nu igjen.«

Frk. Gjelstrup gjentog Verslinierne, denne Gang med den efter Delacroix's Mening rigtigere Beto-ning.

»Det var bedre...meget bedre. Pas nøje paa den Replik. Det er Imogens første, og det kommer saa meget an paa det første Indtryk. Hvad er det, der mangler...det ligger mig paa Tungen. Ja, Du er ikke øm nok. Se lidt ømmere paa mig — en lille Smule mere, det gjør saamænd ingen Ting...jeg veed godt, Du mener det endnu inderligere.«

»Det gjør jeg rigtig ikke.«

»Imogens Tanker er hos den Elskede...den Smule Harme, Du nu en Gang ikke kan faa ud af Ordene, maa fra anden Verslinie være døet bort — forstaar Du — det er nødvendigt: I det Moment har hun saa omtrent glemt Stedmoderen og de Kvaler, hun har beredt hende...for hende er kun den søde lille Mand...andet ikke. Videre.«

Hun gjentog atter Verslinierne og fortsatte:

»Kjære Husbond!

vel frygter jeg min Faders Vrede.«

»Ja, det er heller ikke rigtigt.«

»Jeg synes da nu, jeg er kjærlig nok. Skal jeg tage Dem om Halsen?«

»Det maa Du saa inderlig gjerne.«

»Vær ikke uartig...forklar, hvad De mener.«

»Du er kjærlig, men det er ikke ganske det rette...Du skal være øm.«

»Hvad Forskjel er der paa det?«

»Jomfruen er kjærlig...Hustruen øm. Husk, Imogen er gift.«

»Ja nygift.«

»Maaske...jeg vil ikke sige Dig imod...men saadan som Du tager det, maa hun lige være kommen fra Brudeskamlen.«

»Men det kan jo godt være, hun er.«

»Ikke saa ganske godt. Siger ikke Posthumus nok saa erfaren, som han hører Jachimos' Fortælling om Imogens Forræderi: »Min lovlige, tilladte Lyst indrømmed hun mig knap, bad tidt om Skaansel

saa rosenblussende.««

»Gud, hvor De er ekvivok. Bliver De saadan ved, kalder jeg paa Moder.«

»Jeg citerer kun Shakspeare. Hvis Du vil være snærpæ, bliver Du ikke Imogen...og hvad mere er, tør Du ikke gaa Rollerne ind paa Livet, bliver Du aldrig Skuespillerinde. Nu første Scenes Slutningsreplik...men hvad Pokker, det var Et den slog

... jeg maa nok se at komme afsted, hvor Tiden dog gaar... jeg har været her siden Elleve, og endnu er vi ikke kommen videre end i Gaar.«

»Og end i Forgaars.«

»Det er ogsaa altfor drøje Prøver, vi holder; vi gjennemtygger jo enhver Replik over hundrede Gange. Fra i Morgen af maa vi tage fat paa en hel anden Maade.«

»Det sagde De ogsaa i Gaar.«

»Ja, men nu maa vi. Vi er allerede godt inde i September, og »Cymbeline« skal gaa midt i December. Farvel Du til i Morgen... jeg maa gaa... jeg maa skam op paa Kontoret.«

»Aa, der er længe til Tre, De kan nok blive her lidt endnu.«

»Nej, jeg kan virkelig ikke... I Dag gaar det slet ikke... jeg har faaet ligefrem Tilhold om i Dag at være deroppe.«

»Det fik De jo ogsaa i August, saa gik De dog ikke.«

»Ja, men nu har jeg ikke været der i de sidste fjorten Dage.«

»Men der jo ikke, hvad Gud har skabt, at bestille.«

»Det har Du let nok ved at sige. Kan Du ikke forstaa, at hvad man tør kalde ingen Ting at bestille for fjorten Dage, kan være mere, end jeg kan overkomme paa en Dag.«

»Naa ja, Herre Gud, saa lægger De den femtende Dag til, det gjør hverken fra eller til.«

»Maaske, men . kjender Du ikke Ordsproget: Krukken gaar saa længe til Vands, til den kommer hankeløs hjem. Nu har jeg i det sidste Aar drevet Spillet højt nok oppe i Domænekontoret, det kunde være, at man begyndte at spille med mig.«

»Man vover ikke at sige noget til Dem.«

»Tror Du, kloge Frøken?«

»Jeg tror det, kloge Herre.«

»Jeg tror det ikke. Man har mig lumsk i Kikkerten... jeg kan ikke længer bids med Justitsraaden, som ikke kan faa i sit Hoved, at jeg ikke vil holde Striden mellem Dr. Weil og mig gaaende... Og ude omkring vakler ogsaa Jorden under mig, jeg mærker det kjendelig. Jeg bryder mig Pokker om det forresten, men det er dog en Stilling den deroppe i den store Kasse.«

»De kan blive Fuldmægtig... Kontorchef... ja Departementschef — Hr. Konferentsraad Delacroix, det lyder ganske artigt.«

»Ja, jeg kan blive Bedemand, Byfoged og Jor-demodermand.«

»Hvad for noget?«

»Kjære Nathalie Farvel, Farvel til i Morgen... Pligten kalder... trækker mig i Ørene.«

»O, tøv dog lidt, om end Du kun red ud for at forlyste Dig, en saadan Afsked var dog for kort.«

»Rigtig, godt truffet... Stemmenuancen som den skal være. Pas blot paa, at Du ikke trækker »tøv«

for langt ud. Hjærte Nathalie, jeg staa paa Springet.«

»O, I Guder!

naar skal vi ses igjen?«

»Godt... godt... kun lidt mere rædselslagen.«

»Rædselslagen, hvorfor?«

»Jo... ser Du: Sandseligheden er halvt vakt, saa ser...«

»Albert dog!«

»Kom blot ikke til mig med det Skaberi, vil Du være Skuespillerinde, eller vil Du ikke være det? Vi maa ind paa Fysiologien, hvis vi skal kunne præstere respektabelt Arbejde... skal vi give Mennesker af Kjød og Blod, kan vi ikke staa udenfor. — Sandseligheden er oppe, den falder til Jorden, som hun forfærdet ser Faderen komme: hør, kan Du ikke mærke det, har Du det ikke... hvor det synker... hvor det tager af; »har Døden« og saa videre...«

»Har Døden nogen Kval saa skarp som denne?«

»Det var bravt fremsagt. Du traf den rette Klangfarve, det er det, det gjelder om. Du maa glemme, at Du til daglig er en Frk. Snærpe som de andre.«

»Hr. Lærer.«

»Det vil nu alt tage sig ganske anderledes ud i Kostume. De moderne Toiletter — især saadan et som Du majer Dig ud i — fordærver Indtrykket. Hvem kan faa fat paa Imogen i en saa flot Børre Lo-

renzensk Kjole, det er umuligt. Du kan ikke tro, hvor jeg glæder mig til at se Dig i Kostume.«

»Glæder De Dem virkelig?«

»Det kan Du være overbevist om. Jeg har paa Fornemmelsen, at Du vil tage Dig allerkjærestens ud.«

»Aa, hør blot, De komplimenterer. Nej, hold De Dem til Irettesættelserne, det klæder Dem bedre. Nu skal De faa Brug for dem...veed De — jeg har i et helt Kvarter gennemgaaet den vanskelige Replik, jeg knak over i i Gaar, kan De huske i anden Scene, hvor Imogen taler til Dronningen om Cloten og Posthumus, hør nu :

»At trække Sværdet mod en fredløs Mand! — den tapre Herre! — gid de var kun begge i Afrika, og jeg stod med min Synaal ved Siden for at stikke den, som veg.««

»Halløj halløj, stop bare i Farten...akkurat den samme Fejl som i Gaar. Du tager paa Shakespeares Kvinder som vare de Valkyrier eller Skjoldmøer fra Sturm und Drang-Perioden. Du siger Synaal, men det lyder, som var det Lanse...nej, Imogen mener virkelig Synaal...et Pigebarn som hun fører ikke Lanse, hun er altfor elskovsøm...blød...lækker.«

»Men hun kan ikke fordrage Cloten.. jeg kan saa godt forstaa det...aa hvor kunde jeg ikke have Lyst til rigtig at ruske den væmmelige Fyr, saa Aanden gik af ham.«

»Imogen har nu ikke fuldt saa iltert et Sind som Du.«

»Hun hader ham jo.«

»Du skal ikke sværge paa det...ikke i det Øjeblik...senere naturligvis, men ikke allerede nu. Til det Øjeblik har Cloten nærmest været den forsmaaede Frier...Frieren uden noget somhelst Haab. Jeg skal indrømme, man holder ikke meget af saadan en Frier, som plager En Dag ud og Dag ind, men hade ham, gjør man det? jeg tror det ikke. Skal vi være enige om det, Nathalie...Du vilde føle Medlidenhed med ham...hvad, Dit store Hjærte...ikke...jo...ganske lidt. Saaret af dine Øjnes Pile, charmeret i dine Yndigheder...Tænk Dig Kammerjunker Cloten, Lieutenant i Garden frier, Du viser ham Vintervejen, ganske vist...Du har andre Forpligtelser...desværre...naa ja, ikke desværre. Men tror Du, at Du hader ham...saadan rigtig vitriol-hader ham, selv om han driller den egen lille Ven...nej, nej. Husk det er Dine Øjne, der har opflammet hans Elskov, det er Din Skjønhed. Jeg tror nu i alt Fald ikke, den egen lille Ven skal være saa aldeles sikker paa det...paa det naturligvis.«

»Kom saadan en væmmelig, lang Lieutenant efter mig som denne Cloten...hvad er det for noget Snak, jeg siger...han er jo slet ikke Lieutenant...han er Dronningens Søn...De skulde tro, jeg skulde lære ham.«

»Du vilde vist være meget haard — jeg indrømmer det — grusom, diamanthaard. Men Lanse, tror Du, Du vilde stikke efter ham med Lanse...Nej Nathalie, kun med Synaal.«

»Det ringer.«

Fru Gjelstrup kom ind og sagde, at Kontorbudet oppe fra Domænekontoret ønskede at tale med Delacroix. Han gik ind i Spisestuen, hvor Budet ventede ham, og spurgte ham noget iltert, hvorledes det kunde falde ham ind at søge ham i Peder Skramsgade. Budet undskyldte sig hæsblæsende med, at Ærindet var af stor Vigtighed, han kom dog ikke strax frem med det, uagtet Delacroix trængte paa, men fortalte først meget omstændelig, hvorledes han forgjæves havde søgt Delacroix i hans Hjem, var derfra løbet til Nyhavn — havde indtrængende spurgt Bogholderen, om han ikke vidste, hvor Assistenten dog kunde være at træffe, og denne havde da omsider svaret, at hvis han ikke drev ovre i Wienerkafeen, saa stak han nok oppe hos Frk. Gjelstrup . . . ja Hr. Assistenten maatte undskylde, men saadan havde Bogholderen virkelig sagt. Her var han nu, og endelig kom han frem med, hvad han var sendt for; han skulde hilse og sige fra Fuldmægtig Carlsen, at Hr. Assistenten maatte se at skynde sig op paa Kontoret, saa hurtigt han kunde, for ellers revnede den. Justitsraaden havde været fnysende vred over, at Delacroix atter i Dag havde siddet hans Tilhold overhørig. . . den gik ikke længer.

Delacroix bed sig i Overskjæget, han holdt ikke meget af at lystre den Sort Kommando, især naar den kom i saadan Form. Han havde næsten Lyst til at trodse. . . han havde ikke for intet været ved »Folkebladets« Redaktion. Saa faldt hans Blik hen paa Kontorbudet, der stod som paa Naale og saa saa in-

derlig betænkelig paa ham. Det blev nok det bedste, at han tog Benene paa Nakken og jollede op paa Slotsholmen.

»Gaa De kun, saa skal jeg nok komme.«

Hans Hat laa inde i Dagligstuen; han sprang ind efter den. Frk. Gjelstrup var gaaet ind i sit Værelse. Han bankede paa til Farvel.

»De maa ikke komme ind, jeg er ikke visibel.«

»Naa, saa faar det være det samme, Adieu!«

»Aa vent blot et Minut. . . et Minut.«

»Jeg kan virkelig ikke; der har været Bud efter mig fra Kontoret.«

»Blot et eneste Minut; jeg har en Overraskelse til Dem.«

»En Overraskelse?«

»Ja en Overraskelse. . . aa vent blot et eneste Minut.«

»Men ikke et Sekund længer.«

Det varede heller ikke længer end et Minut, førend Døren blev smækket op paa vid Gab, og ind tren Imogen i glimrende middelalderlig Hofkostume: sort Fløjels nedringet Robe, prægtigt Musselin over den blottede Barm, en gylden Kjæde som Tegn paa den kongelige Afstammen.

»En falsk Stedmoder, en haardhjærtet Fader,
en fjollet Bejler til en viet Hustru,
hvis Husbond er forvist! — O, denne Hus-
bond!

min Kummers Højdemaal! og disse Kvaler,
bestandig nye, var jeg bleven ranet

· som begge mine Brødre, hvilken Lykke!
men ulyksalig er den stolte Attraa!

Held den, hvor fattig end han er, der naaer
sin Sjæls beskedne Ønske, som kan skjænke
ham Trøst i Livet!«

»Bravo, bravo, hvor Du er fortrinlig. Hvem har
dog lært Dig det. Du træffer akkurat Repliken som
det sig hør og bør; det er virkelig mageløst...glim-
rende. Ja, le ikke, jeg forsikrer Dig, Du gjør alene
Sukces paa den Replik. Hvilken Finhed i Tonen...
kjære, gode Nathalie — sørg dog endelig for at ikke
en Nuance gaar tabt...om igjen.«

Hun gjentog Verset.

»Brillant...Du har det...Du vil ikke glemme
det.«

»Men De har jo ikke et Ord tilovers for min
pragtfulde Robe — Blæse med det andet, det er saa-
mænd ikke en Tanke værd...men dette Kostume...
uhm...De kan ikke tænke Dem, hvor mange Bryderier,
hvor mange Bønner det har kostet; de er jo helt taa-
belige oppe i Kostumeriet.«

»Det er virkelig en nydelig, smuk Dragt...me-
get smagfuld, ganske fornuftigt maa jeg sige, at Du
har valgt Snittet fra det fjortende Aarhundrede; der
kunde jo ikke være Tale om at spille i Kostume
fra Cæsar Augustus.«

»Klæder det godt...jo Moder siger, jeg ser sød
ud...Er jeg sød?«

»Behøver Du spørge.«

»Og føl en Gang...vær artig...det er ægte

Silkefløjel...uh, det har mintro kostet mange Penge. Jeg bliver en nydelig Imogen...hvad siger De?»

»Henrivende dejlig...Gud hvor Du vil gjøre Lykke.«

»Men vil De nu se, at De kommer paa Døren med Dem og op i Domænen.«

»Blæse med Domænen...jeg bliver...jeg kan ikke gaa...jeg maa endnu en Gang betragte Dig. Vend Dig om.«

»Ja, men Justitsraaden bliver rasende.«

»Han bliver nok god igjen.«

»Men det kan blive en gal Historie.«

»Snarere var jeg gal, naar jeg gik fra Dig.«

»For Gud i Himlen...gjør nu ikke Dumheder for min Skyld.«

»Jeg kan ikke lade være, det veed Du jo godt.«

»Men jeg siger...Stik nu ikke Fingrene i Øret...hør nu...det er ikke mig, der holder Dem tilbage.«

»Jo vel er det det...jeg kan ikke løsrive mig fra Dig.«

»Saa gaar jeg virkelig fra Dem. Farvel...ja nu gaar jeg ind og klæder mig om...det gjelder noget alvorligt...Deres Plads.«

»Aa pyt med den. Man bærer nok over med mig denne ene Gang endnu.«

»Men gaa dog Albert.«

»Jeg kan ikke, Nathalie.«

»Nu maa jeg sige: vær fornuftig.«

»Er det Dem, Frk. Gjelstrup, eller er det mig, der er Mester her. Vil De behage at gaa videre i Texten, 1ste Akt 5te Scene...den store Replik til Jachimo, hvor Imogen afviser Italienerens Efterstræbelser: »Bort forbandet være mine Øren.«

»Bort!

Forbandet være mine Øren, som har hørt paa Dig saalænge! — hvis Du var en Hædersmand, saa havde Du jo talt for Dydens Skyld, ej for et saadant Formaal, saa frækt og lumpent, Du bagtaler her en Ædling, der er fra Din Løgn saa fjærn Som Du fra Æren, og Du vilde friste en Hustru, der har lige megen Afsky for Dig og Djævlén...«

Hun fortsatte i de shakspearske Vers for sin strenge Læremester, som nu og da afbrød Flugten i en og anden kritisk Bemærkning, som han fandt nødvendig for sin Værdigheds Skyld, skjøndt han hemmelig var aldeles fortryllet af sin Elev og hendes Fremskridt.

Domænekontoret tænkte han ikke paa — men deroppe tænkte man desto mere paa ham. Det var nødvendigt at statuere et Exempel; Skandalen gik nu ud over alle rimelige Grænses. Man havde længe nølet paa Grund af hans Stilling til »Folkebladet«, man vilde nødig give Afskedigelsen blot Skin af politisk Forfølgelse. Men nu var der ingen

Redning. Delacroix havde selv fældet sin Dom — Kontoret kunde ikke i Længden lavere paa saadanne politiske Hensyn, det skyldte det dets egen Anseelse — og da Delacroix den næste Middag henad 2 drev ind i Domænen, laa hans Afskedigelse paa Pulten og ventede ham.

X.

Gud hvor han laa og gassede sig i Sengen, hvor han strakte sig under Dynerne, hvor han krøb sammen, vendte sig om mod Væggen for at faa et Blund endnu, men hvorledes han end lagde sig, kom Søvnen ikke. Solen skar ham ind i Øjnene, drillede ham vaagen; han gad ikke staa op, gad ikke saa langt ud paa Morgenens rulle Persiennerne ned, han skammede sig næsten over sin Sovesyge, han — den nervøse Mand — havde sovet otte lange Timer i Træk, sovet, som man sover, naar man intet har at tænke paa, sovet rigtig det gamle Aar ud — uf dette gamle Aar med dets utallige Plagerier, dets faa Glæder — godt, at det var ovre...ude, dette kjedelige, uhyggelige Aar.

Punschen fra i Aftes sad ham endnu i Hovedet, ja det var virkelig kun Punsch — han den flotte Delacroix havde drukket det gamle Aar ud i ganske almindelig Carlshamns-Punsch, han som plejede at svælge i Champagne. Delacroix var ikke længer ved Muffen; »Tidens« Skibbrud havde sat hans Smule

Penge over Styr, Afskedigelsen fra Domænekontoret gjort et dybt Skaar i »Budgetet«, eller med andre Ord tvunget ham til at leve af tilfældig literært Sjøv. Hans Arbejde ved »Folkebladet«, som tidligere havde været uhonoreret, maatte han nu søge Betaling for, og det fyldte ikke stort — saa kunde han nu og da tage en Snes Kroner paa Artikler til Ugeblade og Maanedsskrifter, men levede forøvrigt paa et ret klækkeligt Honorar for en Oversættelse fra Fransken, men alt dette til sammen tillader ikke Champagne.

Dog det nye Aar straaledede ham smukt i Møde som Solskinnet ude fra; det nye Aar skulde bringe ham Lys og Lykke, som det gamle kun havde haft Skuffelse og Fejlgreb i sit Skjød.

Slutningen paa Aaret havde antydet skjønnere Dage.

Han opgjorde Mulighederne — Nytaarsmorgen frister saa let til saadanne Betragtninger — han fandt dem lovende, gunstige. Det ramlede nede i Nyhavn. En Reformation var i Gjære: »Folkebladet« skulde slaas op, det skulde blive bedre, større — nyere, skjønnere.

Det slette Papir, som ofte havde drillet ham, det der altid talte om Graavejr selv den skjønneste Sommerdag, skulde afskaffes; nyt fint, hvidt Papir vilde træde i Stedet. Typerne, de skandaløst slidte, skulde til Smeltediglen; et helt nyt Bogtrykkeri med Inventarium var indkjøbt.

Man skulde flytte fra den snavsede Baggaard.

Det var Trolddom næsten, og dog ikke ganske Trolddom.

En Kreds af yngre Mænd havde skudt en Sum Penge sammen som Grundfond for Bladet. Avisen skulde udvides; Medarbejderne sættes paa fast og god Gage — dette fast og god Gage tiltalte Delacroix, som han laa i den behagelige Morgenstemning og kjælede for Fantasierne og Luftkastellerne — han skulde atter kunne vende tilbage til sit tidligere velhavende Levnet, det han savnede saa meget.

En ny Æra skulde oprinde for »Folkebladet«, Guldalderen skulde begynde. — Var det nu saa sikkert? man var før jo ofte blevet skuffet, for otte Dage siden tvivlede han endnu.

Hvem disse Velhavere monne være, der gad stikke Penge i et Foretagende som »Folkebladet«, havde i Uger pirret hans Nysgjærrighed. Han havde kjendt nok Folk, som vilde tjene paa Politiken og Principerne, men hvorledes de saa ud, som vilde betale, længtes han rasende efter at erfare. Han havde nu sine Grunde: selv havde han ogsaa en Gang været saadan en Tosse, men han kunde ikke faa i sit Hoved, at der endnu skulde kunne findes saa store Tosser som han. Aa Gud nej, hvor han kjendte lidt til Verden — vor Journalist: der er altid Tosser nok.

Han var flere, ja mange Gange trængt ind paa Redaktøren for at faa at vide, hvem de kunde være. Men Redakteren tav som en Mus; han turde ikke tale, var det stadige Omkvæd. Endelig, for en otte Dages Tid siden, kom Redaktøren op med Listen.

Delacroix's Forundring tog nu ganske vist noget af, det maa man lade ham; han kjendte paa lidt nær næsten alle Navnene, var ofte sammen med største Parten. Han gik Listen igjennem: det vrimlede med Katholiker, saa at det næsten løb ham sort for Øjnene.

Først paa Papiret prangede Partiets to bekjendte katholske Adelsmænd. . . Herre Gud, de kom først, vel var man jo alle Demokrater, men man kan jo godt have en lille honnet Ambition for det; dernæst kom Mønten — et halvt Dusin katholske Bankiers, der vare lige saa rige, som de vare katholske, og lige saa frisindede som rige — saa en Bunke Navne yngre Literater, enkelte Katholiker, andre Protestanter, disse havde tilsagt literær Bistand som deres Indskud i Konsortiet. Delacroix antydede for Redaktøren, at saadan et blot og bart Tilsagn kunde være rart nok, men Kontanter vare dog altid tilforladeligere, hvad han jo havde haft en følelig Kjending af ved »Tidens« Skibbrud. »Aa«, havde Redaktøren gjensvaret nok saa fiffig-overlegent, »vi lader os ikke gaa paa, saadan som De.« — »De kan da ikke trække dem i Ørene hen til Konto-ret, De kan ikke tvinge dem til at yde Bidrag«. — »Ganske vist«, svarede han og lo saa smaat, »men vi kan jo forbyde dem at skrive andet Steds, og det har vi s'gu' ogsaa gjort.« Redaktøren kom frem med en Dyngge Erklæringer fra Literaterne, de store saavel som de smaa, alle havde de med klare og utvetydige Ord givet sig »Folkebladet« i Vold. Hvor maatte Delacroix ikke atter beundre Redaktørens Menneskekundskab og Forretningsdygtighed.

Længere ned paa Listen kom et Par mindre Næringsdrivende med store Tilskud og endelig tilsidst en hovedrig katholsk Spekhøker, »ham kunde vi jo ikke undgaa,« sagde Haugsted undskyldende: Flæsket sad Haugsted som de andre »finere« Literater og Subskribenter lidt paatvært i Halsen.

Men det bedste var: Martyren vendte tilbage fra Exilet og skulde svæve som Patron over det ganske Foretagende, om end indtage, som de uafhængige Literater efter Redaktørens Sigende fordrede, en Slags ansvarlig Stilling. Formen for denne, hvad enten det blev som Udgiver, naturligvis kun af Navn — Garant — eller Formand for Aktieselskabet »Folkebladet«, var endnu ikke fastsat. Kun det stod fast, Dr. Weils Magtomraade ved Bladet skulde nøjagtig afgrænses, skulde være officiel for alle og enhver, og skulde endelig paa ingen Maade forrykke Redaktionen. Apparatet blev vedvarende det samme: Redaktøren beholdt sin Post, Delacroix naturligvis sin.

Gud bevares, det var paa langt nær katholske Interesser, som skulde forsvares, forsikrede Redaktøren højt og helligt; det havde han aldrig kunnet være med til. Han var jo, som Hvermand bekjendt, en ivrig og oprigtig Folkekirkemand. De nye Folk vare saa saare langt fra Propaganda, man vilde højst værne sig mod Overgreb. Redaktørens Folkekirkelighed upaataalt — Delacroix troede paa den lige saa fast som de andre Medarbejdere ved Bladet — gjorde disse Forsikringer ikke Sagen bedre. Redaktørens Uafhængighed under et stadigt Pres kunde Delacroix paa tidligere Erfaringer ikke sværge til. Katholsk Propaganda vilde man

ikke drive, det kunde han lade staa ved sit Værd, men han mente jo nok at kjende sine katholske Trosfæller tilstrækkelig til at vide, at for den Stump Pære, de gav, vilde de mindst fordre et dejligt stort Æble. Katholske Penge flød næppe saa rigelige, naar ikke katholsk Indflydelse samtidig kunde faa Lejlighed til at gjøre sig gjeldende. Nu kunde det jo nok være, at da største Parten af Konsortiets Katholiker vare Fritænkere, vilde man næppe komme til at gaa i Skranken for Pavens Ufejlbarlighed, men da Herman Weil trods alle Anfægtelser stod for disse som Evangelisten i Martyrglorie, blev det — han skjønnede det allerede — ganske sikkert for Hs. Hellighed, den ufejlbare Dr. Weil.

Naa Herre Gud, hvad kom det ham saa ved. Havde Katholikerne Lyst til at slaa paa Trommen for deres Tabu, naa vær saa god, han skulde nok holde sig udenfor det Lirum-Larum, det maatte gaa saa galt, det vilde. »Folkebladet« var fra i Dag af et Levebrød for ham, og et godt havde man forsikret ham om, hvad Fanden skulde han saa gjøre sig Sorger for Resten. Hans literære Arbejde var hans Malkeko; han vilde malke det bedste, han havde lært, og han havde lært godt i Retning af at malke blandt de literære Venner; for hans Skyld maatte det gaa skjævt eller lige, trekantet eller femkantet, hvis han blot fik Mælken i Spanden, brød han sig Pokker om Resten som de andre gode Demokrater i det nye Selskab.

Han havde lært godt, han skulde nu drage Nytte af Lærdommen føre et rigtig hyggeligt Oppositionsliv — og hvad — han puttede sig rigtig lunt

ned i Dynerne og plirrede med Øjnene...til næste Oktober...ja han kunde lige saa godt »søge« som de andre, han kunde ogsaa nok have Lyst til en gratis Tur til Paris. Naa naa naa, han tænkte paa »Gamle Hansens« Profeti...saa vidt skulde det dog ikke komme.

Nej, han var endnu ikke sunket ned til blot og bar Levebrødsmand, han havde en Interesse udenfor det Velleevnet, han eftertragtede...det var Interessen for Scenen og Dramaet.

Han var bleven grebet i Flæng blandt den store Flok, slængt hen paa Dommersædet uden Forkundskaber...uforberedt som de andre omkring sig. Hans friske Blik paa Scenen, hans hurtige Omdømme, gav hans Artikler Interesse, hans Udtalelser, byggede paa Overbevisning, ikke paa Kammeraderi, gav ham lidt Navn; det bragte ham til at gaa nærmere ind paa Æmnet, og han begyndte at gennemarbejde Stoffet. Han tog fat paa Alvor, Dramaturgien blev ham et virkeligt Studium ikke som andre et blot Dilettanteri. Han søgte i det mindste med Alvor at trænge til Bunds, søgte at finde og give Forstaaelsen. Om det lykkedes ham, er det ikke Stedet her at dømme om; kan være, at hans Studium kun berøvede ham Umiddelbarheden og Oprindeligheden. Dog han mente i alt Fald, at han var kommen til en virkelig Kunst-erkjendelse, han mente, at han endelig havde faaet Klarhed paa Kunstens Problemer, besejret Studiets Vanskeligheder: det han tidligere vagt havde fornemmet, vilde han nu udvikle i Theori og tydelig Ana-

lyse, forme og anskueliggjøre. Hans Begreber vare maaske fejle, men det var dog Begreb, ikke lutter Aandrighed uden Bund; Æmnet var gennemtrængt, overvældet, og fra nu af skulde hans Virksomhed først rigtig begynde.

Hans Stil var bleven koncisere; hans Domme mere træffende, hans Anmeldelser almenfatteliger; et selvstændigt Skrift skulde i det nye Aar udvikle hans Meninger og Anskuelser, og i opnaaede Resultater troede han endelig at kunne paavise Berettigelsen af de opstillede Grundsætninger.

Han havde haft en Triumf, og en stor endog, dobbelt som den var for hans Forfængelighed som for Hjærtet. »Cymbeline« var den 30. December gaaet over Scenen i ny Indstudering; Frk. Gjelstrups Imogen var bleven hilst med Enthusiasme. Beundringen blandt Publikum og i Pressen kjendte snart ingen Grænse; den unge Dame havde paa een Aften tilkæmpet sig Plads mellem Scenens bedste Navne.

Frk. Gjelstrup blev det sidste Billede, Morgentankerne formede, han saa denne Imogen lyslevende, beundrede hende, han saa den pikante Frøken, saa forskjellig i Temperament som i Tanke fra Imogen, og han beundrede hende endnu mere...

»Glædeligt Nytaar, Hr. Delacroix.«

»Glædeligt Nytaar, Madam.«

Konen kom med Kaffen, Aviserne og en halv Snes Breve.

»Nytaarsønsker fra unge Damer,« smidskede Konen.

Rare Nytaarsvers, Regning paa Regning, hver Konvolut bragte en ny, og han strøg mismodig hele Dyngen af iturevne Konvoluter og Notaer ned i Papirskurven under Skriverbordet.

Han foldede »Folkebladet« ud, det var det første Nummer under de nye Former — et sandt Festnummer. Papiret var hvidt og smukt, Formatet stort, Trykket tydeligt og klart. I Spidsen af Bladet stod et Indledningsdigt — et Kampraab til den unge Slægt, som nu bragte Kampen over i en ny og større Fase, saa fulgte de sædvanlige Nytaarsbetragtninger, der dog denne Gang havde et udpræget festligt Sving, passende for Lejligheden. Delacroix havde intet leveret til Bladet, dels havde man ikke anmodet ham derom, og dels var han noget anstrengt fra Udarbejdelsen af den lange, udførlige Anmeldelse af Frk. Gjelstrups Imogen, som han den 30te om Aftenen til langt ud paa Natten havde siddet og læst Korrektur paa, for at ikke en næsvis Trykfejl skulde snige sig ind og forrykke Meningen. Som han kom længere gennem Bladet, blev han helt glad over at se, at man havde faaet Plads til Anmeldelse af den Roman, han havde oversat, men som desværre først var naaet ud umiddelbar før Julen. Han gik ikke Anmeldelsen igjennem, saa stor var han dog, at han ikke brød sig om, hvad Hr. Sørensen eller Hr. Petersen mente om Original eller Oversættelse, deres Kjendskab til Flaubert havde han ikke stor Respekt for, deres Kundskab i Fransken endnu mindre. Kun Slutningen

af »Kritiken« greb han, der hvor han saa sit eget Navn grine ham i Møde.

»Saa for Satan,« sagde han, og al Kaffen flød ud over Avisen:

»Denne Radbrækning af Flauberts geniale Muse er iværksat af Cand. jur. Delacroix, der som bekjendt ikke længer er Medarbejder af nærværende Blad.«

Er de gale...ikke længer Medarbejder af nærværende...det maa være en Trykfejl...en Trykfejl, nej gu' er det ingen Trykfejl, den smudsige Anmeldelse taler tydeligt...men hvad Pokker gaar der af dem, er de forrykte?

Han foer i Overtøjet, fik Benene paa Gang, og vips stod han udfør Redaktionskontoret. Alt var lukket, Persienerne rullede ned, det var jo Nytaarsdag. Han jagede op i Forhuset, kimede paa hos Redaktørens — ingen hjemme.

Han slentrede ned ad Trapperne og ud paa Gaden. Turen bragte kold Luft i Lungerne...Herre Gud, ret beset, hvad var saa det hele.

Verden stod ikke stille, Literaturen ikke for Fald, fordi han ikke længer var Medarbejder ved »Folkebladet« — ja selv Theatret skulde nok kunne gaa den regelmæssig skjæve Gang, om han ikke skrev de lange Feuilletoner om Skuespillerinderne; Sol gaar op, og Sol gaar ned i Østen som for tusind Aar.

Man havde ikke længer Brug for ham, man troede

det i alt Fald, saa -smed man ham paa Porten, det var saa begribeligt, saa hverdags.

Han gik hjem nok saa roligt og klædte sig om, trak i Søndagstøjet, han skulde gjøre Nytaarsvisitter længere op ad Dagen. Klokken var bleven henad 11; han drev ned til Nyhavn igjen, men det var for tidligt, Redaktøren var om Helligdage først at træffe omtrent Kl. 12.

Trods al den ydre Ro havde Frokosten hjemme ikke smagt ham; nu gad han ikke gaa ind i Wienerkafeen, vilde ikke se alle disse Mennesker glo dumt paa ham og høre deres Spørgsmaal og Bemærkninger.

Vejen, den kjendte, førte op ad Holbergsgade, om ad Peder Skrams — hvorfor ikke et lille Spring op til den Smaa.

Han skraaede over mod Huset. Skuespillerinden sad ved Vinduet; han nikkede op, hun saa ham ikke. I to Spring var han oppe og bankede de tre kjendte Slag ind mod Døren til Spisestuen, hun havde ikke hørt ham, ingen rørte sig. Saa ringede han paa Dørklokken ind til Entreen, Pigen lukkede op.

»Frøkenen var ikke hjemme.«

Han vilde skubbe hende til Side, hvad skulde de Løjer betyde. Tjenestepigen fortrak ikke en Mine.

»Frøkenen er virkelig ikke hjemme.«

»Men jeg saa Frk. Gjelstrup i Vinduet.«

»Som jeg siger Herren, Frøkenen er ikke hjemme.«

Aa, hun indstuderer naturligvis en Rolle og

vil ikke forstyrres — ja ja jeg kan saa godt forstaa det... jeg kommer igjen i Morgen. Nej... det er sandt, det er jo Nytaarsdag... det kan ikke gaa an, jeg maa ind og ønske glædeligt Nytaar. Sig De kun til Frøkenen, at det er mig, der vil tale med hende... mig gjelder Ordren ikke. Ja sig De det kun... Frøkenen tager det virkelig ikke fortrydeligt op... De venter... aa jeg har rent glemt... Vær saa god... Jo vær saa god »glædeligt Nytaar«.

»Det er virkelig en Skam, det er virkelig for meget... ja mange Tak.«

»Lad mig saa komme forbi.«

»Jeg vilde saa gjerne, men... «

»Men hvad da?«

»Frøkenen har sagt, at hun ikke er hjemme for... «

»Naa da... ud med Sproget.«

»For Dem.«

Gud hvor han var tykhovedet... nu begreb han det først. Nathalie Gjelstrup havde læst i »Folkebladet«, at han var afskediget som Recensent — nu afskedigede hun ham.

Hvorfor skulde hun bryde sig mere om ham? Hun havde elsket ham... elsket ham meget, elsket ham længe. Naa Herre Gud, det havde varet sin Tid, man kan virkelig ikke vedblive at elske den samme. Er dette ikke netop Dyden ved disse løse Forbindelser — uden Forlovelse eller andet, de som senere saa ofte; man kan gaa fra hinanden uden nogetsomhelst Omsvøb — uden Opsigt. Ham, man

skjænker sin Gunst som Statistinde, behøver man sandelig ikke hænge ved med hele Livet, hun var bleven en anden, var bleven større, mere — hvad Under, at ogsaa hendes Kjærlighed havde faaet et andet Omfang, var voxet ud. Hun havde overvejet det nøje i Formiddag, hun kjendte det sikkert og vist, at hun i Længden ikke kunde give sig tilfreds med ham. Alt i alt, hvad var han — han havde skrevet en Smule Artikler i et Bondeblad, ikke en Gang Doktorgraden havde han — han var kun Journalist. Og saa var han saa grusom vigtig...og saa var han kjedelig. Havde hun bare været fri for hans dumme Instruction, var det gaaet langt bedre. Hver Gang hun havde faaet en fjong Ide, var han stedse paa Færde med de tossede Hensyn til Shakspeares Muse — og hun vrængede Ordet Muse efter ham bag Entredøren, hvor hun stod og saa den tidligere Tilbeders Afvisning...ja ganske bestemt havde hun gjort hel anden Furore. Stod der ikke i »Statstidende«, at hun havde været for klassisk...klassisk, hvad skal det til, det bryder Publikum sig ikke om, og saa snakker han om, at han er Realist...pyt...og nu er han uden Avis endda...Lad ham kun løbe.

»Ogsaa - hun«, mumlede Journalisten, som han stod paa Gaden. Saa gik han op til Redaktøren.

Heftigheden var henvejret, Harmen borte. Han havde haft mest Lyst til at ignorere det hele, ignorere »Folkebladet«, som det havde ignoreret ham. Men han gjorde det ikke, han var nysgjærrig efter at lære Aarsagerne at kjende til den mærkelige Adfærd, man

havde vist mod ham; mere ham vilde det at erfare Grundene til dette jammerlige Drilleri, høre, hvem der stod bag ved — og han foragtede »Folkebladet« og dets nye Mænd saa dybt, at han vilde have skammet sig for sig selv, hvis han havde ladet være med at tilfredsstille sin Nysgjærrighed, fordi Herman Weil & Ko. maaske skulde kunne mene, at han ikke var optraadt med tilstrækkelig Værdighed.

Redaktøren lukkede ham ind, kjendelig meget genert.

Blikkene mødtes.

»Ja det gjør mig ondt — meget ondt,« begyndte Redaktøren og lukkede mod Sædvane Døren ind til Dagligstuen, hvor hans Hustru sad og arbejdede; han ventede en Scene.

»Hvad skal det her sige...«

»Ja det er virkelig kjedeligt...meget kjedeligt. Anmeldelsen af Deres Oversættelse er skrevet, sat og trykt uden mit Vidende og Villie. I Aftes gik alt hulter til bulter til paa Kontoret...De veed nok... Nytaarsaften. Havde jeg kun været nede, kan De være overbevist om, at Bemærkningen om Dem ikke var gaaet mig forbi.«

»Ikke gaaet Dem forbi?«

»Ja, det gjør mig saa overmaade ondt, at De skulde erfare Arrangementet paa den Maade.«

»Hvad for et Arrangement?«

»Det Arrangement.«

»Naa!«

»De kan jo nok tænke Dem, at Maaden...«

»Pokker i Vold med Maaden, Høflighed forlanger jeg ikke af Dem, jeg forlanger kun Forklaring. Hvordan kan det gaa til, at jeg i Gaar var »Folkebladets« Kritiker...i Dag staar udenfor. Og hvorfor er denne Auto da Fé brændt af paa højlys Dag for Publikums Øjne under Gadedrengenes Hujen og Piben. Er det til Opbyggelse for Parthaverne, til Advarsel for Ligesindede, eller er det alene, fordi Kompagniet paa en værdig og smuk Maade skal kunne lægge ud paany?«

»Ja kjære Hr. Delacroix, jeg veed næsten ikke, hvad jeg skal svare Dem. Havde det været afhængig af mig, vilde vi ikke have staaet saadan nu... desværre... Men sagde jeg Dem det ikke, da De skrev Anmeldelsen af »Vor Literatur i Nutiden«, det gaar ikke.«

»Naa dette er Svaret fra den store Martyr, ja det er saamænd godt at faa Forstand af. Dr. Weil svarede mig ikke i mine Indvendinger, modbeviste ikke mine Paastande, han valgte simpelt hen bag min Ryg at undergrave min Stilling, og nu ligger jeg — det er Pokkers godt gjort af ham, jeg maa indrømme det. Tilslut bliver jeg saamænd ogsaa hans Beundrer. Mage til Polemiker kjender jeg ikke.«

»Det piner mig frygtelig, den Maade De tager Sagen paa. Jeg havde ventet Dem rasende, overfussende mig, det skulde jeg have hørt, ja ogsaa svaret paa. Men denne Maade, De nu behandler mig paa, er jo nær Foragt... Hr. Delacroix, jeg fortjener det ikke, jeg fortjener det ikke af Dem.«

»Aa bedste Hr. Nielsen, skal vi ikke tage Sagen

lidt nøgtern. Det, De kalder min Foragt, generer Dem slet ikke. De vil blot have mig paa Døren, og det jo før jo heller. Naar jeg er gaaet, er De kun saa inderlig glad over, at De slap for saa godt Kjøb. Vi kjender hinanden.«

»Jeg forsikrer Dem, Hr. Delacroix, De bedømmer mig ubilligt. Deres Afskedigelse, og alt, hvad der staar i Forbindelse med den, har truffet mig haardt, maaske haardere end Dem selv. De er fuldt saa godt som jeg inde i »Folkebladets« fortvivlede Forhold, De kjender de Forsøg, der allerede ere foretagne for at holde det oven Vand, De veed, uden Hjælp havde det højst kunnet holde Vinteren ud... Sommeren var Verdens Ende. Vi har forsøgt mangt og meget. De har jo bidraget Deres væsenlige Andel, De veed jo, al Ting forgjæves. En fyldig Bistand blev budt os, tilsyneladende smukkere, end vi turde gjøre Fordring paa. Et Konsortium af katolske Pengemænd og Literater henvendte sig til os. Vennehaanden var saa blød, saa munkefin, vi greb den. Dog det ydre løj denne Gang som saa ofte. Giver man den Sorte kun en Finger, siger det gamle Ordsprog, tager han Haanden og Kroppen med. Først var man sukkersød...man vilde være sikker, men kun kort Tid gik, man kastede Kutten, og Fribytteren med Kniven i den ene Haand, Revolveren i den anden, blev tilbage: man stillede de mest ublu Fordringer, Pennen blev dyppet i mit Hjærteblod, jeg burde have stødt Kontrakten fra mig...men jeg mærkede Kløerne, indgravne i mit Kjød, jeg kunde ikke

undslippe, jeg maatte skrive under. De kjender Resten, De kan slutte Dem til det. Dr. Weil bliver ikke Udgiver af Navn, som aftalt var, nej han bliver Redaktør, Korrektør ja Posekigger med, han bliver eneste Leder af Bladet...og jeg, jeg er kommen under Formynderskab. De studser, De forstaar ikke, at jeg kan have akcepteret dette; jeg havde Valget at lade den Bygning falde, jeg i ti Aar, Dag ud, Dag ind har baaret Sten paa Sten til, lade den Bygning falde, der trods alt har huset saa meget godt og stort, har huset alt, hvad der har Navn her i Landet...en Bygning, som vil bringe mit Navn til en Efterverden, der kun har set Facit ikke Regningen. De mener, De vilde i mit Sted have handlet anderledes...kan være, jeg tror det ikke. Jeg var afmægtig. Man saa min Vanmagt og benyttede sig af den paa den argeste Maade. Ønske paa Ønske har man drillet mig bort fra; Tomme for Tomme har jeg maattet vige tilbage. Det var nu mit inderligste Ønske at bevare Dem for Bladet...jeg kjender Deres Værd, og De har, trods vore smaa Sammenstød stedse været mig en kjær Ven. I fjorten lange Dage har jeg kæmpet for Deres Sag, jeg har med de klareste Grunde præciseret, hvor meget »Folkebladet« skyldte Dem, hvad De vilde kunne være for os, men nej, man har villet ramme mig gennem Dem, jeg har lidt et personligt Nederlag: Dr. Weil vil ikke arbejde sammen med Dem.«

»Rimeligvis vilde jeg heller ikke have kunnet arbejde sammen med ham, men jeg vilde have forsøgt det.«

»Hvilket baade vilde have været det smukkeste

og korrekteste, og det jeg ogsaa paa det bestemteste holdt paa. Forsøg det, sagde jeg, forsøg det kun for Skams Skyld. Maaske kunde jeg i det æsthetiske Underudvalg have faaet Martyren overstemt, men saa slap det ud, jeg veed ikke af hvem, at »Folkebladet« ingen Kontrakt havde med Dem, det kunde lade Skandalen glide bedre ned. Dr. Weil erklærede lydt, vi smider ham paa Porten strax. Det var egenlig ogsaa en Fejl, at De ikke havde sørget for Kontrakt med Bladet.«

»Jeg troede nu, jeg havde med hæderlige Folk at skaffe.«

»Tidligere, kjære Delacroix... nu med en Bande brødløse Literater.«

»Men hvorfor har jeg ikke faaet det at vide for otte Dage siden lige saagodt som i Dag.«

»Den endelige Bestemmelse blev først taget i Forgaars... jeg har ikke kunnet give Dem Besked før.«

Samtalen døde et Øjeblik hen i en Pavse.

»Ja det er ganske pænt, disse Ting De har fortalt mig... jeg for min Part har intet videre at sige, udrette noget har ikke været min Agt, jeg er ene kommen for at høre Enden paa Historien, min Nysgjærrighed er mættet. Kun, hvis det ikke generer Dem, skulde det kunne more mig at høre, hvem der skal være min Arvetager. Bliver det Haugsted?«

»Nej... nej dog ikke.«

»Naa hvem da?«

»Det er egenlig en Hemmelighed endnu, men for Dem er det jo en anden Sag, det bliver Sundstrup.«

»Sundstrup! Nej hør dog, han har jo ikke Begreb om Dramaturgi. Han blev udlet, da han anmeldte Salvini.«

»Det er sandt nok, men Dr. Weil gaar ud fra det Princip, det kommer ikke saa meget an paa, hvad der staar i Artiklen, som hvad der staar under den.«

»Slet ikke saa tosset et Princip, men tror De, at Navnet kan bære... mig kommer det ikke ved... jeg siger det kun for Deres Skyld... Sundstrup, kan De virkelig stikke det Navn ud — gaar det an? Lad mig se, var det ikke ham, som for et halvt Aar siden vilde vælte »Folkebladet« gennem Konkurrence?«

»Vel var det ham, og jeg har ogsaa sagt, at for dem, der kjender Historien, er det vel drøjt.«

»Pokker heller, der er ingen, der er saa glem-som som det gode danske Folk. Sundstrup var en mulig Konkurrent; man har villet sikre sig mod videre Forfølgelse, det Forretningskneb forstaar jeg saa godt.«

»Jeg tror ogsaa, at dette har haft en væsenlig Indflydelse.«

»Vist har det det, og ret beset er den ene ikke et Haar bedre end den anden.«

»Det vil hævne sig.«

»Tror De? aa nej, i vor Tid gaar alt. Herman

Weil & Ko. Forretning i Literatur en gros & en détail, det er et godt Firma. Handlen skal nok gaa strygende.«

»De har Ret til at være bitter.«

»Ikke Spor af Ret... jeg er kun misundelig ... misundelig, at jeg ikke selv her paa Pladsen fik etableret en lignende Geschäft. De kan være overbevist om, at hvis jeg havde været om mig og faaet smækket saadan en lille hyggelig Beundringsknaske op, havde jeg ikke behøvet at gaa husvild om nu.«

»De kan ikke forestille Dem, alt hvad jeg har forsøgt i Deres Favør. Overtalelser, Intriger, Bønner, alt forgjæves. De veed ikke, hvad det er for Mennesker, jeg har at gjøre med. Dr. Weil tror, at han tør sætte mig Kniven for Struben, fordi han har skrabet de Penge sammen.«

»Jeg mærker, De er ikke fuld saa lykkelig, som da De først viste mig denne skønne Liste.«

»Ja de Katholiker... jeg fortryder det bittert... bittert, men jeg maatte jo have en Ordning med »Folkebladet«; ellers var alt gaaet i Staa.«

»Aa, fuldt saa slemt som De gjør det, var det heller ikke. Selv uden denne Støtte kunde Bladet nok have holdt sig, De veed godt, det var ikke gaaet ind... de samme Storme har været hver Sommer, og alle ere de redne af. Vilde De endelig have haft fat i de katholske Penge, forekommer det mig ogsaa, at De havde haft det nok saa nemt, naar De havde henvendt Dem til mig. Jeg kunde ogsaa nok have bragt mine Herrer Trosfællers Mønt paa Bordet -- den de

saa gjerne vil af med...og jeg havde i alt Fald ikke lagt Halsjern paa Dem.«

»Forskaan mig for de mange Bebrejdelser, de træffer mig som Syle. Jeg indser, De har Ret. Jeg vilde give meget, hvis alt kunde være som i gamle Dage. Man har svinebundet mig. Jeg veed bedre end nogen, hvad De har ofret for Bladet . . . saa smukt og uegennyttigt. Ja det er maaske netop det, der har givet disse hæderværdige Kumpaner Blod paa Tanden, det er det, der irriterer disse offerberedvillige Kammerater.«

»Jeg synes, De er endnu mere vred paa Herman Weil & Kompagni, end jeg er.«

»Man har behandlet mig skammeligt, bagbundet mig i Søvn.«

»Overlistet Dem, sig heller det — ja jeg føler mig næsten smigret over den Behandling, der er bleven mig til Del; den viser, forekommer det mig, at man betragter mig i Modsætning til Dem som en Pokkers Kapacitet.«

»Man har troet at træffe Dem haardt.«

»Ganske vist kan jeg føle det — det vilde være dumt at nægte det — man veed, jeg er umulig ved andre Blade paa Grund af min Virksomhed her... jeg er uden Embede...uden Mønt. Set fra den Side har man valgt Øjeblikket smukt.«

»Der falder mig et ind. Vil De ikke personlig gaa til Dr. Weil, det smigrer ham. Han kjender Dem ikke, maaske naar De talte med ham...«

»Nej mange Tak. Den Herre skylder mig ingen Ting.«

»Ja jeg veed nok, det er kun mig, der er i Deres Gjæld. Og forresten nyttede det heller ikke syndeligt. Han kunde ikke tage Hensyn til Dem, selv om De ydmygede Dem.«

»Saa det kunde han ikke, og De vilde alligevel have mig op til ham.«

»Jeg tænkte ikke lige paa det, der falder mig nu ind. I det Hurlumhej...i denne Jammerlighed glemmer man det ene for det andet.«

»De begynder at spænde min Nysgjærrighed; hvorfor kunde den store Mand ikke tage Hensyn til mig?«

»Fordi De ikke passer til »Folkebladet.««

»Ja det tror jeg nok, jeg har ikke den Lethed i at beundre...«

»Selv det vilde ikke gjøre Kaalen fed...Deres Skyld er Dem lige saa utilregnelig som Arvesynden.«

»Det var som Pokker.«

»Kort og godt, De er umulig her.«

»Hvorfor... hvorfor? De pirrer Nysgjærrigheden.«

»Det falder mig vanskelig fra Tungen.«

»Aa.«

»Fordi...«

»Fordi?«

»Fordi...De er Katholik. Dr. Weil tør ikke have flere Katholiker ved Bladet, han er bange...«

»Men Herre Du milde Gud, er dette Toleran-

cens Forkæmpere her i Landet! er dette Modet, den gode Sag giver! saa jammerlige, saa ynkelige troede jeg dog ikke, I vare. Er dette Aandsfrihedens og Folkefrihedens Værnere i Danmark!«

»Synderlig propre ser de ikke ud, naar de bliver afklædte.«

»Har De dette af Dr. Weils egen Mund?«

»Jeg forsikrer Dem. Dr. Weil er saa bange for, at Bladet skal skraales ud for Jesuiterblad.«

»Skjøndt han tager Nytte af Jesuiternes gyldne Lære. Maalet etc.«

»Han er en ren Kujon. Knap faa vore tilfældige katholske Medarbejdere Lov til at blive, han refuserede nylig en Begavelse, der var ham hengiven som faa. At bevare en katholsk Hovedanmelder, det var umuligt. Han turde ikke.«

»Men hør dog, skammer den Mand sig ikke for at sige saadant til voxne Mennesker.«

»Den Ærefrygt, han nyder, gjør, at alt glider ned.«

»Og skammer De Dem ikke over at være Medvider i saadan Usseldom.«

»Hvis jeg ikke havde skammet mig, havde jeg saa talt.«

»Men naar jeg nu skraalte det ud paa Gader og Hjørner, hvad saa: var Herman Weil & Ko. ikke umulige.«

»Saa siger vi, det er Løgn; De kan jo ikke bevise det.«

»De behøver ikke fortryde Deres Forsnakkelse, jeg tier foreløbig stille. Jeg kjender Ildtilbederne, de

har slugt større Kameler tidligere. Men for Dem selv — for Deres egen Skyld, hvorledes kan De gaa sammen med disse Mennesker.«

»Jeg har Kone og Børn.«

»Er det kommet saa vidt med Dem.«

»Nøden driver mig til at være Levebrødsmand, men videre skal det ikke komme... De tvivler.«

»Nej aldeles ikke, jeg tror endog, at De ikke er at faa med til meget af det, som de andre gaa med paa med Dødsforagt. Hr. Redaktør, der er nu ikke mere jeg ...«

»Bedste Hr. Delacroix, gaa ikke endnu; der var en Ting, jeg vilde sige Dem, jeg fatter saa ganske Deres Misstemning mod Bladet, men...«

»Jeg har slet ingen Misstemning mod Bladet, jeg skylder det Tak. Jeg har faaet en god Lære, rigtig at faa Forstand af; jeg troede tidligere, at det var Fyrsten og Adelsmanden alene, der havde Eneret paa Utaknemmelighed. De har lært mig, at jeg saa ganske har gjort de Patricier Uret.«

»Det var kun det, jeg vilde spørge om... til mig personlig, haaber jeg, at De ikke bærer Nag, jeg forsikrer Dem endnu en Gang ved alt, hvad der er mig kjært, jeg har forsøgt saa meget for Dem, som jeg paa nogen Maade har kunnet.«

»Jeg tror det gjerne; jeg er slet ikke vred paa Dem, kun paa mig selv, fordi jeg har været en Tosse og ikke har haft Øje for, at saadan maatte det ende.«

»De fatter min Deltagelse.«

»Jo saa meget godt... De har villet spænde Ben for andre Hr. Redaktør, nu har andre spændt Ben

for Dem... ja jeg føler godt, det gjør ondt, naar man falder.. Glædeligt Nytaar.«

Og saa drev han hen ad Nyhavn, ikke synderlig opbygget af de modtagne Erklæringer, han skammede sig, lidt paa sin egen, ogsaa noget paa andres Regning. Han havde faaet at vide, hvad han vilde. Tingen var simpel og klar den: der var andre, som skulde til, han havde kun været en Idiot, at han ikke havde langet bedre til sig, da han sad ved Fadet.

Han var lidt flov. Naa, det er ikke saa underligt: Kjæresten var borte... Embedet borte... »Folkebladet« borte.

Han tændte en Cigar, døsede saa ned ad Bredgade.

Herre Gud, hvad var der i Grunden at klage over, han var ene og den Lille, var det da saa forskækkeligt, at det kom til at gaa ud over ham. Det var lidt haardt, lidt drøjt; Illusionerne — dem der var tilbage — faldt sammen, han var slaaet ned for lang Tid, men naturligvis, han maatte forstaa, en stor Bevægelse kræver Ofre. Den nye Tid med de store Forhold og de storartede Resultater maa glide hen over saadanne Smaatterier. Hvad har det at sige, at en Fremtid blev brudt, en Mulighed slaaet i Stykker, det gjelder den store Sag med dens Lykke og Velsignelse. Hvad betød det, at han reves om til Knusning under Kompagniets taktfaste Skridt mod Tyranniets Bastioner: Friheden var reddet, Danmark frelst. Mænd som Weil, Haugsted, Sundstrup skulde til — og møde de op, gjelder ingen Slingren i Valsen: de maa frem og skulle frem, hvem forlange, de skulde

have Forstaaelse for en Betragtning, der ikke følger deres Veje, hvem forlange, de skulde lade sig overbevise — saadanne Avtoriteter, de vise Fordragelighed — saadanne Genier.

Husk, hvad de have udrettet, husk alle de store Tanker, de originale Ideer, de ere mødte op med, husk alle de nye Synsmaader, de have opdaget — husk Danmark, er gjennem dem bleven Skuepladsen for en aandelig Bevægelse, der tiltrækker sig det ganske Evropas Opmærksomhed — husk Resultaterne. Obskurantismen, Intolerancen, Reaktionen — dette trehovedede Uhyre — er overvundet, den nye Tid er ringet ind, en ny Æra er oprunden.

Glædeligt Nytaar.

